

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

LONGOS
Daphnis ile
Khloe'nin Aşkı

Can Klasik

Daphnis ile Khloe'nin Aşkı, Longos

Çeviri: Zeynep Avcı

Δάφνις καὶ Χλόη (Daphnis kai Chloë)

Bu çeviride kaynak alınan basımlar: *The story of Daphis and Chloe*, Cambridge Deighton Bell And Co., London George Bell and Sons, 1908

Les Pastorales De Longus ou Daphnis et Chloe, H.L. Mermod, Lausanne, 1902

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2021, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 3 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Elif Sezgin

Baskı ve cilt: İnkılap Kitabevi Baskı Tesisleri

Çobançeşme Mah. Altay Sk. No: 8

Yenibosna-Bahçelievler, İstanbul

Sertifika No: 44066

ISBN 978-975-07-4933-9

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

LONGOS

DAPHNİS İLE
KHLOE'NİN AŞKI

ROMAN

Çeviri
Zeynep Avcı

LONGOS, ne zaman yaşadığı tam olarak bilinmemektedir. MÖ ikinci yüzyılda, *Daphnis ile Khloe'nin Aşkı* romanının konusunun geçtiği Mıdilli Adası'nda yaşadığı kabul edilir. Anlatı Yunanca yazılmış ama Longos Latince bir ad, dolayısıyla yazarın Midilli'de yaşamadığı ama adaya ziyaretçi olarak gelmiş olabileceği de düşünülüyor. Bir başka olasılık da Romalı bir ailenin özgür bırakılmış Yunan asıllı kölesi olduğu ve takma ad olarak Longos'u benimsediği. Kimine göre yazar, Büyük Theodosius olarak da anılan Roma İmparatoru I. Theodosius (379-395) devrinde yaşamış. Bazı eleştirmenler ise metnin ikinci ya da üçüncü yüzyılda yazılmış olduğunu öne sürüyor.

ZEYNEP AVCI, 1947'de doğdu. ODTÜ'de İdari Bilimler ve İÜ'de Sosyoloji okudu. 1966-1975 yılları arasında *Cumhuriyet*, *Yeni İstanbul*, *Hürriyet*, *Kelebek*, *Milliyet* gazetelerinde, Sipa Press ajansında çeşitli görevler üstlendi. *Kötü Bir Yaratık* (1983), *Ahşap Köşkün Hanımefendisi* (1986), *Aşk Meleğinin İşleri* (1998) adlı öykü kitapları, *Bir Kadının Güncesinden Sayfalar* (1989) adlı bir deneme kitabı bulunan Avcı'nın *Abelard ve Heloise* adlı oyun çevirisi Avni Dilligil En İyi Çeviri Ödülü'ne değer görüldü.

Daphnis ile Khloe Hakkında

Bu kadim metni insanlığın lekesiz, masum, saf duygularına ilişkin bir şeyler çevirmek istediğimi düşündüğüm sıralarda buldum. Karmaşık olmayan ilişkiler bir zamanlar vardı herhalde, diye düşünüyordum. Elbette varmış. Belki yine de var ama göz önünde dolaşmıyor.

Sadeliği, içtenliği, doğa ile ilişkisi, göz önünde canlandığı birbirinden güzel manzara ile aradığımı sundu bana.

Hakkında çok az şey biliyordum. Araştırdım. İlgi çekici, etkileyici birçok bilgiye ulaştım. Bulduklarımın bir kısmını bu benzersiz metni okumak isteyenlerle paylaşayım, dedim.

Dünya edebiyatında pastoral anlatının ilk adımları *Daphnis ile Khloe'nin Aşkı* yla atılmış. Hakkında pek az şey bilinen Longos tarafından yazıldığı varsayılan metin Yunan edebiyatının ilk düzyazı anlatılarından biriymiş.

Yazarıyla ilgili birçok soru işareti var, çoğu da yanıtlanamamış. Bu aşk Midilli (Lesbos) Adası'nda yaşanmış. Anlatı Yunanca yazılmış ama Longos Latince bir ad. Dolayısıyla yazarın Midilli'de yaşamadığı ama adayı ziyaretçi olarak görmüş olabileceği akla geliyor. Bir başka olasılık da Romalı bir ailenin özgür bırakılmış Yunan asıllı kölesi olduğu ve takma ad olarak Longos'u benimsediği. Kimine göre yazar Büyük Theodosius olarak da anılan Roma İmparatoru I. Theodosius (379-395) devrinde yaşamış olmalı. Bazı eleştirmenler ise metnin ikinci ya da üçüncü yüzyılda yazılmış olduğunda iddialı.

Yazarının kimliği netleşmemiş olsa da romanın okur üstündeki etkisi yüzyıllardır sürüyormuş. Özgün dilinden ilk kez

1559'da Jacques Amyot tarafından Fransızcaya çevrileli beri farklı dillere en az beş yüz çevirisi yapılmış. Bu çevirilerin birçoğunda çevirmenler kendi tarzlarını, görüşlerini özgün metne yansıtmış olsalar da romanın pastoral keyfine, sadeliğine, saflığına halel gelmemiş.

Amyot çevirisi ortaya çıkali beri metin sayısız sanat yapıtına esin kaynağı olmuş. Neden onca yazara, ozana, heykeltıraşa, ressamı, müzisyene ilham verdiğı, neden başka yapıtlardan daha etkili olduğı eleştirmenlerin kafasını kurcalayan sorulardan biri. Bir İngiliz eleştirmen bunu, "Akdeniz havzasında ürün veren birçok sanatçının sekiz yüzyıldır kullandığı bütün temaları içeriyor," diye açıklamış.

Shakespeare'den Goethe'ye, Rousseau'dan George Sand'a, Colette'den Yukio Mişima'ya, birçok büyük edebiyatçının etkilendiğı, yapıtlarına esin kaynağı olarak seçtiğı *Daphnis ile Khloe'nin Aşkı* metni plastik sanatlarda da yaratının kaynağı olmuş. Başta Louvre ve d'Orsay olmak üzere Fransa'daki birçok müze, National Gallery dahil İngiltere'deki müzeler ve galeriler Bordone, François Gerard, François Bouchet, Jean-Pierre Cortot, Louis Hersent, Pierre Cabanel, Aristide Maillol gibi sanatçılının bu pastoral aşkı konu edinen sayısız illüstrasyonu, tablosu ve heykeliyle dolu.

Plastik sanatlar alanında iki gencin masum aşkını anlatan sanatçılının en ünlüsü Marc Chagall olmuş. Chagall'in *Daphnis et Chloë* yapıtları bir yayınevinin siparişi üstüne ortaya çıkmış. Chagall'in dostu, Teriade Yayınevi'nin sahibi Stratis Eleftheriades adıyla Midilli'de doğmuş, Fransa'ya yerleşip itibarlı bir yayınevi sahibi olduğunda adını değiştirmiş. Teriade metne âşık olduğunu söyleyen bir yayıncı, eleştirmen ve sanatsevermiş. Chagall'e Fransızcasını verip yayımlayacağı kitabı resimlemesini istediğinde sanatçı yeni evlendiğı Valentina Brodsky (Vava) ile birlikte 1952 ile 1954 yılları arasında Yunanistan'ı, özellikle de Midilli'yi dolaşmış. 1957 ile 1960 yılları arasında çalışarak kırk iki renkli litografi ortaya çıkarmış. Kitap 1961'de yayımlandığında Chagall altmış dört yaşındaymış ama yaptığı resimler yüzyıllar önce yaşanan bu genç aşkın heyecanı ile doluymuş. Günümüzde Chagall'in bu kitap için yaptığı eserlerin tek sayfası yirmi-yirmi beş bin dolar arasında alıcı bulmakta.

Müzik dünyasında ise Jacques Offenbach'ın tek perdelik

opereti ve Maurice Ravel'in Sergei Diaghilev'in Ballets Russes için yazdığı eseri yıllardır sahnelerde sergileniyor.

Neredeyse iki bin yıl önce, içinde bulunduğumuz coğrafyaya çok benzeyen bir ortamda sevginin doğmasını, yeşermesini, engellere göğüs germesini izlemek ne hoş. Masumiyet, acımasız kader, sadakat, ihanet, tanrıların intikamı ve hatta acımasız korsanlar bu sevgiye eşlik ediyor ama hiçbiri onu etkilemiyor, yok edemiyor.

Sadece insana değil, hayvana, bitkilere, rüzgâra, mevsimlere... Çok şeye aynı güçle yönelebilen, saf, coşkulu sevgiyi yazmış Longos diye bildiğimiz bu yazar. İyi ki, hem de pek güzel yazmış.

Zeynep Avcı

Daphnis ile Khloe Öyküsü

Longos'un Pastoralı

Günün birinde Lesbos Adası'nda avlanırken nymphalar'ın kutsal koruluğunda hayatım boyunca rastladığım en güzel görüntüyle karşılaştım. Bu Eros'u, sevgiyi anlatan bir tasvirdi.

Zaten koruluk da pek hoş bir yerdi, yoğun ağaçlıklarla doluydu, çeşit çeşit çiçeklerle bezenmişti. Tek bir kaynaktan fışkıran coşkun sular çağıldayarak her yana dağılıyor; ağaçları, çiçekleri besliyordu. Ama ben asıl büyük zevki gördüğüm o resimden almıştım; benzersiz bir sanatsal beceriyle ve Eros'un inayetiyle yapılmıştı. Şöhretini duymuş birçok yabancı da nymphalar'a tapınmaya geldiğinde bu görüntüyü seyrediyordu. Doğum yapmış kadınları resmetmişti; başka kadınlar da yeni doğan bebekleri kundaklıyor, çocukları gösteriyor, koyunlar kuzularını emziriyor, çobanlar kuzuları seçiyor, gençler düğünler düzenliyordu. Korsanlar baskın yapıyor, düşman işgali yaşıyordu. Eros'a, sevgiye ilişkin birçok şey vardı resimde. Uzun uzun seyrettim, baktıkça hayranlığım arttı ve bu resmi yansıtacak bir şey yazma arzusuna kapıldım. Önce imgeleri yorumlayacak birini aramaya giriştim ve sonunda dört kitap yazıp bitirdim. Bunları Eros'a, nymphalar'a ve Pan'a olduğu kadar tüm hemcinslerime de adanarak yazdım ki keyif alsınlar, benimsesinler. Acı çekenlere şifa

olacak, yas tutanları avutup yatıştırarak, Eros'u hissetmiş olanların anılarını canlandıracak, henüz hissetmemiş olanları ise eğitecektir. Güzellik ve onu görebilecek gözler var oldukça kimse Eros'tan kaçamamıştır, kaçamayacaktır. Başkalarının yaşadıklarını yansıtırken tanrılar kendimi dürüst, mütevazı, dengeli tutma gücü versin bana.

Birinci Kitap

Lesbos Adası'nda büyük ve pek güzel bir kent olan Mitilini vardır. İçinde deniz sularının sükûnetle aktığı bir kanal, kenti karadan ayırır. Parlak beyaz taşlarla örülmüş ya da ahşap oymalarla süslü köprüler kenti güzelleştirir. İlk anda bir kente baktığınıza inanamazsınız da gördüğünüzün bir ada olduğunu sanırsınız.

Kentin kırk kilometre kadar dışında varlıklı bir adamın pek güzel bir mülkü bulunurdu. Yaban hayatını barındıran dağları, bereketli tahıl tarlalarıyla dolu düzlükleri, bağlarla ve meyve bahçeleriyle süslü yamaçları vardı. Denizin kıyıya vuran dalgaları yumuşacık kumların kapladığı geniş kumsalı okşar dururdu.

Günün birinde bir keçi çobanı bu mülkün sınırları içinde sürülerini gütmekteydi. Lamon adlı çoban bir keçinin emzirdiği bir oğlancık buldu. Etrafı bir meşe korusuyla, böğürtlen çalılılarıyla, sarmaşıklarla, yumuşacık çimenlerle çevriliydi ve çocuk bu çimenlerin üstünde yatıyordu.

Keçilerden biri çevrede koşturup duruyor, arada bir gözden kaybolarak oğlağını yalnız bırakıyordu. (Çocuğa göz kulak oluyordu.) Lamon bir o yana bir bu yana koşturan keçinin izlerini takip ederken ihmale uğrayan oğlağa karşı içi merhametle doluydu. Öğlen sıcağında keçi-

nin peşine düştüğünde hayvanı bir bebeğin başında, toy-naklarıyla onu incitmemek için ayaklarını açmış olarak dururken buldu. Çocuk keçinin sütünü anasının memesi gibi emip duruyordu. Lamon gördükleri karşısında afallayıp kalmıştı. İyice yaklaştığında ailesinin hali vakti yerinde olduğunu belli eden giysiler içinde, pek gürbüz, pek sağlıklı, pek güzel bir oğlan çocuğu gördü. Yanı başında küçük, mor bir hırka, altın bir toka ve fildişi saplı bir hançer duruyordu.

Lamon'un aklına gelen ilk şey orada ne varsa alarak bebeği bırakıp gitmek olduysa da hemen kendinden utandı. "Bir bebeğe keçi kadar olsun nazik davranamayacak mıyım?" dedi kendi kendine. Gece oluncaya kadar bekledi ve karanlığa gizlenerek her şeyi, yadigârları, bebeği, keçiyi karısı Mirtale'ye götürdü. Mirtale'nin aklı karışmıştı; "Keçiler çocuk doğurur mu?" diye sordu. Lamon olan bitenleri, bebeği nasıl bulduğunu, nasıl süt emdiğini ve onu ölüme terk etmeyi düşündüğü için kendinden ne kadar utandığını anlattı. Kadın yapılması gerekenler konusunda kocasıyla aynı fikirdeydi. Çocuğun yanında bulunan yadigârları bir köşeye sakladılar, sütan-neliğini keçiye emanet ederek onu evlatları olarak benimsemeye karar verdiler. Bebeğe Daphnis¹ adını verirken bu adın bir çoban oğluna yakışacağına emindiler.

İki yıl sonra bitişikteki mülkte sürülerini güden Drias adlı çoban benzer bir manzarayla karşılaşarak benzer bir şey buldu. İçi boş, dışı bombeli, kocaman kayalara oyulmuş bir nympha mağarası vardı. İçerideki kayalara nympha'ların suretleri nakşedilmişti. Çıplak ayaklıydılar, kolları da omuzlarına kadar çıplaktı ve saçları boyunla-

1. Yunancada defne ağacı anlamına gelir. Mitolojide Hermes ile bir nympha'nın oğlu olarak doğduktan sonra, annesi bir defne ağacının dibine bırakınca onu bulan çoban tarafından büyütüldüğü anlatılır. (Ç.N.)

rından aşağı serbestçe bırakılmıştı. Bellerinde kuşakları vardı. Gülümserken ve dans ederken görülüyorlardı. Bir kaynaktan çıkan sular mağaranın orta yerine kadar ulaşıyor, mağara ağzının çevresine yayılmış gür yeşillikli çayırı besliyordu. İçeride geçmişte çobanların bıraktığı su kapları, irili ufaklı birçok kaval duruyordu.

Yeni kuzulamış olan bir koyun ikide bir mağaraya giriyordu. Sanki yolunu kaybetmişti. Çoban onu durdurup aklını başına getirmek istedi. Esnek sazları bükerek yaptığı halatı kement haline getirip koyunu yakalamak için kayalara yaklaştı ama oraya vardığında hiç beklemediği bir şeyle karşılaştı. Koyun, güzelim, masum dudaklarını bir memeden ötekine geçirerek iştahla süt içen, hiç ağlamayan bir bebeğe tıpkı insan gibi meme veriyordu. Çocuk doyunca hayvan onun yüzünü yalayıp temizledi. Yanında kundak bezleri, sırma işli bir kuşak, altın bir halhal ve altın işlemeli sandaletler duran bebek bir kızdı.

Merhamet ve sevgi konusunda koyunu örnek alan çoban bu tesadüfe tanrıların sebep olduğunu düşünüp bebeği kucakladı. Çocuğun yanında duranları çantasına koyarken nympha'lara yakarıp bu çocuğu yetiştirdiği sürece bahtının açık olması için inayetlerini üstünden esirgememelerini diledi. Artık sürülerini eve götürme zamanı gelmişti. Kulübesine geldiğinde karısına gördüklerini anlatıp bulduklarını gösterdi. Karısından olan bitenleri unutarak çocuğa kendi evlatlarıymış gibi bakmasını rica etti. Nape (karısının adı buydu) çocuğun analığını hemen benimsedi, onu sevdi. Bir koyunun kendisinden üstün çıkmasından korkar gibiydi. Kız bebeğe bir çoban kızına uygun düşen Khloe¹ adını koyarken niyetinin gayet iyi olduğu konusunda kocasına teminat verdi.

1. Yunancada filiz anlamına geldiği gibi tarım ve bereket tanrıçası Demeter'in öteki adıdır. (Ç.N.)

Çocuklar pek çabuk büyüdüler ve kırsal çevrelerinin olanak sağlayabileceğinden çok daha fazla güzelleştiler. Artık Daphnis on beş yaşındaydı, Khloe ise ondan iki yaş küçüktü. Derken Drias ile Lamon aynı gece aynı rüyayı gördüler. Bir kaynağın fışkırdığı ve Drias'ın bebeği bulduğu mağarada nympha'lar Daphnis ile Khloe'yi omuzlarında kanatları olan, minik oklarla minik bir yay taşıyan, pek muzip ve pek güzel bir oğlana emanet ediyorlardı. Oğlan her ikisine de aynı okla dokunarak gelecekte erkek çocuğun keçi sürülerine kızın da koyun sürülerine sahip çıkmasını emrediyordu. Drias ile Lamon gördükleri rüya yüzünden altüst olmuşlardı. Çocukları keçi ve koyun çobanı mı olacaktı? Yanlarında buldukları süslü püslü giysiler onlar için daha parlak bir gelecek, daha büyük bir refah vaat etmiyor muydu? Gelecekleri böyle olacaksa neden onları bu kadar iyi besleyip büyütmüşler, onlara okuma yazmayı, kırsal hayatın en güzel taraflarını neden öğretmişlerdi? Yine de mademki çocukları tanrılar koruyup kolluyordu, çocukların geleceği konusunda onların arzularına uymak gerekiyordu. Gördükleri rüyayı birbirleriyle paylaştılar ve nympha'ların mağarasına giderek henüz adını bilmedikleri "Kanatlı Oğlan"a adaklar sundular. Evlatlarını sürülerle birlikte çayırlara gönderdiler ama önce her türlü talimatı verdiler, sürüleri öğlen sıcağı basmadan ve gündüz sıcağı azaldığında otlatmak gerektiğini, suya ne zaman götürüleceklerini, ne zaman dinlendirileceklerini, değneklerini ne zaman kullanacaklarını, ne zaman seslenerek onlara hâkim olacaklarını anlattılar. Çocuklar pek hevesliydi, keçileri ve koyunları yüce imparatorlukları olarak benimsemişti. Onları birçok çobanın sevdiğinden ve sevebileceğinden çok seviyorlardı. Khloe kurtuluşunu bir koyuna borçluydu; Daphnis ise tek başına bırakıldığı zaman onu bir keçinin emzirdiğini unutmuyordu.

Artık bahar başlıyordu; meşeliklerde, çayırlarda ve dağlarda çiçekler coşmuştu. Arılar vızıldamaya, kuşlar ahenkle ötmeye, kuzular hoplayıp zıplamaya başlamıştı bile. Kuzular bayırlarda sıçrayıp duruyor, arılar çayırlarda vızır vızır dolaşüyor, kuşlar ağaçların dallarında şakıyordu. Yılın bu görkemli dönemi kucakladığı her şeyi müreffeh kılarken körpe gençler de gördükleri veya dinledikleri her şeyi taklit etmeye başladılar. Şakıyan kuşları duyunca onlar da şakımaya koyuldu. Kuzuların hoplayıp zıpladığını görünce onlar da ortalıkta sıçramaya başladı. Arıları taklit ederek çiçekte çiçeğe koşup onları bağırmasına basıyorlar ya da taç haline getirip nympha'lara armağan ediyorlardı.

Sürülerini birlikte güdüyor, her şeyi birlikte yapıyorlardı. Kimi zaman Daphnis sürüden ayrılan koyunları bulup getiriyor, bazen de Khloe sarp kayalardan haylaz keçileri topluyordu. Kimi zaman da biri her iki sürüye göz kulak olurken öteki oyunlar oynuyordu. Oynadıkları oyunlar çocukların ya da çobanların oynadığı türdendi. Khloe çiçek sapları toplayıp ağustosböceği yakalamak için tuzaklar kurarken bu işe kendini öylesine kaptırıyordu ki sürüsüyle ilgilenmeyi ihmal ediyordu. Daphnis esnek kamışlar kesip boğumlarını çıkardıktan sonra onları yumuşak balmumuyla birleştirerek düdük yapıyor, günbatımına kadar çalıp duruyordu. Yanlarındaki sütü ya da şarabı paylaşıyorlar, evden getirdikleri azığı birlikte tüketiyorlardı. Hayvanların sürüden ayrılıp oraya buraya gittiğini görürdünüz de Daphnis ile Khloe'nin birbirinden ayrıldığını asla göremezdiniz.

Onlar oynayadursunlar Eros başlarına ciddi bir iş açmaya niyetliydi. Yakınlardaki çayırlarda bir ana kurt, yavrularını besleyebilmek için sürülerden koyun çalıp duruyordu. Gece olunca köylüler bir araya gelerek geniş, derin çukurlar açmaya koyuldular. Kazıp çıkardıkları top-

rağı uzaklara, geniş bir alana dağıttılar ve açılan çukurun üstünü uzun, kuru dallarla kapladılar. Geri kalan toprağı da dalların üstüne yaydılar ki orada bir çukur olduğu anlaşılmasın. Üstünden bir tavşan geçse bile dallar kırılabilirdi çünkü kuru ve gevrektiler; çok geçmeden oradaki toprağın sağlam bir zemin olmadığı ortaya çıkabilirdi. Tepelerde ve düzlüklerde bir sürü çukur açtılar ama şansları yaver gitmedi. Kurdu yakalayamadılar çünkü yerdeki çukurun özellikle kendisi için açıldığını hissetmişti. Köylüler bir sürü keçi ve koyunla birlikte az kaldı Daphnis'i de kaybedeceklerdi.

İki çılgın keçi kavgaya tutuşmuştu. İlk tolaşmaları o kadar şiddetli olmuştu ki birinin boynuzu kırıldı. Acıyla böğürerek kaçmaya başladı. Dörtnala peşine düşen muzaffer keçi onu rahat bırakmadı. Daphnis boynuzun kırılmasına üzülmüştü ama onu asıl sinirlendiren keçinin saldırganlığı oldu. Yerden bir sopa kaptı, çoban değneğini de alıp keçinin peşine düştü. Biri kaçıyor öteki kovalıyordu; tahmin edileceği gibi nereye gittiklerinin, neyin üstüne bastıklarının farkında bile değillerdi; bu yüzden önden keçi, arkadan Daphnis, birlikte çukura düştüler. Bu durum Daphnis'i kurtarmıştı çünkü keçinin önden düşmesi düşüş hızını kesmişti. Çukurun dibinde ağlayıp sızlıyor, yardımına koşarak onu çekip çıkaracak birileri bekliyordu. Olan bitenleri gören Khloe koşarak çukurun yanına geldi. Daphnis'in hayatta olduğunu anladığında çevredeki tarlalarda bir sığırtmaç görüp onu çağırdı. Adam geldiğinde Daphnis'i çukurdan çıkarmak için uzunca bir urgan aramaya koyuldu ama bulamadı. Khloe belindeki kuşağı çözüp çukurun içine sallandırması için sığırtmaca verdi. İki birden çukurun kenarında durdular, Daphnis kuşağa tutunup çıkmaya çalışırken onu çektiler. Yaralandığı keçi yüzünden münasip bir ceza almış gibi duran, iki boynuzunu birden yitirmiş perişan keçiye de çıkardı-

lar. Keçiyi kurban etsin diye kurtarıcıları olan sığırtmaca verdiler, soran olursa "Keçiyi kurt kaptı" diye yalan söylemeye hazır dılar.

Daphnis ile Khloe sürülerinin başına dönüp onları incelediler. Keçilerle koyunların iyi durumda olduklarını görünce oturup bir meşe kütüğüne yaslanarak Daphnis'in düştüğünde yaralanıp yaralanmadığına baktılar. Ne yarası vardı ne de bir yeri kanıyordu ama tepeden tırnağa çamura, pisliğe bulanmıştı. O gün başlarına neler geldiğini anlamamaları için Lamon ile Mirtale'nin yanına dönmeden önce yıkanmak iyi olacaktı. Çantasıyla gocuğunu Khloe'ye emanet eden Daphnis pınarın içine girip yıkanmaya başladı. Karmakarışık, kapkara saçları vardı, gövdesi güneşle bronzlaşmıştı, sanki saçlarının gölgesi düşmüş gibi görünüyordu. Onu izleyen Khloe açısından bütün bunlar çok güzeldi. Yıkandığı için bu kadar güzelleştiğini düşündü çünkü Daphnis'i ilk kez güzel buluyordu. Sırtını yıkarken cildi o kadar yumuşak geldi ki yıkandıkça daha da yumuşar mı diye, farkında bile olmadan okşamayı sürdürdü.

Sürülerini eve yönelttiklerinde güneş batıyordu. Khloe o gün olanlar konusunda artık üzölmüyordu ama Daphnis'i yıkanırken tekrar görmek için büyük bir arzu duyuyordu. Ertesi gün otlığa vardıklarında Daphnis her zamanki gibi sırtını meşe kütüğüne yaslayıp oturarak kavalını çalmaya ve müziğı dinliyormuş gibi yerlere uzanan keçileri gözlemeye başladı. Khloe de yanına oturmuş koyunlarını izliyordu ama aslında daha çok Daphnis'i seyreliyordu. Gözüne çok güzel görünüyordu; yine de bu güzelliğın müzik yüzünden olduğunu düşündü. Daphnis çalmayı bitirince Khloe kavalı aldı çünkü kendisi de o kadar güzelleşebilecek mi diye merak ediyordu. Onu tekrar yıkanmaya ikna etti, yıkanırken de bol bol seyretti. Bakıp durdu, okşadı ve ona hayran kalmış olarak ya-

nından ayrıldı. Eros'u harekete geçiren de işte bu hayranlıktı.

Kendisine neler olduğu konusunda Khloe'nin hiçbir fikri yoktu. Ne de olsa kimsenin Eros'tan söz etmediği kırsal hayatın içinde büyümüş bir genç kızdı. Ruhu acılar içinde, sulugöz bir halde sürekli Daphnis'in adını sayıklıyordu. Kızıışmış bir inek bile onun kadar huzursuz olmazdı. Yalnız kaldığında aklından şöyle şeyler geçiyordu:

"Hastayım ama hastalığımın ne olduğunu bilmiyorum. Canım acıyor ama yaralı değilim. Üzüntü içindeyim ama hiçbir koyunumu kaybetmedim. Boynuz yediğim oldu ama asla ağlamadım. Arılar soktu beni ama asla yakınmadım. Ama bu her neyse, hepsinden beter dokunuyor yüreğime. Evet, Daphnis çok güzel ama çiçekler de öyle. Kavalından çok güzel sesler çıkıyor ama bülbüllerden de güzel sesler çıkar. Oysa bütün bunlarla ilgili tek kelime düşünemiyorum. Keşke kavalı olsaydım da gün boyunca üfleseydi içime. Ah, bir keçi olsaydım da dikkatli bakışları üstümden ayrılmasaydı. Ah, hain sular, yalnızca Daphnis'i güzelleştirdiniz. Ben de yıkanıyorum içinizde, hiçbir şey olmuyor. Ben kaybolup gittim, sevgili nympha'lar ve siz yanı başınızda büyüyen bu kızcağızı kurtarmak için hiçbir şey yapmıyorsunuz. Yok olup gidersem kim taşlar örecektir size? Zavallı kuzulara kim göz kulak olacak? Vızıltısıyla beni uyutsun diye yakalamak için onca uğraştığım ağustosböceğine kim bakacak? Şimdi uyanığım, öylece yatıyorum ve ağustosböceğinin şarkısı hiçbir işe yaramıyor."

Khloe ıstırap çekiyor, Eros'u merak ederken kendi kendine konuşuyordu. Oysa Dorkon, yani Daphnis ile keçi çukurdan çıkaran sığırtmaç Eros'u öğrenmiş, yaptıklarından haberdar olmuş, yetişkin bir delikanlıydı. Khloe'yi gördüğü günden beri ona âşıktı ve gün geçtikçe onun için yanıp tutuşur olmuştu. Daphnis'i azıcık rüşvetle ya da kaba kuvvetle başından atabileceği bir oğlan olarak göre-

rek küçümsüyordu. Önce onlara küçük armağanlar verdi: Daphnis'e dokuz delikli, kamışları balmumu yerine bronzla tutturulmuş bir kaval, Khloe'ye ise Dionysos'a tapınması için boyanmış gibi duran benekli bir yavru karaca derisi. O günden sonra Dorkon'u dostları olarak kabul ettiler ama artık Daphnis'le hiç ilgilenmiyordu o. Gün boyu Khloe'ye taze peynir, çiçek demetleri ya da olgun meyveler taşıyıp duruyordu. Hatta yeni doğmuş bir buzağı, üstünde altınla işlenmiş sarmaşık desenleri olan bir kupa, dağlarda bulduğu kuş civcivleri bile getirdi. Sevdalılarının baştan çıkarmak için neler yapabileceğinden habersiz olan genç kız armağanları sevinerek kabul etti ama Daphnis'i sevindirdiğinde daha büyük mutluluk duyuyordu.

Artık Daphnis'in de Eros'un işlerinden haberi olmasının zamanı gelmişti. Dorkon kimin daha güzel olduğu konusunda Daphnis'i yarışmaya davet etti; Khloe de hakem olacaktı. Kazananın ödülü belirlendi: Khloe'den bir öpücük.

Önce Dorkon konuştu: "Ben Daphnis'ten iriyim. Ben sığırtaçım, o ise keçi çobanı. Sığırlar keçilerden güçlü olduğuna göre benden ondan güçlüyüm. Ben süt-beyazım, saçlarım hasat edilecek ürünler gibi kıvılcık. Beni bir hayvan değil anam emzirdi. O ufak tefek, karı gibi tüysüz ve kurt kadar kara. Keçileri otlatıyor ve onlar gibi kokuyor. Çok yoksul, bir köpeğe bile bakamayacak kadar yoksul. Ve hep dedikleri gibi, ona bir keçi süt verdiğine göre kendisi de bir oğlaktan farksız olmalı." Dorkon bunun gibi şeyler söyledi.

Sonra Daphnis konuştu: "Beni bir keçi emzirdi; Zeus'u da keçi emzirmişti.¹ Güttüğüm keçi sürüsü onun

1. Bebek Zeus'u, Kronos'un hisminden korumak isteyen Gaia onu Girit'teki İda Dağı'nda bir mağaraya saklar. Zeus'u Capella (bazı kaynaklarda Amaltheia) adında bir keçi emzirir. Zeus bu keçiye o kadar sever ki gözünün önünden ayırmamak için gökyüzüne, yıldızların arasına yerleştirir. (Ç.N.)

sığır sürüsünden büyüktür ve benden daha fazla keçi olan Pan¹ ne kadar keçi kokuyorsa ben de o kadar kokarım. Peynir, ateşte kızarmış ekmek ve beyaz şarap bana yeter çünkü ben Dionysos'um. Ben esmerim çünkü ben bir Hyakinthos'um,² bir sümbülüm. Dionysos'un satyr'lerden³ güçlü olduğu gibi sümbül de zambaktan dayanıklıdır. Bu oğlan tilki gibi kıvılc saçlı, çenesi teke gibi sakallı, cildi kentli kadınlar gibi bembeyaz. İlle de birini öpmen gerekirse onun sakalları yerine benim dudaklarımı öpsen iyi olur. Unutma, küçükhanım, seni de süründen biri emzirdi ama güzelsin yine de."

Nicedir Daphnis'i öpmek isteyen, üstelik delikanlının iltifatından pek memnun kalan Khloe bir an bile tereddüt etmeden yerinden fırlayıp son derece tecrübesiz, yapmacıksız ama oğlanın gönlünü ateşlere salan bir öpücük verdi.

Reddedildiği için incinmiş olan Eros etkisindeki Dorkon derdine çare bulmak için başka yollar aramak üzere koşarak uzaklaştı. Daphnis ise o sırada öpülmemiş de bir böcek tarafından sokulmuş gibi, kendinden geçivermişti. Titreyip duruyor, kalbinin deli gibi çarpmasına engel olamıyordu. Khloe'ye bakmak istiyor ama

1. Yunan mitolojisinde Pan, Zeus'un habercisi Hermes'in Arkadya'lı bir periden doğma oğludur ve çobanların, sürülerin, avcılığın, dağlık, kırlık yörelerin, pastoral müziğin tanrısıdır. Belden aşağısı keçi biçimindedir, ayrıca keçi gibi boynuzları ve kuyruğu vardır. (Ç.N.)

2. Efsaneye göre Hyakinthos olağanüstü güzellikte bir Sparta prensidir. Tanrı Apollon ona aşık olur. Bir gün Apollon ile Hyakinthos disk atma yarışına girerler. Apollon'un attığı disk ya rüzgârın etkisiyle ya da bir kayadan sekerek Hyakinthos'un başına çarpıp onu öldürür. Apollon Hyakinthos'un ölümüne çok üzülür, adının bir çiçek olarak yaşamasını ister. Hyakinthos'tan toprağa damlayan kan sümbüle dönüşür. (Ç.N.)

3. Belden yukarısı insan, belden aşağısı keçi olarak tanımlanan, keçi boynuzlu, at kuyruklu, cinsel iştahı yüksek orman yaratıkları. Mitolojide Dionysos şenliklerinde bakkha denen "çılğın" kadınların peşinde koştukları anlatılır. (Ç.N.)

her baktığında kıpkırmızı kesiliyordu. Sapsarı saçlarına, ineklerinki kadar iri gözlerine, keçilerin sütünden beyaz tenine, ilk kez görüyormuş gibi hayran kalmıştı. Sanki o saate kadar gözleri kördü de yeni açılmıştı. Ancak bir lokma yemek yiyebildi, dudaklarını ıslatacak kadar içti. Daha önceleri ağustosböceği gibi vızıldarken şimdi sessizce oturuyor, yerinde duramayan biriyken hiç kımıldamıyordu. Sürüsüne bakmıyordu, kavalını bir tarafa atmıştı. Çehresi yaz günlerinin çayırlarından da soluktu. Sadece Khloe'yle konuşuyor, yalnız kaldığında ise kendi kendine şöyle söyleniyordu: "Khloe'nin öpücüğü ne yaptı bana böyle? Dudakları gül yapraklarından yumuşaktı, ağzı baldan tatlıydı. Kim bilir kaç kez oğlakları, köpek enciklerini, Dorkon'un armağan ettiği buzağıyı öpmüşümdür. Ama bu öpücük bambaşka ve pek tuhaf. Soluk soluğa kalıyorum, kalbim deli gibi çarpıyor, ruhum eriyip gidiyor ama yine de onu tekrar öpmek istiyorum. Ah, bu nasıl hain bir zaferdir kazandığım. Ah, ne tuhaf bir hastalıktır yakalandığım. Adını bile bilmiyorum hastalığımın. Acaba Khloe beni öpmeden önce zehir mi tatmıştı? O zaman kendi niye ölmedi? Bülbüller şakıyor ama kavalım suskun. Oğlaklar hoplayıp sıçırıyor ama ben burada oturuyorum. Çiçekler ne güzel açmış ama ben onları toplayıp taçlar örmüyorum. Menekşeler ve sümbüller açıp dururken Daphnis eriyip gidiyor. Dorkon kazansaydı bile bu kadar perişan olmazdım."

Kederler içindeki zavallı Daphnis kendi kendine böyle şeyler söylüyordu çünkü Eros'un marifetleriyle ve sözleriyle ilk kez tanışıyordu. Öte yandan Khloe'ye sevdalanmış olan sıgırtmaç Dorkon aşılı bir bağın yakınında bir meyve ağacı dikmekte olan Drias'ı görünce yanına yaklaşp ona yıllanmış peynirler armağan etti; zaten sürüleri birlikte güttükleri günlerden beri eski dosttular. Drias'la sohbete girişip Khloe'nin evliliği konusunu açtı.

Onu karısı yaparsa bir sığırtaçın verebileceği bir sürü armağan vaat ediyordu: pulluk için boyunduruk, baları için kovanlar, elli tane elma ağacı, sandalet yapmak için boğa derisi ve memeden yeni kesilmiş, bir yaşında bir buzağı. Armağan listesi karşısında kendinden geçen Drias az kaldı bu evliliğe rıza gösterecekti. Ama Khloe'nin çok daha iyi bir kocaya layık olduğunu düşünüp günün birinde kızın kim olduğu ortaya çıkarsa başına geleceklerden kaçınamayacağından korkarak özür dileyip evlilik önerisiyle birlikte armağanları geri çevirdi.

Hayalleri ikinci kez suya düşen, üstelik peynirleri de elden gitmiş olan Dorkon Khloe'yi pençesine düşürmek için onu yalnız yakalaması gerektiğine karar verdi. Sürüleri her gün ya Daphnis'in ya da Khloe'nin suya götürdüğünü görünce ancak bir sığırtaçtan beklenebilecek bir plan yaptı. Bir boğanın ineklerini savunurken boynuzlayıp öldürdüğü kocaman bir kurdun postuna büründü. Dorkon postu sırtına geçirip topuklarına kadar sarkıttı; böylece elleri ve ayakları kurdun pençeleriyle kapanıyordu. Kurdun ağzı açık, kafası da miğfer gibi başını örtüyordu. Kendini mümkün olduğunca korkunç bir hale sokup keçilerle koyunların otladıktan sonra su içmeye indikleri pınarın başına geldi. Pınarın suyu alçak bir arazide akıyordu. Çevresini ayı yoncaları, yaban gülleri, bodur ardıçlar, deve dikenleri sarmıştı. Tam da gerçek bir kurdun pusuya yatacağı yerd. Dorkon orada saklanıp hayvanların suya gelmesini bekledi. Görüntüsüyle Khloe'yi ürkütüp yakalayabileceğini umuyordu.

Çok geçmeden Khloe keçilerini güderek pınara yaklaştı. Oğlaklar otlayıp geldikten sonra onlara vereceği taze yaprakları kesen Daphnis'i geride bırakmıştı. Koyunları koruyan, keçilerin de peşine düşen köpekler, görevleri iz sürmek olduğu için, harekete geçmek üzere olan Dorkon'un kokusu aldılar. Ondak kurt kokusu aldıkları için

havlayarak üstüne saldırdılar. Paniğe kapılan Dorkon kendini toparlayamadan çevresini sarıp şiddetle ısırma-ya başladılar. O esnada yakalandığı için utanç içinde olan Dorkon saklandığı yerde büzülüp kalmış, kendini korumaya çalışıyordu. İlk bakışta gördüğü şeyden ürken Khloe ise bağırarak Daphnis'i yardıma çağırırdı. Köpekler üstündeki-ni sıyırıp dişlerini derisine geçirince Dorkon genç kıza ve koşup gelmiş olan Daphnis'e seslenip yalvararak yardım istedi. Her zamanki çağrılarıyla köpekleri uzaklaştırıp yatıştırdılar. Kalçalarından ve omzundan ısırılmış olan Dorkon'u pınara götürdüler. Pınarın sularında yıkadıktan sonra dişleriyle karaağacın yeşil kabuklarını yumuşatıp yaraların üstlerine sürdüler. Eros yüzünden nelere cüret edilebileceği konusunda hiç tecrübeleri olmadığı için kurt kılığında gizlenmesinin tam da doğada yaşayanlara uygun bir şaka olduğunu düşündüler. Kızgınlık duyacaklarına onu yatıştırmaya çalıştılar. Koluna girerek bir süre yanında yürüdüler; sonra yoluna kendi başına devam etti. Dorkon'un içine düştüğü tehlike ve kurdun değil ama köpeklerin dişlerinden kurtarıldığı hikâyesi dilden dile dolaştı.

Daphnis ile Khloe keçileriyle koyunlarını toplamak için günbatımına kadar uğraştılar. Hayvanlar pusudaki kurt tehlikesi yüzünden ürkmüş, köpeklerin bağrıışlarıyla serseme dönmüştü. Bazıları kayaların tepesine tırmanmış, kimileri de aşağılara, deniz kıyısına kadar kaçmıştı. Oysa onları eğitip kaval sesinin çağrısıyla kendiliklerinden gelmelerini sağlamışlardı ama bu kez korkudan öğrendikleri her şeyi unutmuşlardı. Daphnis ile Khloe, tavşan peşindeymiş gibi izlerini sürerek, bir sürü çabadan sonra onları buldular, ağıllarına soktular. O gece ikisi de derin bir uykuya dalarak Eros'un yol açtığı dertlere deva olan yorgunluğu giderdiler. Tan ağarırken aynı dertlere yeniden düştüler, birbirlerine kavuşunca mutlu oluyor, ayrıldıklarında kederleniyorlardı. Bir şey istiyorlardı ama

istediklerinin ne olduğunu bilmiyorlardı. Daphnis'i bir öpücüğün, Khloe'yi ise bir banyonun mahvettiğini iyi biliyorlardı.

Yılın o mevsimi de ateşlerini körüklüyordu. İlkbahar bitmek üzereydi, yaz başlıyordu. Her şey en görkemli halindeydi. Ağaçlar meyvelerle dolmuş, tarlalardaki başaklar yükselmişti ve ağustosböcekleri tatlı tatlı ötüyordu. Meyveler tatlanırken sürüler keyif içinde mırıldanıyordu. Hatta insan usul usul akan ırmakların şarkı söylediğini bile iddia edebilirdi. Sanki rüzgârlar çamların üstünden eserken kaval çalar gibi sesler çıkarıyor, elmalar bir an önce toprağa düşmek için sabırsızlanıyor ve bu güzelliklere hayran kalan güneş herkesin üstünde ne varsa çıkartıyordu. İşte bütün bunlar yüzünden Daphnis'i ateş basıyor, yanıp tutuşarak nehirlerle koşuyordu. Bazen yıkanıyor, bazen de çevresinde oynayıp duran balıkları yakalıyordu. İçindeki yangını söndürmek için sık sık su içiyordu. Oysa Khloe koyunlarla keçilerin çoğunun sütlerini sağdıktan sonra çalışmaya devam ederek peynir yapmaya girişiyordu. Sinekler fena halde başına bela oluyor, kovalamazsa onu sokup duruyordu. Sonra yüzünü yıkıyor, başına çam yapraklarından taçlar koyup yavru karaca derisini kuşanıyordu. Sütle şarabı testilere koyarak Daphnis ile paylaşmak üzere hazırlıyordu.

Öğlen olduğunda gözleriyle birbirlerini aramaya başlıyorlardı. Daphnis'i çıplak görmüş olan Khloe güzelliğine vurulmuş, içi erimiş, onda tek bir kusur bile bulamaz olmuştu. Daphnis ise Khloe'yi karaca derisine bürünmüş, başında çam yapraklarından taçlar, kendisine içki sunarken görünce mağaradaki nympha'lardan birine baktığı duygusuna kapılıyordu. Başındaki tacı alıp (önce öpmeyi ihmal etmeden) kendi başına koyuyordu. Khloe delikanlı yıkanırken onun giysilerini giyiyor ama önce o elbiseleri öpüyordu. Kimi zaman elma yakalamaca oy-

nuyorlar, birbirlerini saçlarını örüyor, başlarını süslüyorlardı. Khloe oğlanın saçlarını mersin ağacına benzetirken Daphnis de kızın apak, ikide bir kızaran çehresini elmalarla kıyaslıyordu. Bir yandan da ona kaval çalmayı öğretiyordu. Ama genç kız ne zaman kavalı dudaklarına götürüp çalmak istese elinden kapıp kendi dudaklarını kamışın üstünde gezdiriyordu. Beceriksiz bir öğrenciye çalmayı öğretir gibi yapıyordu ama aslında Khloe'yi kaval aracılığıyla öpüyordu.

Öğle saatlerinde sürüler gölgelere çekilmiş, Daphnis kavalını çalmaya koyulmuşken Khloe de hafifçe şekerleme yapmaya başlamıştı. Daphnis onun uyukladığını fark edince kavalını bırakıp utanmadan, çekinmeden onu baştan aşağı seyretmeye başladı ve usulca fısıldadı: "Uykuya dalınca yumulmuş şu gözler ne biçim gözlerdir? Şu soluk alıp veren ağız ne biçim ağızdır? Elmalara da yaban armutlarına da taş çıkarır bu ağız. Ama onu öpmeye korkuyorum. O öpücük yüreğimi deşiyor, beni delibal yemiş gibi çılgına çeviriyor. Öpersem onu uyardırırım diye korkuyorum. Ah, şu geveze ağustosböcekleri! Öyle gürültü ediyorlar ki uykusunu bölecekler. Keçiler de dövüşüp duruyor, hiç durmadan birbirlerine tos atıyorlar. Ve siz kurtlar, tilkiden de yüreksiz olmalısınız ki, şu keçileri ürkütemediniz bir türlü."

O böyle konuşurken bir ağustosböceği onu avlamak için peşine takılmış olan kırlangıçtan kaçarken Khloe'nin kucağına düştü. Kırlangıç böceği o kadar yakından izliyordu ki ağustosböceğini kaçırsa bile hızla uçarken kanadı Khloe'nin yanağına değdi. Neler olduğundan habersiz Khloe yerinden fırlayarak uyanıp haykırdı. Burnunun dibinde uçuşup duran kırlangıcı ve korkusu karşısında kahkahalar atan Daphnis'i görünce rahatladı ve hâlâ uyumak istediğini anlatır gibi gözlerini ovuşturdu. Kurtarıldığı için şükran duyar gibi görü-

nen ağustosböceği Khloe'nin kucağında tekrar ötmeye başladı. Khloe yine çığlık attı, Daphnis ise yine gülme-ye başlarken durumu bahane edip genç kızın kucağına uzanarak zavallı böceği aldı. Böcek onun elindeyken bile cırlamaya devam ediyordu. Ona hayran kalan Khloe böceği Daphnis'in elinden alarak öptü ve yeniden kucağına koydu; böcek cırlamasını orada sürdürdü.

Öte yandan ağaçların üstünde ötüp duran tahtalı güvercine bayılmışlardı. Khloe kuşun neler söylediğini öğrenmek istediğinde Daphnis eski bir masalı anlatmaya başladı: "Dinle kızcağızım, bir zamanlar senin gibi güzel bir kız varmış, ormanda davarlarını güdermiş. Müziksever bir kızmış ve müziği davarların pek hoşuna gidermiş. Onları gütmek için sopa ya da üvendire kullanmak yerine bir çam ağacının dibine oturur, çam yapraklarından taşlar örerek Pan ve orman perileri hakkında şarkılar söyler, sığırlar da sesin büyüüne kapılıp yanından ayrılmazdı. Bir gün yakınlarda bir oğlancık kendi sürüsünü güdüyordu, güzel bir çocuktı ve genç kız gibi o da müzik düşkünüydü. Genç kızın şarkısıyla rekabete girişmeye karar verdi ve erkekliği yüzünden güçlü, oğlanlığı yüzünden pek tatlı olan sesiyle şarkı söyledi. Kızın sekiz sığırını büyüleyip çalarak kendi sürüsüne kattı. Sürüsündeki kayıplar ve şarkıdaki yenilgisi yüzünden kalbi kırılan kızcağız eve varmadan kendisini kuşa dönüştürmeleri için tanrılara yakardı. Tanrılar onu dinlediler ve tıpkı kendi gibi dağlarda gezinerek şakıyıp duran bir kuşa çevirdiler. Bugün bile söylediği şarkılarda bahtsızlığını anlatır çünkü hâlâ davarlarını arayıp durur."

Yaz mevsimi onlara bunun gibi keyifli anlar sunuyordu. Güz ayları gelip de üzüm salkımları olgunlaşmaya başladığında yabancı gezginlermiş gibi görünmek için bir Karya gemisine binmiş olan Kartacalı korsanlar tarlaların yakınlarında kıyıya yanaştılar. Kılıçlarını ve

göğüs zırhlarını kuşanmış olarak tekneden çıkıp önlerine gelen her şeyi yağmalamaya başladılar. Dorkon'un sürüsünden sığır çaldılar. Hatta deniz kıyısında ne yapacağını bilemeyip perişan halde dolaşan Daphnis'i de yakaladılar. Akıllı bir kız olan Khloe ise koyunlarını Daphnis'e göre daha yavaş ilerletiyordu çünkü etraftaki küstah çobanlardan korkuyordu. Yapılı, aslan gibi delikanlıyı gören korsanlar onun tarlalardan elde edeceklerinden daha iyi bir ganimet olacağına karar vererek artık keçilerle ya da tarlalarla vakit kaybetmeyip çaresizce Khloe'nin adını haykırıp duran Daphnis'i sürükleyerek tekneye götürdüler.

Teknenin kış halatını çözüp küreklerin başına geçerek denize açılmaya başlayacaklardı ki Khloe sürüsünü deniz kıyısına indirdi. Elinde Daphnis'in armağan ettiği yeni kavalı vardı. Keçilerin bir şeyden huzursuz olduklarını görüp adını giderek daha güçlü bir şekilde haykıran Daphnis'in sesini duyunca koyunları unuttu, kavalı da bir yana fırlatıp attı. Yardım istemek için Dorkon'a koştu. Dorkon yerde yatıyor, zorlukla nefes alıyordu. Korsanlar onu fena halde dövmüşler, kan içinde bırakmışlardı. Ama Khloe'yi görünce eski aşkı depreşerek doğruldu ve şunları söyledi: "Khloe, az sonra öleceğim, zira bu tanrıtanımaz korsanlar sürümü korurken beni sığır gibi kurban ettiler. Ama hatırım için Daphnis'i kurtar, korsanları öldür, onlardan intikam al. Davarlarıma kavalın sesini izlemeyi öğrettim; uzakta otluyor olsalar bile onun sesini duyunca gelirler. Haydi gel, al şu kavalı ve bir zamanlar Daphnis'e de sana da öğrettiğim ezgiyi çal. Gerisini kavala bırak. Onun sayesinde bir sürü sığırtmaçla ve keçi çobanıyla başa çıktım ve onları yendim. Bunun karşılığında hâlâ hayattayken gel beni öp ve asla unutma."

Dorkon bunları söyledi ve son öpücüğünü alır almaz inleyerek ruhunu teslim etti. Khloe kavalı aldı, du-

daklarına götürüp mümkün olduğunca yüksek tonda çalmaya başladı. Davarlar kaval sesini duyduklarında ezgiyi tanıdılar. Böğürerek hep birlikte denize atladılar. Hareketlerinin şiddetiyle su yarılırken deniz güçlü bir şekilde teknenin bir yanına vurdu. Tekne alabora oldu ve üstünden aşan suların altında kaybolup gitti. Güvertedekiler de batan gemiyle birlikte suya gömülüyordu ama hepsinin kurtulma umudu aynı derecede güçlü değildi. Korsanlar kılıç kuşanmış, göğüs zırhlarıyla, dizlerine kadar gelen baldır zırhlarıyla donanmıştı. Daphnis ise otlarda yürümek için çıplak ayak, yaz sıcağına katlanmak için yarı çıplak dolaşıyordu. Silahları onları denizin dibine sürüklemeden önce korsanlar ancak birkaç kulaç atabildiler. Daphnis ise üstündeki gömleği kolayca çıkarıp attı ama yüzmekte biraz zorlandı çünkü o güne kadar sadece tatlı su akıntılarında yüzmüştü. Sonunda, iş başa düşünce, davarların ortasına balıklama dalıp iki eliyle iki öküzü boynuzlarından yakaladı ve onu ortalarına alıp öyle sürüklediler ki sanki araba sürüyordu. Bilmelisiniz ki sığırlar insanlardan çok daha iyi yüzer. Ancak karabataklar ya da balıklar onlarla yarışabilir. Bir sığır toynakları suyla dolup batmadıkça asla suya gömülmez. Su kıyılarındaki birçok yerin adı bu olguyu doğrular çünkü onlara *ox ford*¹ denir.

Daphnis hiç umudu yokken iki tehlikeden de, yani korsanlar tarafından kaçırılmaktan ve teknenin batışından kurtulmuştu. Sudan çıktığında kıyıda hem ağlayan hem de gülen Khloe'yle karşılaştı. Kendini onun kollarına atıp neden kaval çaldığını sordu. Genç kız her şeyi; Dorkon'u aramak için koştüğünü, delikanlının ona sığırların marifetlerini anlattığını, kaval çalmasını istediğini

1. İngilizce "öküz sığılığı" demektir. (Ç.N.)

ve sonra da öldüğünü anlattı. Yine de, alçakgönüllülük gösterip öpücükten hiç söz etmedi.

İyiliksever dostlarını onurlandırmaya karar verdiler. Zavallı adamı gömen Dorkon'un akrabalarına yardım ettiler. Mezarını bolca toprakla örttüler, üstüne birçok meyve ağacı dikip ilk meyvelerini ölen dostlarına adadılar. Toprağa adak sütleri döktüler, üstünde üzüm salkımları ezdiler, çoban kavallarını kırıp oraya bıraktılar. Bu sırada sığırların hazin böğürtmeleri duyuluyor, bazıları da ne yapacaklarını bilemeyerek koşturuyordu. Sürülerde ve davarlarda bu hareketler onları güdenin ardından yas tuttukları anlamına gelirdi.

Dorkon'un cenazesinden sonra Khloe Daphnis'i nympha'ların mağarasına götürdü, orada onu yıkadı ve kendi de Daphnis onu seyrederken soyunup yıkandı. Apak ve tertemiz bir güzelliği vardı, güzelleşmek için yıkanmasına gerek yoktu. Çiçek toplayarak nympha heykellerinin başlarını taşlarla süsledikten sonra Dorkon'un kavalını adak olarak bir kayaya astılar. Ardından mağaradan çıktılar, koyunlarıyla keçilerinin başına döndüler. Çimenlere oturmuş bekleyen hayvanlar ne otluyor ne de meliyordu. Eminim uzun zamandır gözden kaybolmuş olan Daphnis ile Khloe'yi özlemişlerdi. Neyse ki ortaya çıkarak her zamanki gibi onlara seslenip sonra da kaval çalmaya başladıklarında koyunlar ayaklanıp otlamaya, keçiler ortalıkta hoplayıp zıplamaya başladı. Hep başlarında olan çobanlarının gelişiyle keyiflenmiş gibi, postlarının kolları dimdik olmuştu.

Öte yandan Khloe'yi çıplak gördükten, o güzellik gözlerinin önüne serildikten sonra Daphnis eski keyfine bir türlü kavuşamıyordu. Yüreği zehirlere basılmıştı sanki, acılar içindeydi. Bazen peşinde biri onu kovalıyormuş gibi soluk soluğa kalıyordu. Bazen de kendini son saldı-

rılarda yorulduğu kadar bitkin hissediyordu. Artık yı-
kandıkları yer denizden de çok korkutuyordu gözünü.
Ruhunun hâlâ korsan korkusu içinde olduğunu zannedi-
yordu zira Eros'un nasıl hoyrat olabileceğinden, asıl bü-
yük korsanlığı onun yapabileceğinde habersiz bir köy
delikanlısıydı o.

İkinci Kitap

Güz gelmişti bile; bağbozumu zamanı yaklaşıyordu. Herkes tarlalarda çalışıyordu. Kimileri üzüm cenderelerini onarıyor, kimileri fiçileri temizliyor, bazıları da sepet örüyordu. Şurada biri üzüm salkımlarını kesmek için küçük bir keski yapmakla meşgulken, ötede bir başkası sulu üzümün salkımlarını ezecek kadar büyük taş arıyor, başka biri de üzümlerin gece, lamba ışığında taşınması için vurularak düzeltilmiş kuru bir sırığın peşine düşüyordu. Bu yüzden Daphnis ile Khloe de keçileriyle koyunlarına bakmayı bir yana bırakıp çalışanlara yardıma koştular. Daphnis sepet dolusu üzümü kaldırıp cendereye boşaltıyor, sonra da üstüne çıkıp eziyordu. Üzüm sularını fiçilere taşıyordu. Khloe bağbozumu için çalışanlara yemek hazırlıyor, içsinler diye yıllanmış şaraplar sunuyordu. Alçak dallardaki üzümleri bile topladı. Lesbos Adası'nda asmalar hep alçak olurdu. Ağaç dallarına asılmaz, desteklenmez, sürgünlerini uzatarak sarılıp sarmaşık gibi yayılırlardı. Kundaklanmamışsa minicik bir bebek bile elini uzatıp onlara dokunabilirdi.

Dionysos şenliklerinde ve taze şarap yapıldığında hep olduğu gibi, yardım etsinler diye çevre tarlalardan çağrılan kadınlar gözlerini Daphnis'ten alamıyor, Dionysos'un güzelliğini onda bularak hayran kalıyorlardı. Hatta

aralarından cesur bir kadın çıkıp Daphnis'i öpünce delikanlıyı heyecanlandırdı ama Khloe'nin de acı duymasına sebep oldu. Öte yandan üzüm sıkın erkekler ise Khloe'ye laf atarak söylenmedik şey bırakmıyor, bakkha peşinde koşan satyr'ler gibi çevresinde dönenip duruyor, koyun olup onun tarafından güdülmek istediklerini söylüyorlardı. Bu sefer o memnun kalmıştı ama Daphnis acı çekiyordu. İkisi de bağbozumu çabucak bitsin, bütün bu gürültü yerine her zamanki yerlerine kavuşup kaval sesiyle melemelerin tadını çıkarsınlar diye dua ediyordu.

Birkaç gün böyle geçti. Asmalardaki üzümler toplanmış, fıçılar doldurulmuş, birçok insanın yardımına duyulan ihtiyaç bitmişti. Daphnis ile Khloe sürülerini ovaya götürüp bağbozumunun ilk ürünlerinden dallarına asılı üzüm salkımlarını armağan olarak getirdikleri nympha'lara neşe içinde dualar ettiler. Geçmişte de nympha'ların mağaralarına uğrayıp saygılarını sunmayı hiç ihmal etmemişlerdi. Hayvanları otlatmaya götürürken ve dönüşte yanlarına oturup onlara tapınmışlar, çiçek, meyve, yeşil yapraklar, süt gibi şeyler getirmişlerdi. Karşılığında tanrıçalar tarafından ödüllendirilmişlerdi. O sırada da zincirinden boşanmış köpekler gibi, ortalıkta koşturup duruyorlar, kaval çalıyor, şarkı söylüyor, keçileriyle ya da koyunlarıyla güreşiyorlardı.

Onlar eğlenip dururken karşılarında yaşlı bir adam belirdi, perişan bir keçi derisine bürünmüş, ham deriden pabuçlar giymişti ve yıpranmış bir deri heybe taşıyordu. Yanlarına oturup konuşmaya başladı: "Ben Filetas'ım, çocuklar, nympha'lara nice şarkılar söylemiş, şuracıkta Pan'a kim bilir kaç defa kaval çalmış ihtiyar bir adamım. Koca sığır sürülerini sadece müziğimle güttüm. Size gördüklerimi ve işittiklerimi anlatmaya geldim. Kendi ellerimle yarattığım bir bahçem var. Yaşlandığım için çobanlığı bırakınca onunla ilgilenmeye başla-

dım. Vakti gelince bütün mevsimler hüküm sürer orada. Baharda güller, leylaklar, sümbüller ve her cinsten me- nekşeler açar. Yaz gelince gelincikler, yaban armutları, her cinsten elmalar olur. Ve şimdi de asmalar, incirler, nar ağaçları ve mersin ağacı var. Her sabah kuşlar bahçe- me doluşur, kimi beslenir, kimi şakıyıp durur çünkü ağaçlıklarla gölgelenmiştir ve üç dereyle sulanır. Duvar- ları kaldırırsan sanırsın ki bir koruluktasın. Bugün öğle saatlerinde oraya girdiğimde nar ve mersin ağaçlarının altında bir oğlancık elinde mersin meyveleriyle ve nar- larla duruyordu. Teni süt gibi beyaz ışıldıyor, saçları san- ki alev almış, yanıyordu, üstelik yeni yıkanmış gibi ter- temiz görünüyordu. Çıplaktı ve yalnızdı, kendi bahçe- sindeymişçesine oynarken meyve toplamayı sürdürü- yordu. Onu görür görmez yakalamak için üstüne atla- dım. O haddini bilmez ufaklık mersinlerimle güllerimi mahvediyordu. Yavru keklik gibi güllerin dibinde koştur- up gelinciklerin altına saklanarak maharetle ve kolayca kaçtı elimden. Minicik çocukları kovalarken başıma çok iş geldi ve buzağıkların peşinde koşarken nice kazalar ya- şadım. Ama bu başka bir şeydi, üstelik yakalanır gibi değildi. Ve öylece koştururken artık yaşlandığım için soluksuz kaldım, bastonuma yaslanıp gözümün önün- den kaybolmasın diye onu izlemeye başlarken komşula- rımdan hangisinin çocuğudur ve başkasının bahçesinde- ki ürünleri toplarken ne yaptığını sanıyor acaba, diye düşünüyordum. Tek kelime etmiyordu ama yakınımda duruyor, bana mersin meyveleri fırlatarak gülüyordu. Öfkemi nasıl silip attığının farkında değildi. Bu yüzden korkmadan kollarıma atılmasını istedim. Bir öpücük ve- rirse onu tekrar özgür bırakacağıma, elmalar, güller ver- mekle kalmayıp bahçemden hangi meyveyi ya da çiçeği, ne zaman isterse toplamasına izin vereceğime birkaç kez yemin ettim. Bunun üzerine kahkahalar atmaya

başladı; sesi ne kırlangıç ne bülbül ne de kuğu sesine benziyordu. O anda tıpkı benim gibi ihtiyar bir adama dönüşerek şunları söyledi: 'Filetas, bence seni öpmemin hiçbir sakıncası yok çünkü sen yeniden genç olmayı ne kadar istiyorsan ben de öpülmeyi o kadar isterim. Ama düşün bir kere: Bu yaşta alacağın türden bir armağan mıdır bu? Çünkü tek bir öpücük işine yaramayacağı gibi yaşına rağmen peşimden koşmana da engel olmayacak. Ama ben şahinin, kartalın ya da başka bir kuşun yakalayamayacağı kadar hızlıyım. Öyle görünsem de bir oğlan çocuğu değilim, daha yaşlıyım, Kronos'tan¹, hatta zamanın kendisinden bile yaşlıyım. Gencecik bir çobanken şuradaki dağın üstünde koca bir sürüyü otlattığın günlerde tanıdım seni ve şu ötedeki meşelerin yanında oturmuş kaval çalarak Amarillis'e aşkını ilan ederken yanındaydım ama sen beni görmedin. Yine de kızın yanında durdum. Onu ben verdim sana, artık çocuklarınız var, başarılı çobanlar ve çiftçiler oldular. Bugünlerde Daphnis ile Khloe'nin çobanıyım. Sabahın erken saatlerinde onları aynı yerde bir araya getirdiğimde senin bahçene gelip çiçeklerin ve bitkilerin tadını çıkarıyor, şu pınarlarda yıkanıyorum. Bitkiler pek güzel gelişiyor çünkü yıkandığım suyla besleniyorlar. Bak, dikkat et, hiçbir bitkin zedelenmedi, hiçbir meyvene halel gelmedi, hiçbir çiçeğin yerinden sökülmedi. Ve artık bu küçük oğlanı görebilen yaşını başını almış tek ölümlüye veda etme zamanım geldi.' Bunları söyleyerek yavru bir bülbül gibi mersin ağacına zıplayıverdi ve yaprakların arasında bir daldan ötekine sıçrayarak tepeye ulaştı. O sırada omuzlarındaki kanatlarla onların arasındaki küçük yayı gördüm. Ve sonra onu da yayını da göremez oldum.

1. Titanların kralı, zaman tanrısı, Zeus'un babası. (Ç.N.)

Bu saçları boş yere ağartmadıysam ya da yaşlandıkça aklımı yitirmediysem, siz Eros'a adanmışsınız, evlatlarım ve Eros size kol kanat geriyor.”

Daphnis ile Khloe anlatılanları gerçekten olmuş bir şeyin öyküsü olarak değil de alıştıkları masallardan biri gibi zevk alarak dinlemişlerdi. “Eros da nedir?”, “Kız mı oğlan mı?”, “Nasıl güçleri varmış?” gibi sorular sordular. Sözü yeniden Filetas aldı: “Eros bir tanrıdır, çocuklar, çok gençtir, çok güzeldir, hem de kanatları vardır. Bu yüzden ki gençleri çok sever, güzelliğin peşindedir ve ruhları kanatlandırır. Zeus’tan bile kudretlidir. Elimizdeki her şeye hükmeder, yıldızlara, hatta kendi gibi tanrılara sözü geçer. Siz keçileriniz ya da koyularınıza onun her şeye hükmettiği kadar hükmedemezsiniz. Bütün çiçekler Eros’un eseridir. Bütün bitkiler onun yaratisıdır. Irmaklar onun sayesinde akar, rüzgârlar onun sayesinde eser. Bir zamanlar Eros’un dokunduğu bir boğa görmüştüm; atsineği sokmuş gibi böğürüyordu. Bir zamanlar âşık bir keçi görmüştüm; sevdalandığı keçinin peşinden ayrılamıyordu. Ben de bir zamanlar gençtim ve Eros beni Amarillis’e yöneltmişti. Yemeyi, içmeyi, uyumayı unuttum. Ruhum acılar içindeydi, yüreğim titreşip duruyordu, gövdem kasılmalar geçiriyordu. Kötek yemiş gibi ağlıyor, sonra ölmüş gibi susup kalıyordum. Tutuşmuş gibi kendimi nehirlerle atıyordum. Pan’ı yardıma çağırdım çünkü o da bir zamanlar Eros yüzünden Pitys’e¹ âşık olmuştu. Bağrıışlarımı tekrarlayarak Amarillis’in adını haykıran Ekho’ya² şükranlarımı sunuyordum. Kavalarıma kızarak hepsini kırdım çünkü sığırlarımı yatıştır-

1. Pan’ın sevdalanıp peşine düştüğü bir nympha olan Pitys ondan kaçtığı için ağaca dönüştürülerek cezalandırılır ve bir çam olur. (Ç.N.)

2. Bir Oread nympha’sı (dağ perisi) olan Ekho güzel sesiyle bilinir. Pan’in aşkını reddeden Ekho öldürüldükten sonra sesi dağlarda yankı (eko) yapar. (Ç.N.)

salar da bana Amarillis'i getirmiyorlardı. Eros'a ne içmek ne de yemek derman olur. Türküler de işe yaramaz; ancak öpüşmekle, sarılmakla, soyunup yan yana yatmakla şifa bulursunuz."

Filetas onlara bütün bunları öğrettikten sonra biraz peynir bir de boynuzları yeni çıkmakta olan bir oğlağı armağan olarak kabul edip yoluna devam etti. Daphnis ile Khloe yalnız kalmışlardı. Eros'un adını ilk kez duymak yüreklerindeki acıyı depreştirmişti. Gece evlerine döndüklerinde Filetas'tan dinledikleriyle kendi deneyimlerini karşılaştırmaya başladılar. "Sevdalı olanlar acı çekiyorlarmış. Biz de öyleyiz. Yemekten içmekten kesiliyorlarmış. Biz de öyleyiz. Uyuyamazlarmış; biz de uyuyamıyoruz. Ateşler içinde olurlarmış; biz de alev alev yanıyoruz. Birbirlerini görmek isterlermiş; biz de işte bu nedenle günün çok daha erken başlamasını istiyoruz. Eros buymuş işte. Biz birbirimizi seviyoruz da haberimiz yok. Yoksa bu sevgiyi tek başıma mı yaşıyorum? Öyleyse neden ikimiz de aynı acılar içindeyiz? Neden birbirimizi bu kadar özlüyoruz? Filetas'ın söylediği her şey doğru. Bahçedeki o oğlan-cık zaten babalarımızın rüyasına girmiş, ikimizin de sürü gütmesini istemiş. Kim yakalayabilir onu? Küçücük bir şey ve kolayca kaçır. Kim kaçınabilir ondan? Kanatları var ve herkesi yakalar. Kaçıp nympha'lara sığınmalıyız. Oysa Filetas Amarillis'e vurulduğunda Pan yardımına koşmamış. Filetas'ın sözünü ettiği şifa yollarını aramalıyız, öpüşmeli, sarılmalı, soyunup yerlerde yatmalıyız. Üşüyeceğiz ama madem Filetas dayandı, biz de dayanabiliriz."

Gece boyunca kendilerini böylece yönlendirdiler. Gündoğumunda sürülerini otlatmaya götürdüler. Ama birbirlerini görür görmez sarılıp kucaklaşmaya, öpüşmeye başladılar; oysa daha önce böyle şeyler hiç yapmazlar-

dı. Üçüncü çareden, yani soyunup çırlıçplak yatmaktan ise kaçındılar. Bu sadece genç kızlar için değil gencecik çobanlar için de fazla cüretkâr bir davranış olurdu. Gece olduğunda bütün bunların sonucu üçüncü yolu denemedikleri için pişmanlığın ve şikâyetlerin doğurduğu uykusuzluk olacaktı. "Öpüştük ama yararı olmadı. Kucaklaştık ama işe yaramadı. Artık belli oldu ki sevdanın tek ilacı soyunup birlikte yatmak mutlaka. Bunu denemeliyiz." Bunları düşündüklerine göre rüyalarının da öpüşmeyle, koklaşmayla dolu olması, gündüz yapamadıklarını ancak rüyalarında yaparak birlikte çırlıçplak yatmaları gayet doğaldı.

Sabah olunca güne başlamak için büyük bir heves içinde uyandılar. Sürülerini ısıklık çalarak çağırıp acele etmeleri için zorladılar ve karşılaşır karşılaşmaz gülümseyerek birbirlerinin kollarına atıldılar. Hemen öpüşmeye, sımsıkı kucaklaşmaya başladılar. Üçüncü çareyi denemek için ise pek yavaş davranıyorlardı çünkü Daphnis'in konuyu açacak cesareti yoktu, Khloe ise başlatanın kendisi olmasını istemiyordu. Ta ki olaylar işi o noktaya getirinceye kadar... Meşe kütüğünün dibine oturup öpücüklerin tadını çıkardılar ve doyumsuz zevklerle coştular. Dudakları buluşurken gövdelerini sıkıca birbirlerine yapıştırıyorlardı. Giderek hararetilenen Daphnis Khloe'yi kendine doğru çekince genç kız yan döndü; öpücüğüne ara vermek istemeyen Daphnis onunla birlikte yuvarlandı. Zaten rüyalarında gördükleri de böyle şeylerdi. Birbirlerine iple bağlanmışlar gibi uzun süre ayrılmadan yattılar. Her ne kadar büyük heyecan içinde olsalar da sonra ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Ardından günün büyük bir bölümünü hiçbir şey yapmaksızın geçirdiler, sonra sürülerini geri götürüp içlerinden geceye öfke püskürterek ayrıldılar. Birazdan anlatılacak şeyler kırsal yöreyi birbirine katmasaydı belki unutulmayacak bir şeyi becerebileceklerdi.

Mitimna'nın¹ zengin delikanlıları çevreyi gezerek bağbozumunu kutlamaya karar vermişlerdi. Küçük bir tekneyle denize açılıp esirlerini küreklerin başına geçirdiler ve Mitilini kıyılarındaki çayırları seyrederek dolaşmaya başladılar. Kıyı şeridi küçük koylarla doluydu ve zengin malikânelerle süslenmişti; kimi insan elinden çıkmış kimiyse doğal olan yıkanma yerleri, bahçeler, otlaklar gençlerin zevkine sunulmuştu. Kıyı boyunca yelken açtılar ve bir koya girdiklerinde kimseye sorun çıkarmayıp bir sürü oyun oynamaya koyuldular. Bazen oltalarını deniz kıyısındaki bir kayanın üstünden sallayıp taşların arasına gizlenmiş balıkları avlıyorlardı. Bazen de köpeklerle ve ağlarıyla birlikte tavşan peşine düşüp bağlarda yaygara yapıyorlardı. Kimi zaman da eğlencelerinin sofalarını da zenginleştirmesi için tuzaklar kurarak yaban kazı, yaban ördeği ya da toy kuşları avlama hevesine kapılıyorlardı. Bir şeye ihtiyaçları olduğunda tarlalardan topluyor, karşılığında değerinin çok üstünde bir ödeme yapıyorlardı. Tek istedikleri ekmek, şarap ve başlarını sokacak bir yerdi. Güz sonlarına yaklaşılmış olduğundan geceyi denizde geçirmek işlerine gelmiyordu. Kış fırtınalarından korkarak gece yaklaşırken teknelerini karaya çekiyorlardı.

Kırsal çevreden birinin bir halata ihtiyacı olmuştu. Kendisinininki kopmuştu ve olgun üzümleri ezmek için kullanılan taşı asmak üzere yenisine ihtiyacı vardı. Kimseye görünmeden kıyıya indi ve sahipsiz duran tekneye yanaştı. Geminin kışındaki halatı çözüp işini görmek için kullanmak üzere evine döndü. Sabah olduğunda Mitimna'lı delikanlılar halatı bulmak için aranıp durdular ama kimse hırsızlığı üstlenmedi; onlar da kendilerini ağırlayan

1. Midilli Adası'nın kuzeyinde, günümüzde Molivos adını taşıyan köy. (Ç.N.)

köylüleri iyice paylayıp sahil boyunca seyirlerine devam ettiler. Beş buçuk kilometre kadar gittikten sonra Daphnis ile Khloe'nin yaşadıkları çayırlara yakın bir yerde demirlediler. Çayırlar tavşan avlamak için pek uygun görünüyordu. Teknelerini kıyıya bağlayacakları halatları olmadığı için uzun, taze söğüt dallarını bükerek urgan yaptılar. Sonra da bir yandan ağlarını hazırlarken ortalığı koklayıp av aramaları için köpeklerini saldı. Köpekler havlayıp uluyarak her yerde koşturmaya başladığında keçileri ürküttü. Keçiler dağdaki otlaklarını bırakıp kıyıya koşturdu. Kumsalda yiyecekleri hiçbir şey yoktu ama aralarında cesur olan birkaçı tekneye yaklaşıp onu bağlayan yeşil dalları yemeye koyuldu. Dağları aşıp gelen rüzgâr şiddetle esiyor, denizi dalgalandırıyordu. Deniz çekilince tekne hareketlendi ve artık bağlı olmadığı için açık denize sürüklendi. Mitimna'lılar neler olduğunu görünce kimileri denize koşarken bazıları da köpekleri toplamaya çalıştı. Çevredekilere duyurmak, koşup gelmelerini sağlamak için hep bir ağızdan haykırıyorlardı. Ama faydası olmadı. Rüzgâr kuvvetlendi ve gemi akıntılarla sürüklenerek açık denizde uzaklaştı.

Sahip oldukları birçok şeyi yitirmiş olan Mitimna'lılar keçilerin çobanını aramaya koyuldular. Daphnis'i bulunca üstünde başında ne varsa çıkarıp onu dövmeye başladılar. Aralarından biri köpek tasma bulup onunla ellelerini bağlamaya kalkıştı. Daphnis üstüne tekmeler, tokatlar yağarken haykırarak yardım istemeyi, köylüleri, özellikle Lamon ile Drias'ı yardıma çağırmayı başardı. İkisi de yaşlıydı ama güçlüydü, çiftçilik yaptıkları için elleri kuvvetliydi. Dövüşenleri ayırdılar, delikanlıları da davalarını savunmaları için alıkoydular. Öteki köylüler de katılınca herkes yargıç olarak Filetas'ı seçti, çünkü en yaşlıları oydu ve köylüler arasında dürüstlüğüyle nam salmıştı. Davada önce yargıçları bir çoban olduğu için rahatlayan Mitim-

na'lılar söz alarak kısa ve öz bir biçimde dertlerini anlattılar: "Bu tarlalara avlanmak için geldik. Teknemizi taze söğüt dallarından yapılmış bir urganla bağladık ve kumsalda bıraktık. Sonra köpeklerimizi salarak ava giriştik. O sırada bunun keçileri deniz kenarına inip urganı yedi, tek-nemizi denize saldı. Teknenin açık denize sürüklendiğini gözlerinizle gördünüz. İyi de, o teknenin ne kadar değerli şeylerle dolu olduğundan haberiniz var mı? Ne çok giysi kaybettiğimizi biliyor musunuz? Ne biçim malzeme, ne kadar gümüş gitti, tahmin edebilir misiniz? O teknenin içindekilere sahip olan biri buradaki bütün tarlaları satın alabilirdi. Bütün bu olanlara karşılık denizi iyi bilirmiş gibi keçilerini denize süren bu çobanı alıp götürmemize izin verilmesini istiyoruz."

Mitimna'lıların dava sırasındaki konuşmaları böyleydi. Daphnis yediği dayaktan ötürü pek kötü durumdaydı ama Khloe'yi görünce her şeyi unutup konuşmaya başladı: "Ben keçilerimi gayet iyi güderim. Şimdiye dek hiçbir köylü keçilerimden biri bahçesini yedi ya da asma filizlerini kırdı diye şikâyet etmemiştir. Bu adamların hepsi işe yaramaz avcılar olmalı ve eğitimsiz köpekleri ortalığa dağılıp uludular, havladılar. Kurt peşindeymiş gibi, keçilerimi dağlardan aşağı, deniz kıyısındaki topraklara kovaladılar. Diyorsunuz ki, dallardan yapılma urganı yemişler. Evet, kumsalda ot ya da kekik bulamadılar ki. O tekne şiddetli rüzgâr ve deniz akıntıları yüzünden kaybedilmiştir. Kafası çalışan biri onca değerli şeyle yüklü teknenin kış halatının söğüt dalından olacağına inanır mı?"

Bu laflardan sonra gözyaşlarına boğulan Daphnis köylülerin yüreklerinde o kadar merhamet uyandırdı ki yargıç Filetas Pan ve nympha'lar üstüne yemin ederek hasara Daphnis'in değil denizin ve rüzgârın, yani başka tanrıların sebep olduğu söyledi. Filetas son derece öfkelenen, Daphnis'i bağlayıp götürmeye bir kez daha teşeb-

büs eden Mitimna'lıları ise ikna edememişti. Derken köylüler kızıp sığırcıklar ya da kargalar gibi üstlerine atladılar, onlarla mücadele eden Daphnis'i hemen serbest bıraktılar. Mitimna'lıları sopalarla döverek kavgayı terk etmelerine sebep oldular. Tarlaların içinde dağılıp kaybolana kadar da peşlerini bırakmadılar.

Onlar Mitimna'lıları kovalayadursun, Khloe sessizce Daphnis'i nympa'ların mağarasına götürüp yüzünü yıkadı. Yediği darbelerle kırılan burnu fena halde kanıyordu. Torbasından biraz ekmekle peynir çıkardı, yesin diye Daphnis'e verdi. Ama ona en iyi gelen şey yumuşacık dudaklardan aldığı öpücüktü.

Daphnis'in başı epeyce belaya girmişti ama sorunları henüz bitmemişti. Mitimna'lılar tekneyle geldikleri yolu zahmetler içinde yürüyerek, eskisi gibi böbürlenmek yerine yara bere içinde, perişan halde evlerine vardıklarında çevrelerindeki herkesi toplantıya çağırdılar ve boyunlarını büküp intikam almaları için kendilerine yardım etmelerini rica ettiler. Alay konusu olmamak için çobanların ellerinden neler çektiklerini anlatıp gerçeği söylemediler ama Mitilini halkını giriştikleri savaş sırasında teknelerine el koyup içindeki malları gasp etmekle suçladılar. Yaralı olduklarını gören ve muhitin en iyi ailelerinin oğullarına öçlerini almakta yardım edecekleri için içleri rahat olan halk da onlara inandı. Mitilini halkına savaş ilan ettiler ama bunu onlara haber bile vermeden Briyaksis adındaki generali on gemiyi denize indirip kıyı boyunca ortalığı kasıp kavurmakla görevlendirdiler. Kış yaklaştığı için denize daha büyük bir donanma indirmek güvenli görünmüyordu.

Briyaksis günün ilk ışıklarıyla denize açıldığında küreklerde kendi askerleri vardı. Deniz kıyısındaki tarlalara saldırıp birçok sürüye, tahıllara ve bağbozumu yeni bittiği için bol bulunan şaraba el koyarken tarlalar-

da çalışan birçok adamı tutsak aldılar. Gemilerinden fırlatarak Khloe ile Daphnis'in dolaştıkları çayırlara saldı-
rıp önlerine ne çıkarsa talan ettiler. Daphnis keçilerin
yanında değildi. Kış boyunca oğlaklarını besleyebilmek
için yeşil yapraklar toplamak üzere koruluklara gitmişti
ve saldırıyı tepelerden, kuru bir meşe kütüğünün kovu-
ğuna gizlenerek izledi. Oysa Khloe koyunlarıyla birlik-
teydi ve peşine düştüklerinde nympha'lara sığınarak
adamlara tanrıçaların hatırına kendisine ve sürülerine
dokunmamaları için yalvardı. Ama işe yaramadı ve Mi-
timna'lılar nympha'ların heykelleriyle alay ederken ko-
yunları alıp götürdüler. Khloe'yi de, koyun ya da keçiy-
miş gibi, sopayla dürterek önlerine kattılar. Gemileri
her cinsten ganimetle dolu olarak açıldıklarında, hem
havadan hem de düşmandan çekinerek, daha ileri git-
meyip evlerinin yolunu tutmanın akıllıca olacağına ka-
rar verdiler.

Mitimna'lılar eve dönüş yolunda kürek çekerek
ilerliyorlardı çünkü rüzgârlar yatışmıştı. Daphnis önce
hiç ses çıkarmayıp hayvanlarını otlattıkları çayıra gitti.
Keçilerini göremedi, koyunlardan ya da Khloe'den de
iz yoktu; bulduğu şeyler derin bir sessizlik ve yerde du-
ran Khloe'nin onu eğlendirmek için çaldığı kaval oldu.
Bağıra çağıra ağlayıp yürek parçalayan çığlıklar attı. Önce
hep altında oturdukları meşe ağacına gitti. Sonra
Khloe'yi aramak için denize, ardından da kızcağızın ka-
çarken kendilerine sığındığı nympha'lara koştu. Orada
kendini yerlere atıp bağırarak Khloe'ye ihanet ettikleri
için nympha'ları suçladı. "Khloe'yi gözünüzün önünde
alıp götürdüler; siz ise durup olan bitenleri seyrettiniz.
Sizin için taşlar örmüş, toprağınıza sütler dökmüştü, ka-
valının nağmelerini size adayan da hep o oldu. Kurtlar
sürümünden tek bir keçi bile alamamıştı ama düşmanlarım
bütün sürüyü çaldıkları gibi çobanı da götürdüler. Keçi-

lerin derilerini yüzecekler, koyunları kurban edecekler ve Khloe bundan böyle şehirde yaşayacak. Artık keçilerim yokken şu ayaklarım nasıl götürecekti beni anamın, babamın yanına, Khloe yanımda olmadan, üzerine düşeni yapmamış biri olarak? Şimdi güdecek hiçbir şeyim kalmadı. Şuracıkta yatıp ya ölümü ya da yeni bir savaşı bekleyeceğim. Ve sen, Khloe! Ne olacak şimdi sana? Bu çayırları hatırlayacak mısın? Nympha'ları? Beni? Savaş tutsakları olan koyunlarla keçiler avutabilirler mi seni?"

Böyle konuşup dururken üstüne derin bir uyku çöktü ve onu ıstıraplarından, kederinden kurtardı. Önünde muhteşem, güzeller güzeli, üç nympha belirdi; yarı çıplaktılar, ayakları da çıplaktı, saçları heykellerinde olduğu gibi omuzlarından aşağı dökülüyordu. Önce Daphnis'e merhamet duyan kadınlar gibi görünüyorlardı. Sonra en yaşlı olanı delikanlının keyfini yerine getirmek için konuşmaya başladı: "Bizi suçlama, Daphnis. Biz Khloe'yi senden fazla düşünüyoruz. Küçüklüğünden beri onunla ilgileniyoruz, mağaramızda yatarken onun için yiyecek temin ettik. Ve şimdi içinde bulunduğu durum üstüne çok düşündük, Mitimna'ya götürülmesini, orada tutsak olmasını ya da savaş ganimeti sayılmasını engellemeye karar verdik. Şu çamın altında duran ve sizin hiçbir zaman çiçeklerle onurlandırmadığınız muhterem Pan'a Khloe'nin yardımına koşması için yalvardık. Askerî meselelere bizden çok daha aşinadır, bir sürü savaş başlatmak için kim bilir kaç kez kırları bırakıp gitmiştir. Mitimna'lılar için pek dişli bir düşmandır. Merak etme, doğrul artık ve git Lamon ile Mirtale'ye göster kendini; üzüntüden yerlerde sürünüyorlar çünkü senin de savaş tutsağı olarak götürüldüğünü zannediyorlar. Yarın Khloe koyunlar ve keçilerle birlikte yanına dönecek; yine birlikte kavallarınızı çalarak onları otlatacaksınız. Sizinle ilgili diğer meselelerde ise Eros hep yanınızda olacak."

Bu görüntülerden ve seslerden sonra Daphnis uyana-
rak yerinden fırlayıp hem sevinç hem de üzüntü içinde
nympha'ların heykelleri önünde dua etti ve Khloe sağ sa-
lim döndüğünde en güzel koyunlarını onlara kurban ede-
ceğine söz verdi. Sonra da keçi ayaklı, kafası boynuzlu, bir
elinde kaval ötekinde teke tutan Pan heykelinin durduğu
çam ağacına koştu. Khloe'nin selameti için Pan'a dualar
ederek ona da teke kurban edeceğine söz verdi. Günba-
tımına doğru dua etmeyi ve ağlamayı bıraktı, ağıla dö-
nüp Lamon'u ıstırabından kurtararak sevince boğdu. Bir
şeyler yedikten sonra gözyaşları dökmediği bir uykuya
daldı. Rüyasında nympha'ları görmek ve söz verdikleri
gibi Khloe'nin bir an önce yanına dönmesi için dua etti.
Ama o gece tüm gecelerden uzun olacaktı. O gece bo-
yunca olan bitenlere gelince...

Bir mil kadar yol aldıktan sonra komutan Briyaksis
bitkin düşmüş olan adamlarını dinlendirmeye karar ver-
di. Denize doğru hilal biçiminde çıkıntı yapan bir bur-
nun önüne gelmişlerdi. Bu çıkıntı sayesinde deniz de-
mirlemek için çok elverişli bir sükûnet içindeydi. Demir
atmalarını ve karadan gelecek her hangi bir tehlike için
gemileri güvenceye almalarını emretti. Adamlarını sa-
kince vakit geçirip eğlenmeleri için özgür bıraktı. Gani-
met olarak bir sürü şeye sahip olduklarından adamlar
bol bol içip oyunlar oynayarak adeta zafer şenlikleri yap-
tılar. Bütün günü böyle geçirdikten sonra akşam çöker-
ken tam eğlencelerine son veriyorlardı ki toprağın üstü
alevler içinde kalırken yanlarına büyük bir donanma
yaklaşıyor gibi kürek sesleri duyulmaya başladı. Adam-
lardan biri "Silah başına!" diye bağırırken bir başkası ko-
mutana seslendi. İlki yaralanmış gibiydi, ikincisiyse tıpkı
bir cesede benziyordu. Gece vakti düşmana karşı bir de-
niz savaşı yapıldığını zannederdiniz ama ortalıkta kimse-
cikler yoktu.

Mitimna'lıların gecesi böyle geçti ama gün doğduğunda işler gecedenden de korkunç bir hal aldı. Çiçekli bir sarmaşık Daphnis'in keçilerinin boynuzlarına dolanıp duruyordu. Khloe'nin koyunlarıyla koçları kurtlar gibi uluyordu. Khloe başında çam filizlerinden yapılmış bir taçla belirdi. Denizdeyse garip mi garip, tuhaf mı tuhaf şeyler cereyan ediyordu. Adamlar demir almaya kalkıştıklarında çıpalar yerlerinden kıdıldı. Kürek çekmek istediklerinde ise kürekler ellerinde un ufak oluverdi. Yunuslar deniz yüzeyine çıkıp kuyruklarıyla tekneyi dövüyorlardı, bu yüzden borda kaplamaları birbirinden ayrılmaya başlıyordu. Burnun tepesindeki yalçın kayadan kaval sesleri geliyordu ama bu ses hiç de hoş değildi, savaş borazanları çalıyormuş gibiydi. Mitimna'lılar paniğe kapılarak silahlarına koşarken "Düşman görünmez birileri!" diye bağırıyorlardı. Hatta gece olsun da karanlığına sığınıp soluk alsınlar diye dualar ettiler. Azıcık aklı olan biri bütün bunların sebebini kestirebilirdi. Tuhaf görüntüler ve sesler gemicilere öfke püskürten Pan'ın marifetleriydi. Nedenini bilmiyorlardı çünkü Pan'a ait kutsal bir şeyi yağmalamamışlardı. Başlarına bunların neden geldiğini merak edip durdular, ta ki komutan Briyaksis öğle saatlerinde tanrıların arzusuyla derin bir uykuya dalıp da karşısında öfkeyle konuşan Pan'ı görene kadar... "İnsanoğullarının en tanrıtanımazı, kutsala en saygısız olan adam! Bu ne cürettir! Ne biçim cinnettir! Canım gibi sevdiğim kırları savaşla doldurdun. Korumam altındaki sığır, koyun ve keçi sürülerini oralardan kovaladın. Öyküsünü Eros'un yazacağı bir kızı sunaktan alıp kaçırdın. Seni kollayan nympha'lara ya da bana, Pan'a hiç saygı göstermedin. Yağmaladığın bu mallar gemilerinde durdukça yolculuğunu sürdüremeyecek, Mitimna'yı asla göremeyeceksin. Kavalımın yüreklerinize dehşet saçan sesinden asla kurtulamayacaksın. Hayır, hepinizi denizin dibine gönderip balıklara yem ede-

rim, eğer Khloe'yi nymphalara, keçilerle koyunları da Khloe'ye geri vermezseniz. Haydi, kalk da söylediğim gibi, yanındakilerle birlikte Khloe'yi kumsala çıkar; o zaman sizi de Khloe'yi de sağ salım yollarım."

Briyaksis sersemlemişti. Yerinden fırlayıp gemilerin kaptanlarını toplayarak hemen tutsakların arasından Khloe'yi bulup getirmelerini emretti. Onu çabucak bulup Briyaksis'in önüne getirdiler. Başında çam filizlerinden yapılmış tacıyla oturuyordu. Briyaksis onun görüntüsünü rüyasında gördüklerinin bir işareti olarak kabul etti. Sancak gemisinden karaya gidene kadar ona eşlik etti. Genç kız karaya ayak bastığında kayaların üstünden kaval sesleri tekrar duyuldu ama artık savaş borazanları gibi ürkütücü değildi, sürüleri otlatmaya götüren çoban kavallarının sesine benziyordu. Müziği duyan koyunlar sürgü iskeleden aşağı toynakları üstünde kayıp yalpalayarak indiler. Keçiler ise yalçın kayalıklarda, taşların üstünde sekmeye alışık olduklarından daha rahat hareket ediyorlardı. Khloe'nin etrafını sarıp sanki keyifleri tekrar yerine gelmiş gibi hoplayıp zıplamaya başladılar. Ganimet olarak alınmış başka sürülerin hayvanları ise müzik onları hiç etkilemiyormuş gibi geminin ambarında kalmışlardı. Bütün adamlar şaşırıp kalmıştı, işler daha şaşırtıcı bir hal alınca saygılı bir tavırla "İşte, Pan!" demeye başladılar. Denizde adamlar demir almadıkları halde gemiler harekete geçti. İkide bir sudan fırlayan bir yunus gemilere öncülük ediyordu. Karada ise pek tatlı bir kaval sesi keçilerle koyunları yönlendirmeye başladı ama çalanın kim olduğunu kimse göremiyordu. Hayvanlar bu ezgiyle kendilerinden geçmiş gibiydi, hep birlikte otlayarak ilerliyorlardı.

Tekrar otlamaya başlamışlardı ki Daphnis yukarılarda gizlendiği yerden Khloe'yi ve keçilerini görünce "Ah, işte nymphalar ve Pan!" diye bağırarak koşarak düzlüğe indi. Khloe'ye sarılırken kendinden geçip bayıldı. Khloe

şefkat ve sevgi dolu okşayışlarla onu kendine getirdikten sonra her zamanki yerlerine, meşe kütüğünün yanına gittiler. Daphnis bunca kalabalık düşmandan nasıl kurtulabildiğini sordu. Khloe de ona her şeyi, keçilerin boynuzlarına dolanan sarmaşığı, saçını süsleyen çam filizinden tacı, toprağın tutuştuğunu, denizdeki uğultuyu anlattı, müziğin hayvanlara ve kendisine nasıl yol gösterdiğini tarif etti; hem kargaşa sırasında hem de barış yapıldığında hep kaval sesi duyulmuştu. Daphnis nympha'ların gönderdiği rüyaları hatırlamış, bütün bunlarda Pan'ın parmağı olduğunu anlamıştı. O da Khloe'ye duyduklarını ve bildiklerini anlatırken nympha'ların onu ölümün eşiğindeyken kurtardıklarını söyledi. Sonra genç kızı Drias ile Lamon'u kurban törenine çağırmaya gönderdi. O sırada kendisi de en iyi keçisini seçip düşmana baş kaldıran keçiler gibi onun da boynuzlarını sarmaşıklarla süsledi. Boynuzlarına süt döktükten sonra onu nympha'lara kurban verdi. Gövdesini bir ağaca asıp derisini yüzerek nympha'lara armağan etti.

O zamana kadar Khloe ile yanındakiler gelmişti. Daphnis bir ateş yakarak etin bir kısmını haşladı, bir kısmını da kızarttı. Nympha'lara etleri armağan etti ve bir çanak dolusu tatlı, taze şarap sundu. Yere yeşil yapraklardan bir örtü serip şenlik içindeki ortama katılırken bir yandan da herhangi bir kurt saldırısından korkarak sürülere göz-kulak olmaktan geri kalmıyordu. Nympha'lara eskiden çobanların söylediği türkülerini söylediler. Gece çöktüğünde oracığa, çimenlere uzanıverdiler.

Ertesi sabahın erken saatlerinde Pan'ı hatırladılar. Sürünün en büyük tekesini çam sürgünleriyle süsleyip çam ağacına, Pitys'e götürdükten sonra tanrının huzurunda tam bir sessizlik içinde kurban ettiler. Gövdesini ağaca asıp derisini yüzdüler, etini de hem haşlayıp hem kızarttıktan sonra yanına, çayıra serdikleri yaprakların üstüne

bıraktılar. Boynuzlu postunu Pitys'in heykeli yakınındaki çam ağacına çivilediler; çobanların tanrısına bir çoban armağanıydı bu. Etin yenecek kısımlarını sunarken üstüne bir öncekinden büyük bir çanakta şarap döktüler. Khloe şarkı söylerken Daphnis de kaval çalıyordu.

Kurban töreni tamamlandığında herkes bir köşeye çekilip yemeye başladı. Derken karşılarında sığırtmaç Filetas belirdi. Pan'a küçük çelenkler ve daha dallarından kopmamış üzüm salkımları getirmişti. Tituros adındaki kızıl saçlı, gri gözlü, açık tenli, heyecan içindeki küçük oğlu da yanındaydı. Bir oğlak gibi çevrelerinde sekip duruyordu. Çam filizlerinden yapılmış çelenkleriyle Pan'ı süslerken Filetas'a yardım için herkes ayaklandı. Sonra ondan oturup şenliğe ve içkiye katılmasını istediler. İçkiyle kafayı azıcık bulan bütün ihtiyarlar gibi eski günleri yâd eden bir sohbeta daldılar. Bir zamanlar gençken sürülerini nasıl güttüklerini, bir sürü korsan saldırısından nasıl kurtulduklarını hatırladılar. Aralarından biri özellikle bir kurt öldürdüğü için böbürleniyordu. Bir başkası da Pan'dan sonra en iyi kaval çalan kişi olduğunu söyleyerek kendini övüyordu. Bu iddiayı ortaya atan Filetas'tı. Bu yüzden Daphnis ile Khloe kavalı en güzel sesleri çıkaran bir tanrı adına yapılan bu şölende kaval çalıp marifetini göstermesi için ısrar ettiler. Filetas kabul etti ve her ne kadar yaşı yüzünden nefesi yetmeyecek diye baştan özür dilese de Daphnis'in kavalını eline aldı. Küçük bir kavalı bu, bir erkek çocuğun ağızına uygundu, bu yüzden yaşlı bir adamın marifetini sergilemesine yaramazdı. Filetas Tituros'tan birkaç kilometre uzaktaki kulübesine gidip kavalını almasını istedi. Tituros önlüğünü çıkarıp attı, sırtında bir yelekle ceylan gibi sekerek kulübeye koşmaya başladı. Onu beklerken Lamon bir keçiyle bir kaval karşılığında Sicilyalı bir sığırtmaçtan dinlediği öyküyü anlatmayı önerdi.

“Bir zamanlar bu kaval bir müzik aleti değil, güzel sesli, güzeller güzeli bir kzcağızdı. Keçileriyle ilgilenir, nympha’larla oynar, arada bir türküler söylerdi. O bunlarla meğgulken, oynasıp, şarkı söyleyip keçilerle ilgilenirken Pan yanına yaklaşarak isteklerini kabul edip ona teslim olursa bütün keçilerinin ikiz doğuracağını vaat etti. Kız yüzüne karşı gülerek ne keçi ne de adam olan, ikisinden de izler taşıyan bir sevgili edinmeyi aklından geğirmediğini söyledi. Bunun zerine Pan onu zorla elde etmeye çalıştı. Sirinks adlı bu kzcağız Pan’dan ve onun azgın arzularından katı. Kaçış sırasında yorulunca kamışların arasına saklandı ve sazlığın içinde kaybolup gitti. Öfkeye kapılan Pan kamışları kesmeye başladı ama kızı bulamadı. Oturup olan bitenleri düşününce Sirinks ya da Pan flüt denen müzik aletini icat etti. Kamışları balmumuyla birbirine tutturup üfleyerek çalıyordu. Kamışlar uzunluk olarak farklıydı çünkü Sirinks ile Pan’ın Eros’a bağlılıkları farklıydı. İşte o güzeller güzeli kzcağız artık Pan flüt diye anılır.”

Lamon anlatısını böylece bitirirken Filetas onu türküden de tatlı olan öyküsü için kutluyordu. Bu sırada Tituros babasının kavalıyla geri gelmişti; bu hem balmumu hem de rengrenk bronzla birbirine tutturulmuş olan kamışları geniş, büyük bir kavaldı. Sanki Pan’ın icat ettiği alet buydu. Filetas doğrulup dimdik oturdu. nce kavalın kamışlarının açık olup olmadığını anlamak için üfleyerek denedi. Sonra bir delikanlının nefesiyle üflemeye başladı. Kavalın sesi sanki birkaç kavalcı çalıyormuş gibi çevreye yayıldı. Giderek daha hafif üfleyerek daha yumuşak ezgilere geçti. Müzik konusundaki tüm maharetini gösteriyordu. nce sığır sürüsü için bir ezgi çaldı, sonra da koyunlara hitap eden bir başkasına geçti. Koyunlara daha yumuşak bir ezgi, sığırlar için daha güçlü bir şey, keçiler içinse tiz seslerle baş-

ka bir ezgi çalıyordu. Tek bir kaval birçok kavalın sesini çıkarabiliyordu.

Herkes müziğın keyfini çıkararak sessizce oturuyordu ama Drias ayağı fırlayıp Filetas'tan Bacchus şenlikleri ezgilerinden çalmasını istedi. Üzüm ezerken yapılan hareketlerle dansına başladı. Bağbozumundaki birini taklit ediyor, sepetlerin taşınmasını, üzüm salkımlarının toplanmasını, fıçıların doldurulmasını, ardından da taze şarabın içilmesini dansıyla anlatıyordu. Bu dans her şeyi o kadar güzel, o kadar açıkça ifade ediyordu ki izleyenler kendilerini bağlarda hissettiler, gerçek üzüm cenderelerine ve fıılarına baktıklarını, hatta Drias'ın gerçekten şarap içtiğini zannettiler.

Şölene katılanlar yaşlı bir adamı üçüncü kez, bu defa da dans için kutladılar. Drias dansı bitirdikten sonra yerlerinden kalkmış ve Lamon'un öyküsünü dansla anlatmaya karar vermiş olan Daphnis ile Khloe'yi öptü. Daphnis dansıyla Pan'ı canlandırıyor; Khloe ise Sirinks olmuştu. Genç kızı ikna etmeye çalışır, ona iltifatlar ederken Khloe gülümseyerek onu görmezden geliyordu. Pan'ın toynakları üstünde ilerlemesi gibi Daphnis de parmak uçlarında koşturarak genç kızı kovalıyordu. Khloe kaçmaktan yorulmuş gibi yaptı. Sazlıklar yerine geçen koruluklara katı. Daphnis ise Filetas'ın kocaman kavalını kapıp Pan'ın aşkını anlatan hüzünlü bir ezgi çaldı; bu kıza aşkını anlatan baştan çıkarıcı bir ezgiydi ve arzularını anlatıyor, "bana gel!" diyen çağrılar gönderiyordu. Çok etkilenmiş olan Filetas ayağı fırlayıp kavalı öpüp onun da zamanı gelince kıymetini bilecek birine vermesi koşulunu ileri sürerek Daphnis'e verdi. Daphnis de küçük olan kendi kavalını Pan'a adayarak sanki kaçışından sonra bulunmuş gibi Khloe'yi öptü. Gece çökmeye başladığı için Daphnis yol boyunca kaval çalarak sürüsünü eve götürdü. Khloe de koyunlarını yine kaval çalarak eve yönlendirdi. Keçilerle

koyunlar birlikte gidiyor, Daphnis ile Khloe de yan yana yürüyordu. Karanlık basana dek birbirlerini sevindirerek yürümeyi sürdürdüler. Ertesi sabah sürülerini her zaman-
kinden erken çıkarmayı kararlaştırdılar. Öyle de yaptılar. Şafağın ilk ışıklarıyla otlığa geldiklerinde önce nympha' ları sonra da Pan'ı ziyaret ettiler. Ardından meşenin dibine oturup kavallarını çalmaya başladılar. Az sonra yere uzanarak birbirlerine sarılıp öpüşmeye başlamışlardı. Ama daha ileri gitmeyerek ayaklandılar. Şarapla karıştırılmış olan sütten içtiler.

Bütün bu yaptıkları onları daha kızıştırmış, daha çok cesaretlendirmişti. Bir rekabete girişip birbiri ardına sevgi yeminleri ettiler. Daphnis Pitys'in heykeli yanında durup Khloe olmadan tek bir gün bile geçirmeyeceğine Pan üzerine yemin etti. Khloe ise nympha'ların mağarasına giderek ölse de yaşasa da sadece Daphnis ile olmak istediği üzerine ant içti. Khloe o kadar saf, o kadar masumdu ki yeminler ona yetmemişti; mağaradan çıktığında Daphnis'in bir yemin daha etmesini istedi. "Bak, Daphnis," dedi, "Pan durmadan sevdalanıp asla sadık olmayan bir tanrı. Hem Pitys'i sevdi hem de Sirinks'i sevdi ama yine de dryad'ları¹ rahatsız etmekten ya da sürüleri kollayan nympha'ların peşine düşmekten geri kalmadı. Hiçbir yemine sadık kalmayan bu tanrı kavalının kamışlarından çok kadının peşine düşersen seni cezalandırmayacaktır bile. Haydi, gel de şu önümüzdeki sürünün ve seni emziren keçi ananın üzerine yemin et, sana sadık oldukça Khloe'yi terk etmeyeceğine. Khloe seni ve nympha'ları utandırırsa nefret et ondan, dışla onu, bir kurdu nasıl öldürürsen öyle katlet." Daphnis kendisine güvenilmemesinden hoşlanmıştı doğrusu ve sürünün ortasında durup

1. Ağaç perisi ya da ağacın ruhu kabul edilen nympha'lar. Uzun ömürlü, utangaç, güzel kadınlar olarak tasvir edilirler. (Ç.N.)

bir eliyle bir tekeyi ötekiyle dişi bir keçiyi tutarak Khloe onu sevdiği sürece kendisinin de onu seveceğine, günün birinde Khloe başkası için onu terk ederse onu değil kendisini öldüreceğine ant içti. Çok sevinen Khloe ona inandı çünkü sürü güden bir çoban kızı olarak keçilerin ve koyunların onları güden insanlar için tanrı gibi olduğuna inanıyordu.

Üçüncü Kitap

Mitilini ahalisi on gemiyle yapılan saldırıdan ancak kırsal alandan gelen insanlar gelip de yağmayı anlatınca haberdar olduğunda bunu Mitimna'lıların yanına bırakmaya hiç niyetli değildi. Güçlerini toplamakta gecikmediler ve general Hippasos komutasında üç bin silahlı piyade ve beş yüz atlı toplayarak karadan harekete geçirdiler. Kış koşullarında denizden gitmenin tehlikeli olacağını düşünmüşlerdi.

Hippasos yola çıktığında Mitimna'lıların tarlalarını yağmalamaktan, sürülerini çalmaktan veya çiftçilerin mallarına el koymaktan kaçındı. Onun nazarında bunlar bir generale değil, korsanlara yakışan eylemlerdi. Böyle şeyler yapacağına doğrudan düşman kentin üstüne yürüdü, niyeti kapıların korunmasına izin vermeden sürpriz bir baskın yapmaktı ama henüz şehirden yirmi kilometre kadar uzaklaştığında bir ulak ortaya çıktı ve barış koşullarının görüşülmesi talebini ilettiler. Anlaşılan Mitimna'lılar ellerindeki tutsaklardan, Mitilini halkının olup bitenlerden sorumlu olmadığını ve kendi soylu delikanlılarının küstah davranışları yüzünden köylülerin ve çobanların öfkeye kapılmasıyla çatışma çıktığını öğrenmiş, komşu şehre karşı akliselim içinde davranacakları yerde aceleyle ve düşüncesizce tepki verdikleri için pişmanlığa

kapılmıştı; denizde ve karada barış sağlanırsa yağmaladıkları tüm ganimeti geri vermeye hazır olduklarını bildiriyorlardı. Kendisine karar vermesi için yetki tanınmış olsa bile Hippiasos haberi getireni Mitilini'ye yolladı. Mitimna'nın birkaç kilometre uzağında kamp kurdu ve kendi şehrinden gelecek emirleri bekledi. İki gün sonra ulak gelip ganimeti toplayarak daha fazla husumet yaratmadan dönmesi emrini ilettili. Mesele savaş ile barış arasında bir seçim yapmak olduğunda Mitilini her zaman barışı seçmeyi yeğlemişti. Mitilini ile Mitimna arasında çıkıveren beklenmedik savaş da böylece başladığı gibi ansızın bitiverdi.

Ama Daphnis ve Khloe'nin önünde savaştan da zorlu geçecek olan bir kış mevsimi vardı. Ansızın bastıran yoğun kar yağışıyla bütün yollar kapandı ve çiftçiler evlerine hapsoldu. Tepelerden aşağı sular çağlayarak akıyor, her yeri buzlar kaplıyordu. Ağaçlar kar altında yıkılacakmış gibi duruyor, pınarlarla su kıyıları dışında toprak görünmüyordu. Hiç kimse sürülerini otlatmaya ya da gezdirmeye götüremiyor ama horozlar ötmeye başlar başlamaz harlı ateşler yakılıyor, insanlar iplik eğirmekle, keçi yünü taramakla, kuş yakalamak için tuzaklar kurmakla meşgul oluyordu. Bir yandan da ahırlardaki sığırların yemesi için buğday kepeği, ağıllardaki koyunlar ve keçiler için yaprak, domuzlar içinse farklı türlerde yiyecekler sağlamayı ihmal etmiyorlardı.

Mecburen evde kapalı kalmak gündelik yüklerinden bir süreliğine kurtulan çiftçilere ve çobanlara iyi gelmişti; bu dönemi sabah, akşam bol bol yiyip uzun bir uykudan sonra güne başlayarak değerlendiriyorlardı; bu yüzden kış mevsimi gözlerine bütün mevsimlerden, hatta ilkbahardan bile güzel görünüyordu. Oysa Khloe ile Daphnis arkalarında bıraktıkları zevkleri, öpüşerek, kucaklaşarak, birlikte yiyip içerek geçirdikleri zamanı

unutamıyorlardı. Artık birbiri ardına sıralanan gecelerde uykusuz kalıyorlar, günlerini ise sıkıntı içinde geçiriyorlardı. Kendilerini ölü gibi hissettikleri bu dönemden kurtulmayı, ilkbahara kavuşup yeniden yaşama dönmeyi bekliyorlardı. Bir zamanlar yiyeceklerini koydukları torbaya dokunmak, sevgilinin armağan ettiği bir bardak ya da kenara atılmış bir kaval görmek bile onlara ısırap veriyor, içlerini acı ile dolduruyordu. Nympha'larla Pan'a sürekli dua ederek onları bu korkunç durumdan kurtarıp sürüleriyle birlikte yeniden gün ışığına kavuşturmaları için yakarıyorlardı. Dua ederken bir yandan da birbirlerini görebilmek için plan yapmaya uğraşıyorlardı. Khloe'nin durumu daha kötüydü çünkü analığı hep başındaydı, yün eğirmeyi, çıkırcık kullanmayı öğretiyor, fırsat buldukça evlilik konusunu açıyordu. Oysa kendi başına kalmayı beceren Daphnis plan yapmakta hünerli olduğunu kanıtlayıp Khloe'yle görüşmenin yolunu buldu.

Drias'ın kulübesinin önünde, yana doğru iki büyük mersin ağacıyla bir sarmaşık kök salmıştı. Birbirine çok yakın olan mersin ağaçları arasında uzanan sarmaşık dallarını iki yana asma gibi uzatmış, birbirine kenetlenen yapraklarıyla adeta bir mağara yaratmıştı. Dallardan üzüm salkımı gibi kış meyveleri sarkıyordu. Bulabildikleri tek yiyecek kaynağı olduğu için kuş sürüleri için cazibe merkeziydi. Karatavuklar, tahtalı güvercinler, ardıçkuşları, sığırcıklar, kısacası yabani meyvelerle beslenen bütün kanatlılar çevresinde uçuşup duruyordu. Daphnis torbasını ballı çöreklerle doldurup bu kuşları avlamak bahanesiyle yola koyuldu. Bahanesini güçlendirmek için de yanına ağaçların üstüne yerleştirmek üzere ökseler aldı. Gideceği yer iki kilometre bile yoktu ama hâlâ çok derin olan kar örtüsü yürümeyi zorlaştırıyordu. Ama ne ateş,

ne su, ne de İskit ülkesinin¹ karları aşkın yoluna engel olabiliirdi.

Daphnis Drias'ın kulübesine kadar koştu. Üstündeki karları silkeleyip ökseleri kurdu ve uzun çubuklarla yapışkanı sürdürdü. Sonra kuşları ve elbette Khloe'yi beklemek üzere oturdu. Oraya her türden kuş üşüşüyordu ve Daphnis onları toplamakla, öldürmekle, tüylerini yolmakla uğraşıp durdu ama evden dışarı çıkan yoktu; ne erkek, ne kadın, hatta ne de tavuk çıkıyordu. Herkes içeride, ateşin başında toplanmış, oturuyordu. Daphnis ne yapacağını bilemedi, kör talihine lanetler okusa da içeri girmeye kararlı olarak cesaretini topladı ve en ikna edici açıklamayı bulabilmek için sürü olasılığı gözden geçirmeye başladı.

“Ocak için ateş almaya gelmiştim.”

“Ama iki adım ötenizde komşularınız var...”

“Ekmek istemeye gelmiştim.”

“Ama torban dolu...”

“Şarap lazım oldu da...”

“Ama bağbozumu yeni bitti, kaç gün oldu ki ürünleri toplayalı?”

“Kurt takıldı peşime.”

“Ya, öyle mi? Ama izleri görünmüyor.”

“Kuş avlamaya gelmiştim.”

“Madem öyle, kuşları avlayınca niye çekip gitmedin?”

“Khloe'yi görmeye geldim...”

“Bir genç kızın ana babasına söylenecek laf mı bu?”

Daphnis yerinde sayıp duruyordu. “Kim inanır bunlara? En iyisi hiçbir şey söylememek. Madem ki kış boyunca

1. MÖ 8. - MÖ 3. yüzyıllar arasında Avrupa'nın doğusunda, Kırım ve Pontus bozkırları ile Orta Asya'da Tanrı Dağları'yla Fergana Vadisi'ni kapsayan bölgede göçebe halkın yaşadığı, kara iklimi in hâkim olduğu yöre Yunan halkı tarafından iyi bir yaşam için elverişsiz görülürdü. (Ç.N.)

göremeyeceğim o zaman baharda görürüm Khloe'yi." Bu düşüncelerle bir süre kıvranıp sonunda her şeyini toparlayıp evine dönmeye hazırlanıyordu ki Eros haline acıdı ve bir şey oldu.

Drias ile ailesi sofrada oturuyordu. Etler bölüştürülmüş, ekmek dağıtılmış, şarap da sürahisinde iyice çalkalanmıştı ki koyun güden köpeklerden biri fırsat bulup herkesin gözü başka yerdeyken bir et parçası kapıp kapıdan dışarı fırladı. Drias çok kızmıştı çünkü bu onun hissesine düşen et parçasıydı. Bir sopa kaparak peşinde koşan bir başka köpekmiş gibi hırsız köpeğin ardına takıldı. Kovalamacı sırasında yolu Daphnis'in altında bulunduğu sarmaşıklı kovuğa düştü. Eti de köpeği de unutarak "Selam, oğlum!" diye seslendi ve hemen Daphnis'in boynuna sarılarak öptü. Onu içeri davet etti. Khloe ile Daphnis birbirlerini gördüklerinde az kaldı bayılacaklardı. Ayakta durmakta zorlanarak birbirlerini selamladılar, öpüştüler ve böylece karşılaşmayı bayılmadan atlattılar. Daphnis beklediğinden âlâsına kavuşmuş, hem Khloe'yi görmüş, hem de ondan bir öpücük almıştı. Ateşin önüne oturup omuzundaki torbadan güvercinleri, karatavukları çıkarak sofraya bıraktı. Evdekilere dört duvar arasında kapalı kalmaktan ne kadar sıkıldığını, nasıl ava çıktığını, sarmaşığın içinde cıvıldaşan onca kuşu ökselerle ve başka yollar-
dan nasıl avladığını anlattı. Onlar da bu işe girdiği için onu kutladılar, köpekten geriye kalanları hep birlikte yemeye davet ettiler. Khloe'ye ona şarap ikram etmesini söylediler. Pespembe kesilen Khloe yine de önce herkese servis yapıp en son Daphnis'in yanına geldi. Evin yakınına kadar gelip onu görmeden gitmeye niyetlendiği için Daphnis'e kızmış gibi numara yapıyordu. Ona şarap ikram etmeden önce bardağından kendisi içti. Daphnis susamış olsa da şarabı yavaş yavaş yudumlayarak aldığı keyfi uzatmaya çalıştı.

Sofradaki şarapla ekmek tükendiğinde yemek de bitmişti. Masa başında biraz daha oyalanıp Mirtale ile Lamon hakkında bir sürü soru sorarak ihtiyarlıklarında kendilerine sahip çıkacak böyle hoş bir delikanlıya sahip oldukları için şanslarına şükretmeleri gerektiğini söylediler. Daphnis'in böyle övgüler aldığını duymak Khloe'yi pek memnun etmişti. Ertesi sabah Dionysos'a kurban keseceklerini söyleyerek Daphnis'i evine göndermeyip gece kalması için ısrar ettiklerinde delikanlı öyle sevindi ki az kaldı Dionysos yerine onlara tapınacaktı. Hemen torbasından ballı çörekleriyle kuşları çıkardı ve hep birlikte akşam yemeği hazırlığına giriştiler. Yeni bir şarap karıldı, bir ateş daha yakıldı. Karanlık erken bastırdı ve hep birlikte başka bir sofranın başına oturdular. Yemek bitince yatma zamanı gelene kadar türküler söylediler, masallar anlattılar. Khloe annesiyle aynı yatağı paylaşırken Daphnis de Drias ile uyudu. Bu durum Khloe'nin hiç hoşuna gitmemişti ama en azından sabah olunca Daphnis'i tekrar göreceği için memnundu. Öte yandan Daphnis eksiksiz bir mutluluk yaşıyordu. Gece boyunca Khloe'ye sarıldığını düşünerek Drias'a sarıldı durdu.

Ertesi gün şafak söktüğünde ortalık buz gibi soğuktu. Kuzeyden esen rüzgârlar her şeyi donduruyordu. Yaktan çıkar çıkmaz Dionysos'a bir yaşında bir koç kurban ettiler. Kocaman bir ateş yaktılar ve yemek hazırlığına koyuldular. Nape ekmek yapıyor, Drias ise ateşte eti kızartıyordu; bu arada Daphnis ile Khloe yalnız kalma fırsatı yakaladılar. Usulca dışarı çıktılar, sarmaşığın yanına gittiler, orada ökseleri kurup yapışkanlar sürerek bir sürü kuş tuttular. Bütün bunları yaparken hem öpüşüyor hem de durmaksızın konuşuyorlardı:

"Senin için geldim, Khloe."

"Biliyorum, Daphnis."

"O zavallı kuşları da senin için öldürdüm."

“Eyvah, ne olacak şimdi sana?”

“Beni hep hatırla diye.”

“Nympha’ların önünde ant içtim ya seni unutmaya-
cağıma. Mağaraya girmiştin hani. Kar eriyince yine gi-
deriz mağaraya.”

“O kadar çok kar var ki, Khloe, onlar erimeden ben
eriyip gideceğim diye korkuyorum.”

“Keyfini kaçırma Daphnis, güneş sıcaktır, eritir onları.”

“Şu yüreğimde yanan ateş kadar sıcak olsa keşke,
Khloe.”

“Kandırıyorsun beni ve benimle alay ediyorsun.”

“Ah, hayır, üstüne yemin ettirdiğin keçiler adına ant
içerim ki, hayır..”

Khloe yankı yapar gibi yanıtlıyordu Daphnis’i. Nape
seslenip onları çağırdığında bir önceki günden de çok
kuş yakalamış olarak içeri koştular. Herkes içtiği şarabı
önce Dionysos’a sundu, sonra da başları sarmaşıkla taç-
lanmış olarak ziyafete giriştiler. Bir süre sonra Daphnis’in
gitme zamanı geldi. Torbasını ekmek ve etle doldurup
Dionysos’un adını haykırarak onu yolcu ettiler. Sarmaşık
orada durdukça kış boyunca nasılsa daha çok avlanacak-
ları için ona güvercinler, karatavuklar armağan ettiler.
Daphnis herkesi öperken Khloe’yi uzun süre dudakla-
rında kalsın diye sona sakladı, sonra da yanlarından ayrıl-
dı. Ama daha sonraları çeşitli bahaneler bularak sık sık
geldi; böylece kış mevsimi aşktan tamamen uzak geçme-
miş oldu.

Bahar günlerinin gelişiyile karlar erimiş, toprak orta-
ya çıkmış, otlar yeşermeye başlamıştı. Öteki çobanlar
sürülerini otlatmaya götürürken Daphnis ile Khloe on-
lardan çok önce davranıyordu çünkü daha büyük bir ço-
banın etkisi altındaydılar. Hemen nympha’lara, onların
mağarasına ve yakınlardaki Pan ile onun çam ağacına
koştular, sonra da her zamanki meşe ağaçlarına kavuştu-

lar. Altında oturup sürülerine göz kulak olurken birbirlerinden öpücükler alıyorlardı. Tanrıları taçlandırmak istediklerinden çevrede çiçekler aranıyorlardı. Ilık batı rüzgârıyla güçlenen, güneşle ısınan çiçekler henüz yeni tomurcuklanıyordu; yine de baharın ilk çiçeklerinden menekşeler, nergisler, mineler buldular. Keçilerle koyunları sağdılar, tanrıların heykellerini süslediler ve onlara taze süt ikram ettiler. Bülbüllerle yarışa girmiş gibi kaval çaldılar; çalılıklardaki bülbüller de uzun bir sessizliğin ardından hatırlamış gibi İtys¹ seslenişlerini yavaş yavaş geliştirecek onlara cevap verdiler.

Her tarafa dağılmış olan sürülerin melemeleri duyuyor, kuzular neşelenmiş gibi hoplayıp zıplıyordu. Kimileri de analarının altına girmiş, süt emiyordu. Koçlar henüz doğurmamış koyunların ardına takılıp üstlerine çıkıyor, işleri bitince de başkasının peşine düşüyordu. Tekeler de dişi keçilerin peşinde, aynı durumdaydı, tutkuyula üstlerine atlıyor, bu yüzden birbirleriyle dövüşüyorlardı. Her teke kendi dişisine sahip çıkıyor, yanaşmaya çalışan başka tekelere karşı onu koruyordu. Bunları seyretmek yaşını başını almış bir adamı bile azdırabilirken delikanlılar kabına sığamıyor, enerjiyle dolup taşıyordu. Daphnis ile Khloe aşkın peşinde çok vakit geçirmişlerdi, seyrettiklerine bakarak sarılmak ve öpüşmek dışında başka bir şeyler yapmanın arayışına girdiler. Kış boyunca evde oturup hiçbir şey yapmayarak gençliğini dizginlemiş olan Daphnis şimdi bütün canlılığıyla başı çekiyor-

1. Bir Atina efsanesine göre Trakya kralı, Prokne'nin kocası Tereus baldızı Philomena'ya tecavüz eder ve anlatmasın diye dilini keser. Philomena olanları deseniyle anlattığı bir kilim dokuyarak kız kardeşine gönderir. Prokne bunun üzerine Tereus'tan olma oğlu İtys'i kesip Tereus'a yedirir. Tereus karısıyla baldızını öldürmek üzere kovalarken iki kadın tanrılara yakarınca Prokne bülbüle, Philomena kırlangıca, Tereus da hüthüt kuşuna dönüşür. O zamandan beri Prokne (bülbul) "İtys!" diye acıyla bağırıp oğlunu anar. (Ç.N.)

du. Öpüşmek, sarılmak için yanıp tutuşarak Khloe'yi eskisinden daha sıkı kucaklıyor, her zamankinden çok daha büyük hırsla öpüyordu.

Daphnis Khloe'ye içinden gelenleri yapmaya razı olması, kendisiyle birlikte yere çırılçıplak yatarak yanında her zamankinden uzun kalması için yalvardı. "Filetas'ın talimatlarından yalnızca bu kaldı yapmadığımız," dedi, "oysa aşk acılarının asıl şifası bu olabilir." Khloe ise, "Yerde çıplak yatarsak öpüşmekle, sarılmakla, birlikte yatmakla yaptığımızın ötesinde ne olabilir ki?" diye sordu. Daphnis şöyle yanıtladı: "Koçların koyunlarla, tekelerin keçilerle yaptığı şey. Görmüyor musun? Bunu yaptıktan sonra dişiler erkeklerden kaçmıyor, erkekler de dişileri kovalamıyor ama öyle bir hazzı paylaşıyorlar ki rahatlayıp birlikte otluyorlar. Bu pek lezzetli bir şey olmalı, üstelik aşk ıstırbını yatıştırıyor." Bunun üzerine Khloe, "Gördün herhalde, Daphnis," dedi, "erkekler bunu ayakta yapıyorlar, dişiler de öyle duruyorlar. Erkeklerin dişilerin üstüne çıktığını, dişilerin onları üstlerine aldığını da gördün mü? Sen ise yanında yatmamı istiyorsun, öyle mi? Ayrıca o dişiler benim giyinmiş halimden daha çok örtülü, tüylerle kaplı." Daphnis ona hak verdi ama yanına uzanıp uzun süre çıplak yatmalarını sağladı. Ama içindeki arzuyu nasıl bastıracağını bilemediğinden yine ayağa kalkıp tekeleri taklit etmeye çalışarak ona arkadan sarıldı. Ama bu da işe yaramayınca yere çöküp koçların aşk konusunda kendisinden daha bilgili olduklarını düşünerek ağlamaya başladı.

Daphnis'in Kromis adında kendi tarlasını ekip biçen bir komşusu vardı. Yaşını başını almış bir adamdı ama şehirden gelmiş olan genç, taze, alımlı, köy hayatı için fazla hoppa Likaynion adında bir karısı vardı. Daphnis'in her sabah keçilerini otağa götürmesini, akşam da geri dönmesini izlerdi. Daphnis'i baştan çıkarıp onunla sevgili olmak için yanıp tutuşuyordu. Bu yüzden günün bi-

rinde yalnız olduğunu görünce karşısına çıkarak ona bir kaval, dopdolu bir bal peteği ve ceylan derisinden bir heybe armağan etti ama hiçbir şey söyleyemedi. Bakışmalarından ve gülüşmelerinden anladığı kadarıyla Khloe adlı kıza sadık olduğunun o bile farkındaydı. Likaynion'un bir sonraki girişimi bir sabahın erken saatlerinde oldu. Kocasına doğurmakta olan bir kadına gideceği yalanını uydurarak Daphnis ile Khloe'nin peşine düşüp onlara görünmeden çalılıkların ardından ikisini izledi. Konuştukları her şeyi dinlemiş, yaptıkları her şeyi görmüştü. Daphnis'in çaresizlik içinde sızlandığı da gözünden kaçmamıştı. Bu iki genç için üzülmüştü ama onlara yardım edebilme fırsatı yakalarken aynı zamanda Daphnis'ten istediğini alabileceğini fark etmişti. Bunun üzerine planını yaptı.

Ertesi gün doğum yapacak kadını ziyaret edeceği bahanesiyle evden ayrıldı. Doğrudan Daphnis ile Khloe'nin altında oynadıkları meşe ağacına gitti. Güya başı derde girmiş bir kadını canlandırırken, "İmdat, kurtar beni Daphnis!" diye bağırdı. "Kartalın biri yirmi kazım arasından en güzelini kaptı ama kaz çok ağır olduğu için onunla birlikte koruluğa indi. Lütfen, nympa'lar ve Pan adına, benimle koruluklara gel. Yalnız başıma gitmeye korkuyorum. Kazımı kurtar. Orada dikilip kazımı kaybetme göz yumma. Belki o kartalı öldürürsün de senin kuzularını, oğlaklarını alıp götürmez artık. Khloe sen yokken sürülere göz kulak olur, merak etme. Hep seninle dolaştığı için keçiler tanıyor onu." Daphnis hiçbir şeyden kuşkulandı. Hemen yerinden fırlayıp değneğini kaptığı gibi Likaynion'un peşine takıldı. Kadın onu Khloe'den mümkün olduğu kadar uzağa götürdü. Koruluğun en kuytu köşesine geldiklerinde delikanlıdan oturmasını istedi. "Khloe'ye sevdalanmışsın, Daphnis," dedi, "bunu dün gece gördüğüm düşte nympa'lardan öğrendim. Dün nasıl

göz yaşları döktüğünü anlattılar ve sana yardım etmemi isteyerek aşk işlerinde sana öğretmenlik yapmamı buyurdular. İnsanların aşkları sadece kucaklaşmakla, öpüşmekle ya da keçilerle koyunların yaptıklarıyla tatmin olmaz, çok daha keyif veren, çok daha uzun süren zevkler vardır. Çektiğin bütün sıkıntılardan kurtulmak, bu zevkleri tatmak istiyorsan teslim ol bana. Ben de nymphe'lerin buyruklarını yerine getirmeyi çok isterim." Daphnis deli gibi sevindi ve sevincini saklayamadı, bütün köylü delikanlıların yapacağı gibi Likaynion'un ayaklarına kapanıp Khloe'yle neler yapması gerektiğini kendisine mümkün olduğu kadar çabuk öğretmesi için yalvardı. Tanrıların inayetiyle çok önemli bir ders alacak olduğunu düşünen Daphnis Likaynion'a bir süt oğlağı, dişi keçiyle birlikte taze sütle yapılmış peynirler armağan edeceğine söz verdi. Keçi çobanının ne denli cömert olabileceğini fark eden Likaynion ona ne yapılacağını öğretmeye başladı. Yanına oturmasını, kendisini bildiği gibi öpmesini istedi. Öpüşürken sarılarak yatmalarını söyledi. Daphnis dediklerini yaptı, onu öptü, birlikte yere uzandılar. Likaynion delikanlının artık hazır olduğunu anlayınca onu üstüne çekti, altındayken Daphnis'i yönlendirip ne yapacağını gösterdi. Artık hiçbir şey yapmasına gerek kalmamıştı; doğa kendi yolunu buluyordu.

Eros yolunda ilk dersini almış olan Daphnis yine de bir çoban gibi düşündüğünden hemen Khloe'ye koşup öğrendiklerini uygulamaya kalkıştı. Zaman geçince öğrendiklerini unutacağından korkuyordu. Ama Likaynion onu durdurarak "Daha öğreneceğin çok şey var, Daphnis," dedi. "Ben bir kadın olduğum için bunu yaparken hiç acı hissetmedim çünkü uzun zaman önce bana da bir erkek öğretmenlik yapmıştı ve bekâretimi kaybetmiştim. Khloe seninle bunları yaparsa ağlayacak, gözyaşları dökcek, kanı dökülecek. Kan görürsen korkma ama eğer bir-

likte böyle şeyler yapmaya ikna edersen onu alıp buraya getir ki ağlayıp bağırsa kimse duymasın, gözyaşlarını kimse görmesin, kanı aktığında pınarda yıkanabilsin. Unutma ki Khloe'den önce ben kavuşturdum seni erkeklğine.”

Likaynion bütün bu talimatları verip hâlâ kazın peşindeymiş gibi koruluğun içine dalarak kayboldu. Kadının söyledikleri üzerine bir daha düşünen Daphnis Khloe'nin yanına koştuktan vazgeçerek öpüşüp kucaklaşmanın ötesine geçip onun canını sıkmak, düşmanıymış gibi ağlmasına yol açmak, acılar içindeymiş gibi gözyaşlarına boğmak, öldürüyormuş gibi kanını dökmek istemediğine karar verdi. Bütün bunların üstüne kan görmekten korkuyor, sadece insan yaralandığında kan döküldüğünü sanıyordu. Khloe ile her zaman yaptıklarından zevk almayı sürdürmek kararıyla koruluğu terk etti, genç kızın menekşelerden örülmüş tacıyla onu beklediği yere gelince de kazı kartalın pençelerinden nasıl kurtardığı hakkında bir hikâye uydurdu. Sonra ona sıkıca sarıldı, iyice sokuldu, o zevkli anlarda Likaynion'u nasıl öptüyse onu da öyle öptü. Bu kadarı tehlikeli değildi, hepsine izni vardı. Genç kız da başındaki tacı onu başına koydu ve saçlarını öptü. Delikanlının saçlarının menekşelerden de güzel olduğunu düşünüyordu. Torbasından meyveli çörek çıkarıp ona verdi. Delikanlı çöreği yerken o da kuş yavrusu gibi, dudaklarındaki kırıntılarla besleniyordu.

Hem yiyip hem de öpüşürken (yemekten çok öpüşüyorlardı) uzaktan bir balıkçı teknesinin geçtiğini gördüler. Hiç rüzgâr olmadığı için deniz sakindi ve balıkçılar küreklere asılmış, var güçleriyle çekiyorlardı. Zengin bir adama satacakları balıkları henüz tazeyken şehre götürmeye çalışıyorlardı. Kürek başındaki denizcilerin rahatlamak için hep yaptıkları gibi, dümenci deniz türküleri söylerken ötekiler de koro halinde nakaratla eşlik ediyordu.

İyice açıktayken sesleri duyulmuyordu ama denize doğru uzanan çıkıntıyı geçip yarım ay biçimindeki körfeze girdiklerinde sesler daha çok duyulup kürekçilerin türküleri karaya yayılmaya başladı. Düzlük çukurda kalan vadi sesleri bir müzik aletininki gibi kucaklayıp yankı yapıyordu. Küreklerin ve denizcilerin sesleri tek tek, açıkça duyuluyordu. Önce denizden gelen sesleri, sonra da vadideki yankılarını duymak çok ilginç oluyordu.

Daphnis neler olduğunu anlamış, kuş gibi uçan tekneyi keyifle seyrediyordu. Daha sonra kavalıyla çalmak için türkülerden bazılarını ezberlemeye çalışıyordu. Ama Khloe yankı olayı ile ilk kez karşılaştığından önce denizde türkü söyleyen denizcilere bakıyor, sonra ormana dönüp orada kimin türküye karşılık verdiğini anlamaya çalışıyordu. Tekne geçip gittikten sonra Daphnis'e sordu: "Şu burunun arkasında da deniz mi var ki aynı anda içinde aynı türküyü söyleyen başka denizcilerle başka bir tekne geçiyor gibi oldu?" Daphnis tatlı tatlı gülüp öncekilerden de tatlı bir öpücük verdi ona. Başına menekşelerden başka bir taç koyarak Ekho'nun hikâyesini anlatmaya başladı ama karşılığında en az on öpücük vereceği sözünü aldıktan sonra.

"Nympha'ların ailesi çok geniştir, kızcağızım. Dişbudak ağacı nympha'ları var, meşe ağacı nympha'ları var, hatta bataklık nympha'ları bile var. Hepsi de çok güzeldir ve müzikte yeteneklidir. Ekho bu nympha'lardan birinin kızıydı. Babası gibi ölümlü, anası gibi çok güzeldi. Nympha'lar tarafından yetiştirildi, musa'lar¹ ona kaval ve flüt çalmayı, lir ya da gitar ile çalabileceği şarkıları öğretiler. Genç kızlığının en güzel döneminde nympha'ların

1. İlham tanrıcaları, ilham perileri. Zeus ile Bellek Tanrıçası Mnemosyne'in kızları. Efsaneye göre Zeus, Mnemosyne ile tam dokuz gece geçirmiş, her gece için bir musa doğmuştur. (Ç.N.)

korosuna katıldı, musa'lar ile şarkılar söyledi. İster tanrı olsun isterse insan, bütün erkeklerden uzak duruyordu çünkü genç kız olmaktan çok memnundu. Pan müzik yeteneği olan bu güzel kıızı kışkırdığı gibi o güzelliği ele geçiremediği için öfkelen-di. Sığırtmaçlarla keçi çobanlarının akıllarını başlarından aldı, hepsini öyle çıldırttı ki kurtlar ya da köpekler gibi kızın üstüne saldırıp hâlâ şarkı söylerken onu paramparça ederek dünyanın dört bir yanına dağıttılar. Yeryüzü nympha'ların hatırına genç kızın bütün şarkılarını ve müziğini bağrında sakladı. Musa'ların arzusu üzerine yeryüzü sesleri geri gönderir ve o kızcağzın yaptığı gibi, ister tanrıya, ister insana, isterse de müzik aletlerine ya da hayvanlara ait olsun, her sesi taklit eder. Hatta Pan'ın kaval çalışını bile taklit edebilir. Pan bu sesi duyunca yerinden fırlar, kendisini taklit eden bu gizli öğrencisinin kim olduğunu bulabilmek için sesin peşine düşer." Hikâyeyi bitirdiğinde Khloe onu on kere değil, defalarca öptü çünkü Ekho söylediklerinin doğruluğunu kanıtlar gibi, Daphnis'in her sözünü tekrar etmişti.

Güneş her geçen gün daha çok ısıtıyor, bahar günleri biterken yaz yaklaşıyordu. Bir kez daha yaz keyfine kavuşuyorlardı. Daphnis ırmaklarda yüzüyor, Khloe pınarlarda yıkanıyordu. Delikanlı çam esintileriyle rekabete girerek kaval çalarken genç kız da bülbüllerle yarışarak türküler söylüyordu. Cırcırböcekleri avlıyor, çekirgelere kaplan kuruyorlardı. Çiçekler topluyor, ağaçları silkeleyip meyvelerini yiyorlardı. Sonra çırılçıplak uzanıp yatıyor, üstlerine sadece bir keçi postu örtüyorlardı. Daphnis'in kan korkusu olmasaydı Khloe çoktan kadın olmuştu bile. Delikanlı bir yandan da aklını başından alabileceğinden korkarak Khloe'nin çıplak dolaşmasına pek izin vermiyordu. Khloe bunun nedenini merak etse de sormaya utanıyordu.

O yaz boyunca Khloe'nin çevresinde birçok talip be-

lirdi; dört bir yandan gelen taliplerden bir kısmı Drias'a başvurup evlenmek istediğini bildirdi. Aralarından bazıları onu kendileri elde edebilirse yığınla armağan vaat ettiler. Umutlarıyla baştan çıkmış olan Nape Khloe'yi evde tutacaklarına bir an önce evlendirmeleri gerektiğini, onun yaşında bir kızın tarlalarda dolaşırken bir çobanın erkekliğini ispat etmesi uğruna, birkaç gül ya da elmayla aldatılıp bekâretini kaybedebileceğini düşünüyordu. Khloe'nin bir evin hanımı olmasını sağlamalı, karşılığında bir sürü para alarak kendi oğullarının geleceği için saklamalıydılar zira yakın zamanda bir oğulları olmuştu. Drias kimi zaman onun bu sözlerini ilgiyle dinliyordu zira kızın her talibi bir çoban kızının aklına bile gelmeyecek kadar değerli armağanlar öneriyordu. Kimi zaman da kızın bir sürü rençper talibinden çok üstün düzeyde olduğu aklına geliyor, gerçek ana babasını bulabilirse ailesinin çok zengin olabileceğini düşünüyordu. İşte bu yüzden taliplere vereceği yanıtı sürekli erteliyor, zaman kazanmaya çalışırken aldığı armağanlarla oyalanıyordu. Khloe bütün bunları duyduğunda çok üzüldü ama delikanlının canını sıkmamak için uzun süre Daphnis'e söyleyemedi. Oysa Daphnis üstüne vararak sorular sormaya devam ettiğinde, öğrenince çok sarsılabacağını ama bilmemesinin de delikanlıyı üzdüğünü anlayıp her şeyi, zengin taliplerini, Nape'nin onu bir an önce evlendirmek istediğini, Drias'ın bu ihtimali dışlamadığını ama bağbozumuna kadar ertelediğini anlattı.

Daphnis bunları öğrendiğinde kendinden geçip yere çökerek ağladı. Koyunlarını güden Khloe yanında olmazsa kendisinin, hatta koyunların öleceğini söylüyordu. Neyse ki bir süre sonra toparlandı ve aklına kızın babasını ikna etme fikri takıldı. Kendini de kızın taliplerinden biri olarak düşünmeye, ötekileri nasıl olsa alt edeceğine inanmaya başladı. Onu ürküten tek şey Lamon'un zengin olmayışydı. Bu mesele umutlarını kırıyordu. Yine de

Khloe ile evleneceğini söyleyerek gidip onu istemek fikri aklına yatmıştı. Khloe de onunla aynı kanıdaydı. Konuyu Lamon'a açmaya cüret edemedi ama bütün cesaretini toplayıp Mirtale'yle konuşarak evlenmeleri gerektiğini savundu. Mirtale de gece olunca ona anlattıklarını Lamon ile paylaştı. Lamon bu fikre tümüyle karşı çıkarak oğullarına bir çoban kızı almayı düşündüğü için onu azarladı çünkü onu bulduklarında yanına bırakılmış şeyler düşünülürse oğlanın da kendilerinin de geleceği çok parlak olmalıydı; asıl akrabalarını bulduklarında özgür kalacakları gibi kendilerine ait geniş mi geniş tarlaları bile olacaktı. Mirtale Daphnis'in aşk hezeyanları içinde ölümcül işlere kalkışacağından korktuğu için Lamon'un itirazını delikanlıya açıklarken farklı gerekçeler ileri sürdü. "Biz yoksul insanlarız, evladım, eve katkısı olacak bir gelin lazım bize. Zengin insanların zengin damatları olur. Haydi, sen git Khloe'yle konuş da açgözlülük etmeyip seninle evlenmesine izin vermesi için babasını ikna etsin. Seni her şeyinle seviyor o kız ve herhalde maymun suratlı bir zenginin yerine yakışıklı bir yoksulun koynuna girmeyi tercih eder."

Mirtale ortada çok zengin talipler varken Drias'ın bu koşullarla evliliğe rıza göstereceğini bir an bile düşünmüyordu, böylece meseleyi ustalıkla hallettiği kanısındaydı. Daphnis arzularının gerçekleşmeyeceğini anladığında sevdalılarının hep yaptıkları şeyi yaptı, yani gözyaşlarına boğuldu. Aklına yine nympha'lardan yardım istemek geldi. Gece geldiler ve uyurken başucunda durdular, her zamanki gibi görünüyordlardı ve yine her zamanki gibi aralarından en yaşlı olanı hepsinin adına söz aldı: "Khloe ile evliliğiniz başka bir tanrının işi, biz karışmayız. Ama biz sana Drias'ın ilgisini çekecek armağanlar vereceğiz. Mitimna'lı gençlere ait olan, senin keçilerinin halatını kemirdiği tekne o gün kuvvetli rüzgârlarla açık

denize sürüklenmişti. Gece olduğunda rüzgâr denizden karaya doğru esti ve tekneyi o burnun dibindeki kayalıklara sürükledi. Taşıdığı yükün çoğu kaybolup gitti ama içinde üç bin drahmi olan bir çanta dalgalarla kayaya vurdu ve yosunların altında, bir yunus ölüsünün yanı başında duruyor. Çürümekte olan balığın kokusu gelip geçenleri uzaklaştırıyor, yanına bile uğramıyorlar. Ama sen doğru ona gideceksin, alacaksın ve Drias'a vereceksin. Yoksul bir adam gibi görünmemene şimdilik yeter ama zaten gelecekte çok zengin bir adam olacaksın."

Bunları söyledikten sonra nymphalar gecenin karanlığına karışıp kayboldular. Gün doğup da Daphnis neşe içinde uyandığında keyifle ıslık çalarak keçilerini gütmeye başladı. Khloe'yi öptü, nymphaları ziyaret etti, sonra da yüzüne su serpmek bahanesiyle deniz kenarına gitti. Kumların üstünde, dalgaların kıyıya vurduğu yerlerde üç bin drahmiyi arayarak dolandı durdu. Bulmakta zorluk çekmedi çünkü çürümekte olan ve pırıl pırıl parlayan yunus hiç de hoş olmayan kokusuyla dikkatini çekmişti. Yunusun çürüyen cesedini işaret olarak kabul edip doğru dan ona yöneldi. Yosunları itelediğinde gümüş parayla dolu çantayı buldu. Alıp torbasına koydu. Keçi çobanı olsa da denizi karadan çok sevmeye başlamıştı çünkü Khloe ile evlenmesinin yolunu deniz açıyordu.

Elinde üç bin drahmi olunca Daphnis kendini sadece o yörenin değil, tüm dünyanın en zengin adamı gibi hissederek, hiç vakit kaybetmeden Khloe'ye koşup rüyasını anlattı, çantayı göstererek kendisi dönene kadar keçilerine bakmasını istedi. Müthiş bir telaş içinde Drias'a koştu. Drias'ı Nape'yle birlikte harman döverken buldu. Cesaretini toplayıp evlilik teklifine girişti. "Khloe'yi karım olması için bana ver. Ekin biçmeyi, ağaç budamayı, fidan dikmeyi bilirim. Tarla sürmeyi, ekini rüzgâra savurarak ayırmayı da bilirim. Sürülerime nasıl baktığım ko-

nusunda Khloe tanıgımdır. Elli tane dişi keçiyle başladım, sayılarını iki katından da fazlaya katladım. Kocaman, birbirinden güzel tekeler yetiştirdim, dişi keçileri çiftleşmek için tekelere götürdüm. Genç ve kusursuz bir komşuyum. Khloe'yi bir koyun nasıl emzirdiyse bana da bir keçi süt verdi. Öteki talipleri her açıdan cebimden çıkarırım, düğün hediyeleri konusunda da altta kalmayacağım. Ötekiler size keçiler, koyunlar, cılız öküzler ve tavuklarınıza bile yedirmeyeceğiniz tahıllar verecekler. Benden ise üç bin drahmi alacaksınız. Ama hiç kimseye, hatta babam Lamon'a bile söylemeyeceksiniz." Onlara parayı verip ikisine de sarılarak öptü. Khloe'nin ana babası ise hayatlarında göremeyecekleri miktardaki paraya bakakalmıştı. Evliliklerine hemen rıza gösterdiler ve Lamon'u ikna etmeye çabalayacaklarına söz verdiler.

Nape Daphnis'in yanında kalarak öküzleri çemberler şeklinde yürütüp harman dövdürmeyi sürdürdü. Drias ise drahmilerle dolu çantayı bebeğin yanında bulduklarının yanına sakladıktan sonra hiç akla gelmeyecek bir öneride bulunmak üzere Lamon ile Mirtale'ye koştu, oğullarını kızına isteyecekti. Yanlarına geldiğinde samanından yeni ayıklanmış arpayı tartıyor ve tohumluk olarak bile ihtiyaçlarına yetmeyeceğinden korkuyorlardı. Her yerde kıtlık olduğunu söyleyerek onları teselli etti. Ardından Daphnis'i Khloe için istedi. Öteki taliplerin kıza birçok armağan vaat ettiklerini ama onlardan hiçbir armağan almaya niyeti olmadığını, aksine Khloe evlendiğinde kendisinin armağanlar vereceğini söyledi. Çocuklar birlikte büyümüşler, hayvanlarını birlikte gütmüşler, aralarında kolay kolay bozulmayacak bir dostluk doğmuştu. Artık birlikte yatabilecekleri yaşa gelmişlerdi. Bunları ve daha başka birçok şey söylerken karşısındakileri ikna etmek için üç bin drahminin varlığına güveniyordu. Lamon bahane olarak kendi yoksulluğunu öne süremedi çünkü ne

Drias ne de Nape bunu umursuyordu. Daphnis'in evlilik için genç olduğunu da söyleyemedi çünkü delikanlı erkeklige çoktan adım atmıştı. Asıl söylemek istediği, yani Daphnis'in daha iyi bir evliliğe layık olduğu düşüncesiye söylenecek şey değildi.

Lamon bir süre sessiz kaldıktan sonra cevabını şöyle verdi: "Yabancılardan çok komşularınıza saygı göstererek ve dürüst yoksulluğu servete tercih ederek en doğrusunu yapıyorsunuz. Pan ve nympha'larla birlikte ben de bunun için sizi kutluyorum. Kendi açımdan bu evliliğe gayet olumlu bakıyorum. Zaten bir ayağı çukurda, her zaman yardım ihtiyacı içinde biri olarak böyle bakmasaydım, ailenizle bir bağ kurmayı istemeseydim delilik etmiş olurum. Khloe'nin peşinde çok kişi var. Gençliğinin en parlak döneminde, pek güzel, pek iyi huylu bir kızcağız oldu. Oysa ben önemsiz biriyim, bir köleyim, kendi mallarıma, kendi aileme bile sahip değilim. Efendime bunu haber vermeli, onun rızasını almalıyım. Şimdi, gelin, bu evliliği önümüzdeki hasat dönemine kadar erteleyelim. Şehirden buraya gelen insanlarla konuştuğumda ancak o zaman buraya döneceklerini söylediler. Onları güz döneminde evlendiririz; şimdilik birbirlerini kardeş gibi sevmeye devam etsinler. Şunu da bilmen gerekir ki, Drias, hepimizden üstün bir delikanlıyı damat olarak istiyorsun benden." Bunları söyledikten sonra Lamon onu öptü ve öğle saati yaklaştığı için içki ikram etti. Sonra da onu sevecenlikle kucaklayıp yolcu etti.

Drias dönüş yolunda Lamon'un Daphnis hakkında söylediklerini hatırlayarak Daphnis'in kim olabileceği konusunda düşünüp taşınyordu. "Bir keçi tarafından emzirildi; belli ki tanrılar onu kolluyordu. Yakışıklı bir delikanlı, o küt burunlu ihtiyarla saçı dökülmüş karısına hiç benzemiyor. Üç bin drahmi getirdi. Bırak üç bin drahmiyi, üç bin yaban armudu bile getiremez bir keçi

çobanı. Acaba Khloe gibi onu da biri mi terk etti? Yoksa benim Khloe'yi bulduğum gibi mi Lamon da onu mu buldu? Yanında benim bulduğum gibi değerli eşya var mıydı acaba? Eğer öyleyse, efendimiz Pan ve sevgili nympha'lar, belki Daphnis kendi ailesini bulduğunda bizim de Khloe'nin kimliğini çözmemize yardım eder." Harman yerine dönerken daldığı hayaller içindeki düşünceleri böyleydi. Oraya vardığında olup bitenleri öğrenen Daphnis sevinçten adeta çıldırdı; Lamon da delikanlıya damadı olarak hitap etmeye başladı. Düğünü hasattan sonra yapacaklarını söyleyerek Khloe'nin artık Daphnis'ten başka kimseye ait olamayacağını ilan etti.

Daphnis ne yedi ne de içti, kaşla göz arasında kaçıp Khloe'nin yanına gitti. Onu süt sağıp peynir yaparken bulduğunda evlenmeleriyle ilgili güzel haberleri verdi. Artık onu karısı olarak görmeye başladığından hiçbir endişesi kalmadığı için saklanmaya gerek duymadan onu öptükten sonra işlerine yardım etmeye girişti. Sütleri kovalara sağdı, hasır sepetlerde peynirler mayaladı, oğlaklarla kuzuları analarının yanına götürdü. Bütün işleri yoluna koyduktan sonra yıkandılar, yiyip içtiler, meyve bulmak için etrafta dolaşmaya başladılar. Bir sürü elmayla armut vardı. Kimileri yere düşmüştü, bazıları hâlâ ağaçların üstündeydi. Yerdekiler hoş kokuluydu ama ağaçtakiler daha gösterişliydi. Birincileri şarap gibi kokarken ötekiler altın gibi parlıyordu. Bir elma ağacının hasadı çoktan yapılmıştı ve üstünde ne yaprak ne de meyve kalmıştı. Bütün dalları çıplaktı. En üstteki dallarından birinde tek bir elma kalmıştı. Kocaman ve çok güzeldi, hem kokusu hem de parlaklığı ile ötekilerden çok üstün görünüyordu. Elma toplayan adam o kadar yukarıya çıkmaya korkmuş olmalı ki onu alamamıştı. Sevdalı bir çoban için pek uygun bir elma olacağını düşünmüş de olabilirdi.

Daphnis o elmayı gördüğünde hemen koşup kopar-

maya karar verdi. Kendisini durdurmaya çalışan Khloe'ye hiç kulak asmadı. Böyle görmezden geldiği için gücenen Khloe koşup sürülerin yanına gitti. Daphnis ağaca tırmanıp elmayı koparmayı başararak armağan olarak Khloe'ye getirdi. Sonra da kendisine öfkeli olan Khloe'ye şunları söyledi: "Kızcağızım, bu meyveye bereket tanrıçaları tarafından can verildi, güzel bir ağaç onu güneşin besleyici ışıkları altında olgunlaştırdı. Talihi de belli ki yaver gitti ve ben onun otlayan sürüler yesin, sürünen bir yılan üstüne işesin ya da toprağın üstünde çürüyüp gitsin bırakmayacaktım, hele bir de gözümüz ona değmiş, gönlümüz onu istemiş olduktan sonra... Aphrodite'ye güzelliğine karşılık bir elma¹ verilmişti. Ben de sana bu elmayı güzelliğinin zaferi için veriyorum. Aphrodite ile senin güzelliğine hakemlik edenler benzeşiyor; o (Paris) koyun güderdi, ben de keçi güdüyorum." Bunları söyledikten sonra elmayı kucığına bırakınca Khloe onu kendine çekerek öptü. Böylece Daphnis o kadar yükseğe tırmanıp elmayı kopardığına hiç pişman olmadı çünkü bu öpücük bütün elmalardan, hatta altın elmadan bile tatlıydı.

1. Olympos Dağı'nda "Gümüş Ayaklı" diye anılan deniz perisi Thetis'in düğününe Kavga ve Karmaşa Tanrıçası Eris davet edilmez. Buna bozulan Eris düğünün ortasına, üstünde "En güzel için" yazan altın bir elma fırlatır. Tanrıçalar Hera, Athena ve Aphrodite elmanın kime verileceğini Zeus'un tayin etmesini isterler. Zeus üç tanrıçanın gazabından kurtulmak için kararı Paris'in vermesini ister. Paris Aphrodite'yi seçerek elmayı ona verir. Troya Savaşı'na giden yol böylece açılır. (Ç.N.)

Dördüncü Kitap

Mitilini'den Lamon'un tanıdığı bir köle gelip efendilerinin hasattan hemen önce gelerek Mitimna'lıların talanı sonucu tarlalarda oluşan hasarı tespit edeceğini bildirdi. Yaz bitmek üzereydi, güz yaklaşıyordu. Lamon efendisinin gelişine hazırlanıyor, her şeyin onun beğeneceği gibi olması için çabalıyordu. Suyun tertemiz akması için pınarları temizledi, pis kokulardan kurtulmak için avludaki gübreyi kaldırdı, güzel görünsün diye bahçeye bakım yaptı.

Bahçe soyluların bahçeleriyle kıyaslanacak kadar güzeldi. Yüksekçe bir yerde, iki yüz metre boyunda, yaklaşık yüz yirmi metre genişliğinde bir alandı. Büyükçe bir ova gibiydi. Elma, mersin, armut, nar, incir ve zeytin gibi her türden ağaç vardı üstünde. Bir yanında elma ve armut ağaçlarına karışan büyük bir asma bulunuyordu. Meyveleri bahçedeki ağaçlarıinkiyle yarışır gibi olgunlaşmıştı. Meyve ağaçlarının yanında serviler, defneler, çınarlar, çamlar vardı. Onlara da asma yerine bir sarmaşık tırmanmıştı. Meyveleri tıpkı üzüm salkımları gibiydi ve olgunlaşıp koyulaşmak üzereydi. Meyve ağaçları dış halkadaki meyvesiz ağaçlar tarafından korunur gibi iç tarafa dikilmişti. Tüm bu ağaçların çevresinde alçak bir çit vardı. Her ağacın gövdesi yanındakilerden belirli bir mesa-

feyle ayrılırken dalları ve yaprakları yine de birbirine karışıyordu. Burası sanatkârane biçimde tasarlanmış gibiydi. Menekşe, nergis, mine gibi yaban çiçeklerinin yanı sıra gül, sümbül, zambak gibi insan eliyle dikilmiş çiçekler tarhlara yerleşmişti. Bahçe yaz aylarında gölge sağlıyor, baharda çiçekler, güz gelince meyveler veriyor, yıl boyunca coşku dolu bir yaşam sergiliyordu. Aynı zamanda ovayı, orada sürülerini otlatan çobanları görüyordu. Bu manzara bahçenin keyfini artırıyor.

Bahçenin tam ortasında bir Dionysos tapınağıyla sunağı vardı. Sunak sarmaşıklerle çevrelenmiş, tapınağı ise asma sarmıştı. İçinde Dionysos konulu resimler bulunuyordu. Semele¹ doğum yapıyor, Ariadne² uyuyor, Lykurgos³ zincirlerle bağlanmış duruyor, Pentheus⁴ paramparça ediliyordu. Yenilgiye uğratılan Hintliler, yunus balığına dönüştürülen Tyrrhen'li korsanlar⁵ görülüyordu. Her yerde üzüm çiğneyen satyr'lerin ve dans eden bakkha'ların resimleri vardı. Pan da ihmal edilmemişti. Üzüm

1. Dionysos'un annesi. Zeus'tan gebe kaldığında kıskanç Hera'nın kışkırtmasıyla Zeus'un tanrı olduğunu kendi gözleriyle görmek ister ve faniler tanrısal hali göremeyecekleri için yanarak ölür. Semele'nin karnındaki Dionysos'u bir asma kurtarır, Zeus da onu bacağına dikerek yaşatır. (Ç.N.)

2. Girit kralı Minos ile Pasiphae'nin kızları Ariadne, gençlerin boğa Minotauros'a kurban edilmesini durdurmak için Theseus'a altın bir iplikle bir kılıç verir ve onu boğanın mağarasına sokar. Theseus Minotauros'u öldürüp çıktığında Ariadne'yi karısı ilan edip kaçırırsa da Atina yolunda, Naksos Adası'nda onu uyurken bırakır. Dionysos onu bulur, âşık olur, ölümsüzlüğe kavuşturur. (Ç.N.)

3. Şarap ve Dionysos karşıtı Trakya kralı. Dionysos onu delirterek cezalandırmıştı. Lykurgos oğlunu (ve bazı kaynaklara göre karısını da) sarmaşık gibi görüp koparmaya, kesip budamaya kalkmış, bunun üzerine halk ayaklanıp kralı yakalayarak Pangayos Dağı'ndaki vahşi atların önüne atmıştı. (Ç.N.)

4. Thebai kralı, Dionysos'un teyze oğlu. Dionysos'a tapınan kadınları Thebai'ye sokmak istemediği için tanrı tarafından cezalandırılmış, aralarında öz anası da bulunan kadınlar tarafından parçalanmıştı. (Ç.N.)

5. Dionysos ölümlü kılığında dolaşırken kendisine saldıran korsanların üstüne vahşi bir ayı salar. Ayıdan kurtulmak isteyenler denize atladığındaysa tanrıların merhametiyle yunusa dönüşür. (Ç.N.)

ezenler ve dans edenler için bir hava tutturmuş gibi bir kayanın üstüne oturmuş flütünü çalıyordu.

Lamon'un kuru dallarını kestiği, asmalarını budadığı bahçe işte böyleydi. Dionysos'u taşlarla süslüyor, Daphnis'in keşfettiği bir pınardan gelen suyu kanallarla çiçeklere ulaştırıyordu. Bu pınarın suyu sadece çiçeklere ayrılmış, adına da "Daphnis'in Pınarı" denmişti. Lamon, Daphnis'e keçilerini mümkün olduğu kadar semirtmesini söylemiş, "Efendimiz uzun zamandır gelmiyordu, keçileri iyice gözden geçireceği kesin," demişti. Daphnis keçileri nedeniyle övgü alacağına emindi. Keçiler onun sorumluluğuna girili beri sayılarını ikiye katlamış, hiçbirini kurda kaptırmamış, hepsini koyunlardan bile iyi semirtmişti. Ama asıl istediği efendisinin yapacağı evliliğe rıza göstermesiydi, bu yüzden elinden gelen her şeyi yapıyordu. Keçilerini otlağa her zamankinden erken çıkardı, her zamankinden geç geri getirdi. Onları günde iki kez suya götürdü ve otlamaları için en iyi yerleri buldu. Birçok yeni süt kabı ve kovası, peynir kurutmak için büyük sepetler edindi. Keçi bakımı konusunda öylesine titizlendi ki işi keçilerin boynuzlarını yağlayıp kıllarını taramaya kadar vardırırdı. Gören de Pan'a adanmış bir sürüyle ilgilendiğini sanırdı. Khloe de keçilerin bakımına katkıda bulunurken kendi koyunlarını bile ihmal ediyordu çünkü Daphnis keçilerin Khloe yanlarındayken daha güzel göründüğüne inanıyordu.

Onlar keçilerle ilgilenirken şehirden bir ulak gelip bağbozumuna bir an önce başlamaları gerektiğini söyledi. Onlar üzümlerden taze, tatlı şarap yapana kadar orada kalacağını, sonra tekrar şehre dönüp efendilerini bağbozumunu bitirmek üzere getireceğini söylüyordu. Eudromos adlı bu ulağı ellerinde geldiğince güzel ağırladılar ve hemen bağbozumuna giriştiler. Üzümleri şarap cenderesine götürüp şırayı testilere doldururken en gü-

zel salkımları asmaların üstünde bıraktılar çünkü şehirden gelecek olanların hasadın nasıl olduğunu görüp beğenmesini istiyorlardı.

Eudromos şehre geri döneceği zaman Daphnis ona, sert peynirler, yeni doğmuş bir oğlak, kışın giyilecek beyaz bir keçi postu gibi, bir çobana yakışacak armağanlar verdi. Çok memnun olan Eudromos Daphnis'i öperek onu efendisine bol bol öveceğine söz verdi. Eudromos Daphnis hakkında hoş duygular besleyerek ayrılırken Khloe ile birlikte sürüsünü güden Daphnis ise endişeler içindeydi. Khloe de kendince bazı endişelere kapılmıştı. Keçilere, dağlara, çiftçilere ve bir de Khloe'ye alışık olan bu delikanlı o güne dek sadece adını duyduğu efendisini görmek üzereydi. Khloe onun adına ürküyordu. Efendisiyle nasıl konuşacaktı? Evlilik hayallerinin suya düşeceği korkusuyla perişandı. Bu yüzden durmadan öpüşüyorlar ve birbirlerine o kadar sıkı sarılıyorlardı ki, tek gövde haline gelmiş gibi oluyorlardı. Yine de öpücükleri tutkulu değildi; sarılmaları da bir köşeden efendileri onları izliyormuş ya da kimsenin onları görmesini istemiyorlarmış gibi, gayet ruhsuzdu. Derken dertler başladı.

Her şey Lampis adında haddini bilmeyen bir sıgırtmaç yüzünden patlak verdi. Khloe'yle evlenmek için birkaç kez girişimde bulunmuş, bu konuda ne kadar istekli olduğunu kanıtlamak için Drias'a bir sürü armağan vermişti. Efendisi rıza gösterirse Khloe'nin Daphnis'in karısı olacağını öğrenince Daphnis ile Khloe'yi efendinin gözünde küçük düşürmek için ne yapacağını düşünmeye başladı. Efendinin bahçeden çok hoşlandığını bildiği için bahçeyi bozmak, hatta tahrip etmek için elinden geleni yapmaya karar verdi. Ağaçları kesmeye kalkışırsa çıkarcacı gürültü onu ele verirdi. Bunun yerine çiçekleri tahrip etmeye karar verdi. Karanlığın çökmesini bekleyip çiti aştıktan sonra bazı çiçekleri kökleyip attı. Kimilerini

yoldu, kimilerinin üstünde domuz ezmiş gibi tepindi. Kimseye görünmeden çekip gitti. Ertesi sabahın erken saatlerinde pınarın suyuyla çiçekleri sulamak isteyen Lamon bahçeye geldi. Her yerin tahrip edildiğini, bunun hırsız değil düşman işi olduğu görünce bağırıp çağırarak tanrılara yakarmaya başladı. Mirtale onu duyunca elindeki işi bırakıp yanına koştu. Daphnis de keçilerini yalnız başlarına otlamaya bırakıp koşarak geldi. Olanları görünce onlar da bağırmaya başladılar ve gözyaşları içinde kaldılar. Çiçeklerin başına gelenler yeterince acıklıydı ama bir yandan da efendilerden korktukları için kederleniyorlardı. Aslında çiçeklerin ne halde olduğunu yabancı biri bile görse ağlardı. Bahçe perişan haldeydi. Her yer toprak içindeydi. Ezilip parçalanmaktan kurtulabilmiş çiçekler yerlerde olsalar bile güzel görünmeye çalışır gibiydi. Bir zamanlar çiçeklerin olduğu yerlerde arılar, ağlayan kadınlar gibi vızıldayarak dolanıyordu.

Lamon dehşet içindeydi. "Ah, güllerim nasıl da parçalanmış. Menekşelerimin tarhları nasıl da kazılmış, eşilmiş, mahvedilmiş. Ya sümbüllerle nergisler... O alçak kökleyip atmış hepsini. Bahar geldiğinde ekecek soğanım bile olmayacak. Yaz geldiğinde çiçeklerim açmayacak, güz geldiğinde taşlar, çelenkler yapamayacağız. Hiç acımadın mı zavallı çiçeklerime, Dionysos, efendim? Yanı başlarında duruyordun. Onları seyrediyor, onlardan yapılmış taşlar takıyordun. Bu haldeyken bahçemi efendime nasıl gösteririm? Görünce bu halini ne yapar acaba? Marsyas¹ gibi beni de bir çam ağacında sallandırır mı? Hatta bunu keçilerin yaptığını düşünürse Daphnis'i de asar mı?"

1. Frigyalı bir satyr ve flüt ustası olan Marsyas Apollon ile müzik yarışına girer ve Apollon'un hileleri ile kaybetmesi sağlanır. Apollon Marsyas'ı kayalıklarda bir zeytin ağacına astırıp diri diri derisini yüzdürür. Çok üzülen müzler öyle çok ağlarlar ki gözyaşları dağların arasından akıp Marsias Çayı'nı (Çine Çayı) oluşturur. (Ç.N.)

Bu düşüncelerle gözyaşları arttıkça arttı ve giderek çiçeklerden çok kendi hayatları için kederlenmeye başladı. Khloe de Daphnis'in asılacağı endişesiyle yas tutmaya başlamıştı. Daphnis'in asıldığını gözünün önüne getirip ıstırap içinde kıvranırken "Keşke efendimiz hiç gelmese," diye dualar ediyordu. Akşam olmak üzereyken Eudromos ortaya çıkıp yaşlı efendinin üç gün içinde geleceğini ama oğlu Astilos'un ertesi gün orada olacağını bildirdi. Bu haberi alınca olan bitenleri düşünüp Eudromos'u da aralarına alarak ne yapacaklarına karar vermeye çalıştılar. Eudromos Daphnis'i seviyordu ve ona meseleyi önce genç efendiye açmasını önererek ne de olsa hemşerisi olduğu için onu dinleyeceğini düşünüp kendisinin de aracılık edeceğine söz verdi. Ertesi gün olduğunda aynen öyle yaptılar.

Astilos ertesi gün yanında her zamanki dalkavuğu Gnathon ile birlikte geldi; iki adam da at üstündeydi. Astilos sakal bırakmaya başlamıştı ama Gnathon nicedir sakalını kesmişti. Lamon, Mirtale ve Daphnis gelenlerin ayaklarına kapanıp hiçbir kabahat işlememiş olsa da bahtsız bir yaşlı adama merhamet göstermelerini, onu bağışlamalarını, babasının gazabından esirgemelerini dilediler. Sonra Lamon olan bitenleri anlattı. Astilos bahçeye gidip çiçeklerin nasıl tahrip edildiğini gördü. Babasıyla ilgili meseleyi halledeceğini, bütün kabahati atlarının üstüne atacağını söyledi. Hikâye, "Atlarımız çiçeklere yakın bir yere bağlıydı," diye başlayacak, "ve durdukları yerde oynamaya başlayıp tepindiklerinde kimilerini ezmişler, sonra da serbest kalıp tarhları dağıtmışlar," denecekti. Bunun üzerine Lamon ve Mirtale Astilos'a hayırduaları ettiler; Daphnis de armağan olarak oğlaklar, peynirler, kuşlar, üzüm salkımları, dalında elmalar verdi. Armağanlar arasında mis gibi kokan, insanın içip içebileceğinin en iyisi olan Lesbos şarabı da vardı.

Astilos armağanlara teşekkür edip tavşan avına gitti. Zengin delikanlılar böyledir, o sırada moda olan neyse peşine takılırlar ve taşradaki mülklerine gittiklerinde kendilerine farklı eğlenceler ararlar. Yemeye, içmeye düşkün, sarhoş olmayı seven, sarhoş olduğunda cinsel arzusu kabaaran, akli çalışmazken çenesi, midesi ve göbeğinin altı çok iyi çalışan bir adam olan Gnathon armağanları getiren Daphnis'i dalgın bir tavırla izliyordu. Gnathon tabiatı icabı oğlanlardan hoşlanırdı. Şehirde böyle bir güzellik bulamayacağını düşünerek Daphnis'i elde etmeye karar verdi. Yoksul bir çoban olduğu için onu ikna etmenin gayet kolay olacağını düşünüyordu. Kafasına bu düşünceler takıldığından Astilos ile birlikte ava gitmek yerine Daphnis'in keçileri otlattığı yere gitti. Keçileri seyreder gibi yapıyordu ama bakışları Daphnis'in üzerindeydi. Hayvanlarını methederek, kavalıyla kırsal havalar çalmasını isteyerek gönlünü almaya çalıştı. Daphnis'e onu kölelikten kurtarıp özgür biri yapabilecek güce sahip olduğunu söyledi. Gnathon onu avucunun içine aldığına emin olduğunda karanlık çöküp de keçilerini otlaktan getirirken Daphnis'in yolunu kesip karşısına dikildi. Doğruca üstüne gidip onu öptü. Sonra da dişi keçiler tekelere nasıl teslim oluyorsa aynen öyle yapıp kendisine teslim olmasını istedi. Daphnis bu teklif üzerine azıcık düşündükten sonra onu yanıtladı: "Dişi keçilerin tekelere teslim olması iyi bir şeydir ama bir tekenin başka tekeye teslim olduğu, bir koçun başka koça gittiği ya da horozun tavuk yerine başka horozun üstüne çıktığı görülmemiştir." Gnathon icap ederse kuvvet kullanabilecek türden bir adamdı. Daphnis'i zorla elde etmeye çalışırken delikanlı onu itip yere devirdi. Gnathon öyle sarhoştur ki ayakta zor duruyordu. Sırtüstü düştüğü yerde kalınca Daphnis koşarak yanından uzaklaştı. Şimdi Gnathon'a lazım olan güzel bir oğlan değil onu eve taşıyacak bir hamaldı. Daphnis ise bir

daha asla onun yanına yaklaşmadı ve keçilerin otlaklarını çok sık değiştirdi. Daphnis'in güzel olduğu kadar güçlü bir delikanlı olduğunu anlayan Gnathon böyle bir şeye tekrar kalkışmadı ama Astilos ile Daphnis hakkında konuşabilmek için fırsat kollamaya başladı. Etrafındakilere cömert davranmayı seven genç adamın Daphnis'i kendisine armağan etmesini umuyordu. Gnathon böyle bir fırsat yakalayamadı çünkü büyük efendi Dionysofanes ve karısı Kleariste yanlarında bir sürü yk hayvanı, köleler, kadınlar ve erkekler ile gelmişlerdi bile. Yine de Gnathon duyduğu sevdayı anlatan uzun bir söylev hazırlamaya koyuldu.

Dionysofanes saçları kırılaşmaya başlamış ama iri-yarı, yakışıklı, gençlere taş çıkarabilecek güçte bir adamdı. Zenginlikte birkaç benzeri varsa da iyilik açısından benzersizdi. Geldiği ilk gün kırsal bölgenin tanrılarına, Demeter'e, Dionysos'a, Pan'a ve nympha'lara kurbanlar keserken kurban töreninde bulunan herkes için kocaman bir kazanda şarap sundu. Sonraki günler ise Lamon'un yaptıklarını incelemekle geçti. Saban izleriyle süslenmiş tarlalar, sürgünlerle dolu asmalar, güzelliklerle süslü bir bahçe (zira Astilos ieklerin başına gelenlerin suçunu üstlenmişti) gördü. Gördüklerinden çok memnun kalan Dionysofanes Lamon'a övgüler yağdırdı ve onu zgr kılacağına söz verdi. Sonra otlaklara inip otlayan keçileri ve obanlarını görmeye gitti.

Khloe ormana kaçmıştı çünkü utanıyor, yeni gelen onca insandan rkyordu. Ama keçi derisine bürünmüş, omzuna yeni bir heybe asmış olan Daphnis orada bekliyordu. Bir elinde taze peynirler, öteki elinde meme emen oğlaklar vardı. Bir zamanlar Apollon sığırtmaç olarak Laomedon'a¹ hizmet edip sürülerine baktıysa herhalde

1. Apollon Zeus'u kızdırınca Poseidon'la birlikte sürgüne gönderilir ve Troya kralı Laomedon'un hizmetine girer. (.N.)

Daphnis'in bu haline benziyor olmalıydı. Daphnis tek kelime etmedi ama kızarak başını öne eğip armağanlarını sundu. Lamon ise şöyle konuştu: "Efendimiz, işte keçi çobanınız bu. Gütmesi için ona elli dişi keçiyle iki teke vermiştiniz; onları yüz dişi keçi ile on teke olarak çoğalttı. Tüylerinin ne kadar gür, ne kadar parlak olduğunu, boynuzlarında tek kırık bile olmadığını görüyor musunuz? Onları müzikle eğitti. Kavalının sesini dinleyerek her şey yapabilirler."

Kleariste söylenenleri duymuş, Lamon'un iddiasının doğru olup olmadığını anlamak istemişti. Daphnis'e kavalıyla keçilerine her zamanki havaları çalmasını söyledi, bitirdiğinde kendisine bir pelerin, bir gömlek ve sandaletler armağan edeceğine söz verdi. Daphnis herkesi bir konser dinler gibi oturttu, incir ağacının altında durup heybesinden kavalını çıkararak azıcık üfledi. Keçiler başlarını kaldırıp dimdik durdular. Sonra pastoral bir ezgi çalmaya başladığında keçiler başlarını eğip otlamaya başladılar. Daha yumuşak, tatlı bir ezgiye başladığı zaman birbirlerine yanaşıp yere çöktüler. Ardından irkiltici, gergin bir ezgiye geçtiğinde keçiler peşlerinden kurt geliyormuş gibi koşarak ormana sığındılar. Daphnis hemen onları çağıran bir ezgi çaldı; keçiler de ormandan çıkıp ayaklarının dibine kadar geldiler. Köleler bile efendilerine bu kadar itaat edemezlerdi. Herkes, özellikle Kleariste şaşırıp kalmıştı. İyi bir keçi çobanı olduğu kadar müthiş bir müzisyen olduğunu söyleyerek armağanlarını vereceğine ant içti.

Öğle saatlerinde Dionysofanes ve yanındakiler kaldıkları eve gittiklerinde sofralarından Daphnis'e de yemek gönderdiler. Khloe ile birlikte şehirden gelen bu yemekleri keyifle yediler. Daphnis efendisini ikna edip evlenmeyi başaracağına inanıyordu.

Öte yandan Gnathon keçi otlağında gördükleriyle

iyice heyecanlanmış, Daphnis olmadan yaşamanın anlamsız olduğunu düşünmeye başlayarak bahçede dolaşan Astilos'un peşine düşmüştü. Sonra Astilos'u Dionysos tapınağına götürerek elini, ayağını öpmeye başladı. Astilos meselenin ne olduğunu sorup yardımcı olacağına söz vererek konuşması için onu cesaretlendirince Gnathon şunları söyledi: "Gnathon, yani şimdiye dek sadece sofranızdan zevk alan, yıllanmış şaraptan daha leziz hiçbir şey olamayacağına yemin eden, aşçılarınızın Mitilini'nin en güzel oğlanından da müthiş olduklarını söyleyen bu adam ocağınıza düştü, efendim. Artık güzellik denince aklıma sadece Daphnis geliyor. Zengin sofralara duyduğum iştahı kaybettim, her gün önümde etler, balıklar, pastalar, börekler pişse de bir keçi olup otlarla, yapraklarla beslenmeyi memnuniyetle yeğlerim, yeter ki Daphnis'in kavalını dinleyeyim, onun tarafından güdüleyim. Gnathon'u kurtarın, amansız Eros'u yenelim. Yoksa, tanrılara yemin ederim ki, bir hançer bulup şu dopdolu karnımı deşecek, Daphnis'in kapısının eşikinde kendimi öldüreceğim; o zaman canınız eğlenmek istediğinde 'Sevgili Gnathy' diye beni çağıramayacaksınız."

Gözyaşları içinde onu öpücüklere boğan Gnathon karşısında Astilos diyecek laf bulamadı. Son derece cömert bir delikanlıydı ve aşk acılarıyla henüz tanışmamıştı. Babasından Daphnis'i isteyeceğine, onun Gnathon'un kölesi ve oynaşı olarak şehre gelmesine izin vermesini sağlayacağına söz verdi. Ama yine de Astilos onun bu konuda bir kez daha düşünmesini isterken gülümseyerek ona sordu: "Lamon'un oğlu seni utandırmayacak mı? Keçi güden bir delikanlının yanında yatmayı gerçekten istiyor musun?" derken keçilerin kokusundan tiksiniş gibi suratını buruşturuyordu. Gnathon sıkça gittiği içki âlemlerinde, sefahat hayatında dinlediği öykülerden hareket ederek Daphnis ile kendisi arasındaki aşkın imkân-

sız olmayacağını savunmaya başladı. “Hiçbir sevdalı böyle şeylerle ilgilenmez, sevdasına yol açan gövdenin güzelliğini gördüğünde ona kapılır, gider. İşte bu yüzden ki kimileri bir ağaca, bazıları bir ırmağa, bazıları da yabani bir hayvana âşık olabilir. Sevdalandığından korkan birine acımak gerekmez mi? Ben bir kölenin gövdesine ama özgür bir adamın güzelliğine sevdalandım. Saçlarının sümbüller gibi olduğunu, o kaşların altındaki gözlerinin altın bir yüzüğün mücevherleri gibi ışıldadığını, çehresinin kızarışını, ağzının fildişine taş çıkaran dişlerle süslü olduğunu görmüyor musunuz? Kim istemez oradan bir öpücük almayı? Bir çobanı sevdiysem tanrıların yaptığını yapıyorum demektir. Ançises¹ bir sığırtaçtı ve Aphrodite onu elde etti. Brankhos² keçi otlatıyordu ama Apollon onu sevdi. Ganymedes³ de çobandı ama her şeyin üstündeki o tanrı onu alıp kaçırdı. Onu sevdikleri belli olan keçilerin itaat ettiklerine tanıklık ettiğimiz bir delikanlıyı küçümsemeyelim. Hatta, böyle bir güzelliğin yeryüzünde kalmasına izin verdikleri için Zeus’un kartallarına şükrederim.”

Astilos Gnathon’un son söylediklerini pek beğenmişti ve Eros’un insanları nasıl da iyi hatiplere dönüştür-

1. Aphrodite’nin İda Dağı’nda sığır otlatırken görüp vurulduğu, ölümlü kılığına girip elde ettiği Troya’lı çoban. (Ç.N.)

2. Efsaneye göre Apollon, Didim çevresinde çobanlık yapan Brankhos’la tanıştığında onun saflığından ve nezaketinden hoşlanarak ona biliciliğin sırlarını öğretir. Öğrendiği tanrısal sırları insanlara aktarmak isteyen Brankhos şimdi Apollon Tapınağı’nın olduğu yerdeki defne ormanıya su kaynağının hemen yakınına ilk Apollon tapınağını kurar. (Ç.N.)

3. Troya’yı kuran Tros’un oğlu. İda Dağı’nda avlanırken Zeus ona âşık olur ve kartalını göndererek Olympos’a getirtir. Efsanenin başka bir şeklinde ise Zeus kartal biçimine girip onu pençeleriyle Olympos’a taşır. Ölümlülerin en güzeli sayılan Ganymedes’in görevi Olympos’taki tanrılara içki sunmaktır. Bir başka söylence Zeus’un Ganymedes’e cinsel istek duyduğunu, onunla birlikte olduğunu ileri sürer. Ganymedes efsanesinden dolayı eski Yunan’da erkeklerin bir delikanlıya cinsel eğilimi dinsel nitelikte, hatta sevap olarak görülürdü. (Ç.N.)

düğünü hayretle izliyordu. Babasıyla Daphnis konusunu konuşmak için fırsat kollayacağına söz verdi. O sırada Eudromus konuşulanlara kulak misafiri olmuş, Daphnis'i sevdiği ve soylu bir delikanlı olduğu için böyle güzel bir insanın Gnathon'un esrik şehvetine kurban edilme ihtimali karşısında öfkelenmişti, bu yüzden de tüm duyduklarını Lamon ile Daphnis'e anlattı. Daphnis'in ödü kopmuştu; ya kaçmayı göze alması ya da kendiyle birlikte Khloe'yi öldürmesi gerektiğini düşünmeye başlamıştı. Ama Lamon Mirtale'yi kulübenin dışına çıkarıp bir kenara çekerek onunla konuştu. "Artık bu işin sonuna geldik, hanım. Bunca zaman sakladığımız sırrı açığa vurma- nın zamanı geldi. Bundan sonraki hayatımız aç ve açıkta geçebilir, keçilerimiz ortada kalabilir. Ama Pan ile nympha'lar üstüne yemin ederim ki, öküz gibi ahıra bağlanacağımı bilsem de artık Daphnis'in doğumu konusundaki sessizliğimi bozacağım. Onu terk edilmiş olarak bulduğumu, bir keçinin beslediğini anlatacağım, yanında bulduğum yadigârları göstereceğim. Haydi bakalım, o lanet olası Gnathon öğrensın onun kim olduğunu, kime şehvet duyduğunu. Sen de git çocuğun yanındaki eşyayı getir, hazır et."

Ne yapacaklarına karar verdikten sonra tekrar kulübe- ye girdiler. Astilos istirahate çekilmiş olan babasının yanına gidip Daphnis'i şehre götürmek için izin istedi. Çok güzel bir delikanlı olduğunu, kırsal hayatta ziyan olup gideceğini, Gnathon'un ona şehir hayatını öğreteceğini söyledi. Babası bu teklifini memnuniyetle karşıla- yarak Lamon ile Mirtale'yi çağırıp güzel haberi verdi, Daphnis'in bundan böyle keçilere değil Astilos'a hizmet edeceğini, Daphnis yerine iki tane keçi çobanı görevlen- direceğini söyledi. O zaman, tam da aralarına böyle gü- zel bir delikanlının katılacağını öğrenen Dionysofanes'in köleleri çevrelerinde toplanırken Lamon konuşmak için

izin istedi. "Efendim, ihtiyar bir adamdan gerçek bir öykü dinleyeceksiniz şimdi. Pan ve nympha'lar üstüne yemin ederim ki sözlerimde zerrece yalan bulunmayacaktır. Ben Daphnis'in babası değilim; Mirtale de annesi olma onuruna hiç erişmemiştir. Bu çocuğun ana babası başkalarıdır. Belki de yeterince çocukları olduğu için onu terk etmişlerdir. Onu terk edilmiş ve keçilerimden biri tarafından beslenirken buldum. O keçi öldüğünden onu bahçede, kulübemin yakınına gömdüm çünkü analık görevlerini layıkıyla yerine getirmesinden çok hoşnut kalmıştım. Çocuğun yanında bazı şeyler de buldum; bunu da itiraf ederim, efendim ve onları iyice sakladım. Bulduğum şeyler benim elde edebileceğimden çok daha büyük bir servetin izlerini taşıyordu. Daphnis'in Astilos'un kölesi olma fikrine karşı çıkamam, güzelim bir efendinin güzelim bir uşağı olacaktır ama Gnathon'un esrik şehvetine teslim olmasına rıza gösteremem. Mitilini'ye götürüp bir kadının görevlerini yaptırmak istiyor ona."

Lamon daha fazla konuşamayarak gözyaşları içinde kaldı. Gnathon'un çehresi kararmıştı; Lamon'a saldıracak gibiydi. İşittikleri karşısında donup kalmış olan Dionysofanes ise Gnathon'a sesini kesip çekilmesini söyledi. Lamon'u yüreklendirerek konuşmasını, gerçeği söylemesini, oğlunu yanında tutacak diye hiçbir şey uydurmamasını istedi. Lamon tüm tanrılar üstüne yemin edip gerçeği söylediğini tekrarladıktan sonra yalanı varsa işkenceye bile razı olduğunu açıklayınca Dionysofanes karısı Kleariste'den biraz uzaklaşmasını rica etti, yalnız kalarak durumu değerlendirmeye çalıştı. "Lamon bir yerine iki keçi çobanına sahip olacakken neden yalan söylersin? Cahil bir köylü böyle bir hikâyeyi nasıl uydurur? Zaten yaşlı bir adamla sıradan bir köylü kadından bu kadar güzel çocuk nasıl çıkmış?"

Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu tahmin etmeye

çalışmak yerine bebeğin kundağını, yanına bırakılanları görüp gerçekten büyük bir servetin izlerini taşıyıp taşımadıklarını anlamaya karar verdi. Mirtale eski bir bohçaya koyup kaldırdığı yadigârları getirmeye gitti. Getirdiklerine ilk bakan Dionysofanes oldu. Altın bir tokayla süslü minik mor hırkayı, fildişi saplı hançeri gördüğünde "Ah, Zeus! Yüce efendim!" diye bağırdı. Gelip baksın diye karısını çağırdı; kadın da kendi gözleriyle görünce haykırdı: "Ah, Moirai¹, sen nelere kadırsın! Bebeğimizin yanına bunları koymamış mıydık biz? Sofron'u göndermedik mi onu kırlara bıraksın diye? Bebeğimizin yanındakiler bunlar, aynen öyle. Kocacığım, bu bizim çocuğumuz. Daphnis senin oğlun ve senin keçilerini güdüp duruyormuş nicedir."

Kleariste konuşmaya devam ederken Dionysofanes kundak bezini, yanındaki eşyayı koklayıp öperek sevinç gözyaşları döküyordu. Astilos ise Daphnis'in kardeşi olduğunu anlayınca onu ilk kez kendisi öpebilmek için üstündeki önlüğü fırlatıp atarak bahçeye koştu. Astilos'un yanındakilerle birlikte "Daphnis!" diye bağırarak üstüne doğru koştuğunu gören Daphnis kendisini yakalayacaklarını sanarak kaçmaya başladı. Heybesiyle kavalını fırlattı, kendini kayalıklardan aşağı atmayı düşünerek denize doğru bir koşu tutturdu. Astilos yeniden haykırmasaydı garip bir şey olacak, kim olduğu henüz meydana çıkmış olan Daphnis bulunduğu gibi yitirilecekti. "Dur, Daphnis! Bekle! Korkma! Ben senin kardeşimim! Efendin sandığın kişiler ise ailen. Lamon her şeyi anlattı bize, kundağını, eşyanı gösterdi. Dön, gel de bak, herkes ne kadar mutlu, ne kadar neşeli. Ama önce beni öp. Nympha'lar adına yemin ederim ki, yalan söylemiyorum."

Daphnis ancak onun yemin ettiğini duyunca durakladı ve Astilos'un yanına gelip kendisini öpmesini bekledi. O öperken kadınlı erkekli köle kalabalığı heyecanla üstüne atıldı. Peşlerinden annesiyle babası geliyordu. Herkes ona sarılıp öptü, hem ağlayıp hem gülüyorlardı. Daphnis herkesten önce annesiyle babasına onları nice-dir tanıyormuş gibi, sevgiyle sarıldı, göğsüne bastırdı, bir türlü ayrılmak istemedi. Kanı bu kadar çabuk kaynamıştı onlara.

Daphnis bir süreliğine Khloe'yi bile unuttu. Çiftlik evine gittiğinde ona pahalı, şık giysiler verdiler. Babasının yanına oturup anlattıklarını dinlemeye başladı. "Genç yaşta evlendim ben, evlatlarım ve kısa zaman sonra arzu ettiğim gibi talihli bir baba oldum. Önce bir oğlum oldu, sonra bir kızım, ardından Astilos. Bu kadar çocuğum olması bana yetmişti, dolayısıyla bunlardan sonra bir çocuğum daha olunca onu doğaya terk edip yanına mezarına koyulur diye düşünerek bu yadigârları bıraktım. Ama kaderin planı bambaşkaymış. Büyük oğlumla kızım aynı gün, aynı hastalıktan öldüler. Sen ise yaşlılığımızda yardımcı olmak için tanrıların inayetiyle bize bağışlanmışsın. Seni terk ettiğim için bana güvenme, Daphnis, bu kararı gönül rahatlığıyla aldığımı sanma. Sen de Astilos, mirasın tamamı yerine bir kısmını alacağın için üzülme sakın. Akli başında bir adam için bir kardeş sahibi olmaktan daha değerli bir şey yoktur. Haydi, öpüşün şimdi, mesele paraysa nice krala taş çıkarınız. Size araziler, becerikli köleler, altın, gümüş gibi tüm zenginlerin tadını çıkardığı şeyler bırakacağım. Burayı da Lamon, Mirtale ve otlattığı keçilerle birlikte özel bir armağan olarak Daphnis'e vereceğim."

Babası konuşmasını sürdürürken Daphnis birden yerinden fırladı. "Hatırlattığınız için teşekkür ederim, babacığım. Keçilerimi suya götürmem lazım. Kim bilir nasıl

susamışlardır; oysa onlar kavalımın sesini beklerken ben burada oturuyorum.” Yeni efendilerinin kendini hâlâ keçi çobanı olarak görmesine herkes yürekten güldü. Keçilerle ilgilenmesi için biri gönderildi. Zeus’a kurbanlar sunulurken büyük bir şenlik için hazırlıklara girişildi. Bu arada Gnathon birilerinin gözüne çarpmaktan korkarak yalnız başına Dionysos tapınağına sığınmıştı. Dionysofanes’in oğlunu bulduğu, keçi çobanı Daphnis’in mülkün efendisi oluverdiği haberi hemen her yerde duyuldu. Ertesi sabahın erken saatlerinde dört bir yandan insanlar gelip delikanlıyı tebrik ederek babasına armağanlar getirdiler. İlk gelenler arasında Khloe’nin babalığı Drias da vardı.

Dionysofanes sevincini paylaşmaları için herkesin kalıp şenliğe katılmasını istedi. Hepsine yetecek kadar şarap ve ekmek olduğu gibi av kuşları, süt domuzları, her türden börekler, çörekler de sunuluyordu. Kırkların tanrılarına birçok kurban verildi. Kurban töreninde Daphnis çobanlığında kullandığı her şeyi bir araya getirdikten sonra bunları tanrılara adak olarak dağıttı. Heybesiyle keçi postundan gocuğunu Dionysos’a, kavalıyla flütünü Pan’a, değneğiyle süt kovalarını nympha’lara sundu. Yine de kullanmaya alıştığı eşya beklenmedik sadetinden daha mutlu edici geliyor olmalı ki her birinden ayrılırken gözyaşı döktüğü gibi kovaları süt sağdıktan, keçi postundan gocuğunu sırtına geçirdikten, kavalını son bir kez çaldıktan sonra onlardan ayrılabilirdi. Her birini öptü, tekelerine adlarıyla hitap ederek keçileriyle konuştu. Pınarından su içti çünkü Khloe ile birlikte hep oradan su içerlerdi. Henüz sevdasından kimseye söz etmemişti, uygun zamanı kolluyordu.

Daphnis şenlikler içinde eğlenirken Khloe cephesinde başka şeyler oluyordu. Genç kız koyunlarını otlatırken ağlıyordu. Kendi kendine onun yerinde olan herkesin söyleyebileceği şeyler söylüyordu: “Daphnis iyice

unuttu beni. Niye keçileri üstüne yemin verdirdim ki? Nympha'lar üstüne verdirseydim keşke. Khloe'yi unuttuğu gibi keçilerini de bir yana bırakıverdi. Belki de anasının hizmetkârları arasında benden güzelini bulmuştur. Elveda! Hoşça kalın! O olmadan yaşayamam ben."

Khloe kendi kendine bunları düşünüp söylenirken sığırtmaç Lampis bir grup köylüyle yanında belirip onu yakaladı. Daphnis'in bundan sonra onunla evlenmeyeceğini, dolayısıyla Drias'ın kendisini kabul edeceğini düşünmüştü. Çılgınlık atan Khloe'yi alıp götürürlerken biri onları gördü ve durumu Nape'ye haber verdi. Nape Drias'a söylerken Daphnis de yanındaydı ama babasına bir şey söylemeye cesaret edemedi. Kendini tutamayaarak bahçeye koşarak ağlayıp sızlamaya başladı: "Ah, neden çıktı gerçekler ortaya? Keçilerimi güderken ne kadar mutluydum ben. O günlerde Khloe'yi görebiliyor, onu dinleyebiliyordum. Şimdi Lampis onu alıp götürdü ve gece olduğunda onunla yatacak. Ben ise burada içki içip sefahat içinde yaşıyorum. Pan ve keçilerim üstüne boş bir yemin etmişim."

Bahçenin bir köşesinde durup kimseye görünmemeye çalışan Gnathon söylediklerini duyunca Daphnis'le arasını düzeltmek için bu fırsatı kullanmaya karar verip Astilos'un çevresindeki delikanlıları toplayarak Drias'ı bulmaya gitti. Drias'ın rehberliğiyle Lampis'in kulübesine ulaştığında Lampis Khloe'yi içeri sokmak üzereyken onu yakaladı. Kızı kurtarıp adamı güzelce dövdü. Lampis'i bağlayıp savaş tutsağı olarak götürmek isterken elinden kaçırdı. Yine de çok iyi bir iş başarmış olan Gnathon ortalık karardığında geri döndüğü zaman Dionysosfanes'in uyumuş olduğunu öğrendi ama Daphnis hâlâ uyanıktı ve bahçede ağlayıp duruyordu. Khloe'yi ona götürüp teslim ederken olan bitenleri anlatarak Daphnis'e yalvardı: "Lütfen hakkımda kötü şeyler düşünme, Daph-

nis, beni de azıcık işe yarar kölelerinden biri kabul et ve lütfen sofranı benden esirgeme çünkü o olmazsa açlıktan ölürüm.” Daphnis Khloe’yi görünce onu kollarının arasına alırken Gnathon ile çekişmelerini geride bırakmaya karar verdi çünkü artık onu iyiliksever biri olarak görmeye başlamıştı. Onu ihmal ettiği için Khloe’dan özür üstüne özür dilemeye koyuldu.

Biraz düşündükten sonra evlilik planları konusunda sessiz kalmaya, bu planlardan sadece Khloe’nin analığına söz etmeye karar verdyseler de Drias bu fikre karşı çıkıp Daphnis’i babasıyla konuşmak için yüreklendirmeye çalışırken onu ikna etmek için kendisinin de elinden geleni yapacağını söyledi. Böylece gün ağardığında Drias bebeğin yanında bulduğu şeyleri heybesine koyup Dionysofanes ve Kleariste ile konuşmak için yola koyulmuştu. Onlarla bahçede karşılaştı ve tesadüfen Astilos ile Daphnis de yanlarındaydı. Selamlaştıktan sonra Drias konuşmaya başladı: “Lamon nasıl bir gerekçeyle bazı şeyleri açıkladıysa benim de aynı gerekçelerle şimdiye dek gizli kalmış şeyleri açıklamam lazım. Ben Khloe’nin babası değilim, onu emziren de karım değildir. Onun ana babası başkaları olmalı ve nympha’ların mağarasında yatarken onu bir koyun emzirdi. Kendi gözlerimle gördüğüm bu olay beni çok şaşırttı. Bunun üzerine onu alıp eve götürdüm, besleyip büyüttüm. Bu anlattıklarımın kanıtı kızın güzelliğidir çünkü bize benzer hiçbir yanı yoktur. Bebekliğinden kalma bu yadigârlar da kanıtımdır çünkü bir çobanın sahip olamayacağı kadar kıymetli şeylerdir. Bakın bunlara, iyice inceleyin ki akrabaları bulunsun ve Daphnis’e layık biri olduğu kanıtılsın.”

Drias bu son cümleyi boş yere söylememişken o cümle Dionysofanes’in dikkatinden kaçmamıştı. Babası dikkatini Daphnis’e yönelttiğinde sararıp solduğunu, gözünden yaşlar süzüldüğünü görünce kıza sevdalı oldu-

ğunu anladı. Başkasının kızıyla ilgilenmekten çok kendi oğlunun iyiliği için Drias'ın sözlerini dikkate almaya, doğruluklarını kontrol etmeye karar verdi. Drias'ın gösterdiği şeyleri, altın yaldızlı sandaletleri, altın halhalları, altın kuşağı incelediğinde Dionysofanes Khloe'yi çağırıp ona hiçbir şeyden korkmamasını, artık bir koca adayı bulunduğunu söyleyerek yakında asıl anasıyla babasının bulunacağına söz verdi. Kleariste onu hemen himayesi altına alıp gelini olsa nasıl giydirecekse öyle giydirdi. Dionysofanes ise Daphnis'i karşısına alarak Khloe'nin baki-re olup olmadığını sordu. Daphnis öpüşmekten başka bir şey yapmadıklarına yemin edip birbirlerine çok sadık olduklarını ekledi. Buna çok memnun olan Dionysofanes ikisini birden şölen sofrasına davet etti.

Süslenip şık giysilere bürünmüş olan Khloe'nin güzelliği artık herkesin dikkatini çeker olmuştu. Güzel bir elbise giymiş, saçlarını toplamıştı. Yüzünü de yıkayınca öyle güzelleşmişti ki neredeyse Daphnis bile tanıyamayacaktı onu. Biri çıkıp yanındaki eşya olmasa bile Drias'ın bu kadar güzel bir kızın babası olamayacağına yemin etti. Ama Drias oradaydı, Nape ile birlikte Lamon ve Mirtale'nin de oturduğu bir sedirde ikramların tadını çıkarıyordu. Sonraki günlerde kurbanlar kesildi, fiçılar dolusu şarap ikram edildi. Khloe tüm eşyasını, yani kavalını, heybesini, ceylan derisini ve süt kovalarını tanrılara armağan etti. Pınara şarap döktü çünkü onun yanında emzirilmiş, sularını hep ondan içmişti. Drias onu emziren koyunun gömülü olduğu yeri gösterince Khloe orayı çiçek demetleriyle kapladı. Kavalıyla sürüsüne son bir ezgi çaldıktan sonra tanrıçalara ana babası bulunduğu onların Daphnis ile evliliğine layık insanlar çıkması için dualar etti.

Köyde yeterince şenlik yaptıklarını düşünerek gençlerin evliliğini fazla geciktirmemek için kente dönüp

Khloe'nin ana babasını aramaya karar verdiler. Sabahın erken saatlerinde yola çıkacaklardı. Drias'a üç bin drahmi daha, Lamon'a hasadın ve bağların olduğu kadar keçilerin ve çobanlarının yarı hisselerini, ayrıca kışlık giysiler verdiler. Drias'ı da karısını da kölelikten azat edip özgün kıldılar. Sonra da şenlikli bir uğurlamayla atlara ve arabalara doluşup Mitilini'ye doğru hareket ettiler.

Kente gece vardıklarında kimse onları görmemişti ama gün ağarırken kapılarında kadınlı, erkekli bir kalabalık birikmeye başladı. Oğlunu bulduğu için Dionysofanes'i kutluyorlardı ama delikanlının ne kadar yakışıklı olduğunu görünce daha da heyecanlandılar. Kadınlar hem bir erkek evlada hem de bir geline kavuşan Kleariste'yi kutluyorlardı. Khloe'nin güzelliği herkesin gözünü kamaştırıyor, güzelliğinin kıyaslandığı herkesten üstün olduğu kabul ediliyordu. Bütün kent ahalisi gençleri konuşuyordu. Mutlu bir evlilik yapacakları şimdiden kabul edilmişti bile. Herkes kızın ailesinin bu güzelliğe layık insanlar çıkması için dualar ediyordu. Birçok zengin kadın tanrılara yakarıp Khloe gibi güzel bir kızın annesi olma şansının kendilerine verilmesi için dua ediyordu.

Dionysofanes epeyce endişeli düşünceler içinde olsa bile derin bir uykuya daldı ve rüya gördü. Rüyasında nympa'lar Pan'dan gençlerin evliliğine rıza göstermesini istiyorlardı. Eros ise yayını gevşetip okluğunu yere koyduktan sonra Dionysofanes'e bir şenlik düzenleyip Mitilini'deki tüm soyluları davet ederek, son şarap sürahisi boşalırken Khloe'nin kundak beziyle yanındaki yadigârları tek tek bütün misafirlerine gösterirse düğün şarkıları terennüm etme zamanının geleceğini söyledi. Bu rüya üstüne Dionysofanes uyanıp görkemli bir davet hazırlığına girişilmesini, karada ve denizde ne varsa, akarsularda ve çayırarda ne yetişiyorsa en iyisinin bulunarak hazırlanmasını ve ikram edilmesini buyurduktan

sonra Mitilini'deki bütün soyluları ziyafete davet etti. Gece olup tepeleme dolu sürahilerle şarap ikram edilirken hizmetkârlardan biri gümüş bir tepsi üstünde Khloe'nin yanında bulunmuş olan yadigârları getirdi. Sağdan başlayarak ziyafete katılan tüm misafirlere tepsi-dekileri göstermeye başladı.

Aralarından hiçbiri gördüklerini tanımamışken yaşı nedeniyle sonuncu olarak bir köşeye yerleşmiş bulunan Megakles diye bir soylu onları görür görmez delikanlılara taş çıkaran bir sesle haykırdı: "Bu gördüklerim gerçek mi? Ah, neler geldi senin başına, sevgili kızım? Hayatta mısın yoksa bir çoban bunları ele geçirdi de öyle mi çıktılar ortaya? Yalvarırım size, Dionysofanes, söyleyin bana bunları nerede bulduğunuzu. Siz evladınızı buldunuz. Benden bir şey bulmamı esirgemeyin."

Dionysofanes ondan öncelikle kendi hikâyesini anlatmasını istedi. Megakles aynı heyecanlı, yüksek sesle anlatmaya koyuldu: "Eskiden servetim çok kısıtlıydı; elimde ne varsa hepsini korolar oluşturup savaş gemileri yapsın diye devlete veriyordum. O sırada bir kızım doğdu. Öylesine yoksulken çocuk yetiştirmeyi göze alamadığım için onu güzelce giydirdim, yanına bu yadigârları bırakıp terk ettim. Çocuk sahibi olmak isteyen bir sürü insan olduğunu biliyordum. Nympha'lara emanet edilmişti, artık tanrıçaların elindeydi. Sonra üstüme servet yağmaya başladı; oysa mirasçım yoktu, zira sonradan bir kız babası bile olamadım. Ama tanrılar benimle alay ediyordu sanki çünkü düşlerimde küçük bir koyun sürüsü sayesinde baba olacağımı söyleyip duruyorlardı."

Dionysofanes ayağa fırladı, Megakles'ten de yüksek sesle bağırarak güzel giysiler içindeki Khloe'yi kapıp getirdi. "İşte, terk ettiğiniz kızınız burada. Tanrıların öngördüğü gibi, Daphnis'imi nasıl bir keçi emzirdiyse ona da bir koyun süt vermiş. Şimdi bu yadigârları da kızınızı da alın.

İkimiz de evlatlarımızı bulduk. Pan, nympha'lar ve Eros onları bizim için koruyup kollamış." Megakles Dionysofanes'in sözlerine yürekten katılarak Khloe'yi bağrına basarken karısı Rodos'a haber gönderdi. Gece orada kaldılar çünkü Daphnis babası bile olsa, Khloe'yi kimseye emanet etmeyeceğine ant içmişti.

Ertesi gün yine her şeyi toparlayıp köye geri dönmek üzere harekete geçtiler. Bunu isteyen Daphnis ile Khloe olmuştu çünkü kentte yaşamaya dayanamıyorlardı. Düğünlerini köyde yapmaya karar vermişlerdi. Önce Lamon'un kulübesine gidip Drias'ı Megakles ile Nape'yi de Rodos ile tanıştırdılar. Sonra nefis bir düğün töreni için hazırlanmaya başladılar. Babası Khloe'yi nympha'ların huzurunda Daphnis'e verirken tanrıçalara birçok armağanla birlikte kundak yadigârlarını sundu. Drias'a da on bin drahmiyi tamamlayacak kadar para verdi.

Çok güzel bir havada Dionysofanes nympha'ların mağarasına önünde yeşilliklerin üstüne hasırlar serdirerek konukları orada oturmaya davet etti ve onları eğlendirmek için hiçbir masraftan kaçınmadığını kanıtladı. Lamon ile Mirtale, Drias ile Nape, Dorkon'un ailesi, Filetas ile oğulları, Kromis ile karısı Likaynion hep oradaydılar. Sonunda affedilen Lampis bile gelmişti. Köylülerin her zamanki kırsal eğlencelerinin peşindeydiler. Biri çıkıp hasat zamanı söylenen bir türküyü seslendirdi. Başka biri bağbozumunda üzüm ezerken yaptıkları şakaları hatırlattı. Filetas kavalını, Lampis flütünü çalarken Drias ile Lamon dans ettiler. Daphnis ile Khloe ise öpüşüyorlardı. Keçiler şenliklere katılmak ister gibi hemen yanı başlarında otluyordu. Bu tür eğlenceler şehirliler tarafından da hoş karşılanıyordu. Daphnis bazı keçilere adlarıyla seslenerek onlara yeşillikler yedirdi, kimilerini boy-nuzlarından tutup çekerek öptü.

Kırsal hayatın keyfini sadece o sırada değil, ömürleri

boyunca sürdüler, nympha'ları, Pan'ı ve Eros'u tanrıları olarak benimsediler, birçok koyun ve keçi sürüsüne sahip oldular; meyvelerle sütün en iyi gıda olduğuna hep inandılar. Ve oğulları doğduğunda sütannesi bir keçi oldu, kızları doğduğunda onu bir koyun emzirdi. Oğlanın adını "sürü sever" anlamına gelen Filopoymen, kızın adını "sürü" anlamına gelen Agele koydular. Mağarayı temizlediler, süslediler, çoban Eros için bir sunak oluşturdular ve çam ağacında yaşayacağına içinde barınması için Pan'a bir tapınak yaparak adını "Savaşan Pan" koydular.

Ama bütün bunları çok sonraları yaptılar. O gün ise gece çöktüğünde herkes onları gerdek odasına kadar geçirdi; kimi kaval, kimileri flüt çalıyor, bazıları kocaman meşaleler taşıyordu. Kapıya yaklaşırken düğün ezgileri söyleyeceklerine toprağı üç dişli yaba ile eşeler gibi kaba ve sert seslerle türküler söylemeye başladılar. Daphnis ve Khloe soyunarak yan yana uzandılar, sarılıp, öpüşüp koklaşırken tüm geceyi baykuşlardan bile uyanık geçirdiler. Daphnis Likaynion'dan öğrendiklerinden bazılarını uygulamayı becerdi. Ve işte o zaman Khloe önceleri ormanlarda, çayırlarda yaptıklarının çobanlara layık oyunlardan başka bir şey olmadığını ilk kez fark etti.

Hakkında pek az şey bilinen Longos tarafından yazıldığı varsayılan **Daphnis ile Khloe'nin Aşkı** Antik Yunan edebiyatının ilk düzyazı örneklerinden biri kabul edilmesinin yanı sıra pastoral edebiyatın da ilk yapıtıdır. Yazarının kimliği netleşmemiş olsa da romanın okur üstündeki etkisi yüzyıllar sürmüştür, nice yazara, ozana, heykeltıraşa, ressamı, müzisyene ilham vermiş; Shakespeare'den Goethe'ye, Rousseau'dan George Sand'a, Colette'ten Yukio Mişima'ya birçok büyük edebiyatçının yapıtlarına esin kaynağı olmuş.

İki bin yıl öncesinden gelen bu hikâyeye, Midilli Adası'nda doğan, yeşeren ve zorluklara göğüs geren bir aşkı anlatıyor. Masumiyet, acımasız kader, sadakat, ihanet, tanrıların intikamı ve hatta acımasız korsanların eşlik ettiği bu aşk hiçbirine boyun eğmiyor, yok olmuyor. Sadece lekesiz, masum, karmaşık olmayan ilişkiler ve saf duygulara değil, hayvanlara, bitkilere, rüzgâra, mevsimlere de aynı güçle yönelebilen bu kadim metin insanlığa bir armağan.

#kısaklasikler #yunanklasikleri #kadimmetinler #pastoraledebiyat #aşk
#eros #doğa

Kapak illüstrasyonu: Elif Sezgin

8,5 TL

canyayinlari.com | f | i | t | canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-4933-9

9 789750 749339